
Svenskt Vatten

UTVECKLING

Rapport
Nr 2025-6

Kunskap, attityder och värdering av dricksvatten

Resultat från en nationell studie av hushåll med kommunalt dricksvatten

Andreas Lindhe
Tore Söderqvist

Svenskt Vatten

UTVECKLING

Svenskt Vatten Utveckling (SVU) är kommunernas eget FoU-program om kommunal VA-teknik. Programmet finansieras i sin helhet av kommunerna. Programmet lägger tonvikten på tillämpad forskning och utveckling inom det kommunala VA-området.

Författarna är ensamt ansvariga för rapportens innehåll, varför detta ej kan åberopas såsom representerande Svenskt Vattens ståndpunkt.

Svenskt Vatten Utveckling

Svenskt Vatten AB

POSTADRESS BOX 14057, 167 14 Bromma

BESÖKSADRESS Gustavslundsvägen 12, 167 51 Bromma

TELEFON 08-506 002 00

E-MAIL svensktvatten@svensktvatten.se

www.svensktvatten.se

RAPPORTENS TITEL	Kunskap, attityder och värdering av dricksvatten. Resultat från en nationell studie av hushåll med kommunalt dricksvatten
TITLE OF THE REPORT	Knowledge, attitudes and valuation of drinking water. Results from a national study of households with municipal drinking water
FÖRFATTARE	Andreas Lindhe, Chalmers tekniska högskola, Tore Söderqvist, Holmboe & Skarp AB
RAPPORTNUMMER	2025-6
ANTAL SIDOR	130
SAMMANDRAG	I rapporten presenteras resultaten från en nationell värderingsstudie som har kartlagt svenska hushålls betalningsvilja för att undvika olika typer av störningar i dricksvattenleveransen. Rapporten innehåller också en sammanställning av dricksvattenkonsumenternas kunskap om och attityder till vattenförsörjningen.
SUMMARY	The report presents the results of a national valuation study that has mapped Swedish households' willingness to pay to avoid various types of disruptions in the drinking water supply. The report also includes an analysis of drinking water consumers' knowledge of and attitudes towards drinking water supply.
SÖKORD	Betalningsvilja, kunskap, attityder, dricksvatten, hushåll, åtgärder
KEYWORDS	Willingness to pay, knowledge, attitudes, drinking water, households, measures
MÅLGRUPPER	VA-organisationer, myndigheter, konsulter, forskare, ekonomer, kommunikatörer och politiker med ansvar för vatten och avlopp
RAPPORT	Finns att hämta hem som pdf från Vattenbokhandeln. https://vattenbokhandeln.svensktvatten.se/
UTGIVNINGÅR	2025
UTGIVARE	© Svenskt Vatten AB
REFERENS	Lindhe A. och Söderqvist T. (2025). <i>Kunskap, attityder och värdering av dricksvatten. Resultat från en nationell studie av hushåll med kommunalt dricksvatten</i> . SVU-rapport 2025-6. Stockholm: Svenskt Vatten.

Om projektet

PROJEKTNUMMER	23-105
PROJEKTETS NAMN	Kunskap, attityder och värdering av dricksvatten
PROJEKTETS FINANSIERING	Svenskt Vatten Utveckling och Formas (2018-00202)

Förord

Genom inträffade vattenburna sjukdomsutbrott och längre avbrott har det visats vilka allvarliga konsekvenser som uppstår i samhället när det är problem med dricksvattenförsörjningen. Hittills har det dock saknats information om hur svenska dricksvattenkonsumenter värderar tillgången till en säker dricksvattenförsörjning. Hushållens kostnad för dricksvatten är baserad på kostnaderna för att ordna och driva VA-anläggningen, och beskriver därför inte dricksvattnets verkliga värde för hushållen. Därför har det här projektet genomförts i syfte att kartlägga de svenska hushållens kunskap, attityder och värdering av dricksvatten.

Målgruppen för rapporten är VA-organisationer, konsulter, myndigheter och andra som bättre vill förstå de svenska hushållens kunskap om och attityder till den kommunala dricksvattenförsörjningen, samt vad hushållen är villiga att betala för att undvika störningar i dricksvattenförsörjningen. Syftet är att resultaten bland annat ska möjliggöra en bättre beskrivning av den samhällsekonomiska nyttan av riskreducerande åtgärder.

Rapporten är skriven av docent Andreas Lindhe, Chalmers, vars forskning är fokuserad på riskbedömning och beslutsstöd kopplat till dricksvattenförsörjning, och Tore Söderqvist, docent i nationalekonomi med lång erfarenhet av bland annat ekonomisk värdering och kostnads-nyttoanalys.

Resultaten som presenteras i denna rapport är baserade på underlag och information som samlades in i projektet WaterPlan (Risk-based prioritization of water protection in sustainable spatial planning), finansierat av Formas. Vi författare vill rikta ett stort tack till övriga projektmedlemmar i WaterPlan: Julia Wahtra (SLU), Henrik Nordzell (tidigare Ramboll numera Regeringskansliet), Linus Hasselström (KTH), Nadine Gärtner (Chalmers), Jenny Norrman (Chalmers), Lars Rosén (Chalmers) och Lars-Ove Lång (SGU).

Vi vill även tacka de personer som deltagit i referensgruppen till SVU-projektet och kommit med synpunkter på exempelvis vilka resultat som är mest intressanta för den svenska VA-branschen: Birger Wallsten (Svenskt Vatten), Daniel Hellström och Helene Ejhed (Norrvatten), Lena Blom (Göteborgs Stad) samt Philip McCleaf (Uppsala Vatten).

Författarna

Innehåll

Förord.....	2
Sammanfattning.....	4
Summary	5
1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte och mål.....	7
1.3 Avgränsningar.....	8
1.4 Rapportstruktur	8
2 Metod	9
2.1 Grundläggande ansats (betalningsvilja)	9
2.2 Enkätfrågor	10
2.3 Insamling och analys av data	11
3 Resultat och reflektioner.....	14
3.1 Kunskap om dricksvattenförsörjningen.....	14
3.2 Attityd och erfarenhet	16
3.3 Vattenförbrukning och agerande	21
3.4 Betalningsvilja.....	33
4 Diskussion och slutsatser	46
4.1 Kunskap, attityder och agerande	46
4.2 Betalningsviljan	47
4.3 Slutsatser	48
Referenser	50
Bilaga A Enkätfrågor.....	53

Sammanfattning

I rapporten presenteras resultaten från en nationell värderingsstudie som har kartlagt svenska hushålls betalningsvilja för att undvika olika typer av störningar i dricksvattenleveransen. Rapporten innehåller också en sammanställning av dricksvattenkonsumenternas kunskap om och attityder till vattenförsörjningen.

För att säkerställa leveransen av ett hälsosamt och rent dricksvatten krävs det förebyggande åtgärder som innebär investeringar. För att kunna motivera och avgöra hur långtgående åtgärderna ska vara krävs det bland annat kunskap om hur samhället påverkas vid olika typer av störningar i dricksvattenförsörjningen. Om störningarnas konsekvenser kan uttryckas som samhällsekonomiska kostnader kan en kostnadsnyttoanalys genomföras där åtgärdens samlade nyttor jämförs med kostnader och negativa effekter i samhället. Resultaten från en sådan analys visar om en extra åtgärd är samhällsekonomiskt lönsam.

Tidigare studier har genomförts för att kartlägga delar av de konsekvenser och samhällsekonomiska kostnader som kan uppstå när det är problem med dricksvattenförsörjningen. Men hittills har det saknats information om hur svenska dricksvattenkonsumenter värderar tillgången till en säker dricksvattenförsörjning. Eftersom VA-taxan är baserad på kostnaderna för att ordna och driva VA-anläggningen ger den ingen bra bild av vattnets verkliga värde för hushållen.

Därför genomfördes en nationell värderingsstudie av svenska hushåll med kommunalt vatten för att kartlägga deras betalningsvilja för att undvika följande situationer vid ett tillfälle under olika långa varaktigheter: A) inget dricksvatten levereras (1 dygn, 1 vecka och 1 månad), B) dricksvatten levereras men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel (1 dygn, 1 vecka och 1 månad), samt C) dricksvatten levereras men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist (1, 3 och 6 månader under sommarhalvåret). Som en del av studien undersöktes även hushållens kunskap om och attityder till dricksvattenförsörjningen.

En majoritet av hushållen har en positiv betalningsvilja för att undvika de olika situationerna. Medelbetalningsviljan är högst (ca 1 300 kr som ett engångsbelopp) för de två längre varaktigheterna för situation A och B samt den längsta varaktigheten för situation C. Den enda faktor som har en signifikant påverkan på betalningsviljan är hushållens inkomst. Ju högre inkomst, desto högre betalningsvilja. Resultaten kan användas för att uppskatta den totala nyttan för hushållen av att slippa en viss leveransstörningssituation och kan användas i en kostnads-nyttoanalys för att utvärdera en extra åtgärd. Nyttan för hushållen är dock enbart en del av den totala samhällsekonomiska nyttan av en åtgärd. Exempel på andra nyttor är undvikna kostnader för privata och offentliga verksamhetsutövare.

Resultaten visar också att mer än hälften av de svenska dricksvattenkonsumenterna inte känner till varifrån deras dricksvatten kommer. Trots begränsad kunskap anser de flesta att det är viktigt att spara på vattnet och är positiva till att myndigheterna inför restriktioner i vattenanvändningen i händelse av torka. Resultaten visar också att en majoritet av konsumenterna nästan alltid väljer kranvatten framför flaskvatten. De tycks inte vara så oroad för dricksvattenförsörjningen till sitt hushåll i dag men är mer pessimistiska när det gäller framtiden.

Summary

The report presents the results of a national valuation study that has mapped Swedish households' willingness to pay to avoid various types of disruptions in the drinking water supply. The report also includes an analysis of drinking water consumers' knowledge of and attitudes towards drinking water supply.

To ensure a safe and secure drinking water supply, preventive measures that involve investments are required. To motivate and determine the extent of these measures, knowledge about how society is affected by different types of disruptions in the drinking water supply is needed. If the consequences of the disruptions can be expressed as socio-economic costs, a cost-benefit analysis can be conducted where the total benefits of the measure are compared with the costs and negative effects on society. The results of such an analysis show whether an additional measure is socio-economically profitable.

Previous studies have been conducted to map parts of the consequences and socio-economic costs that can arise when there are problems with the drinking water supply. However, so far there has been a lack of information on how Swedish drinking water consumers value access to a safe drinking water supply. As the water tariff is based on the costs of organising and operating the water supply system, it may not accurately reflect the actual value of water for households.

A national valuation study of Swedish households with municipal water was therefore conducted to map their willingness to pay (WTP) to avoid the following situations on one (1) occasion for different durations: A) no drinking water is supplied (1 day, 1 week, and 1 month); B) drinking water is supplied, but it must be boiled for human consumption (1 day, 1 week, and 1 month), and C) drinking water is supplied, but the water use is restricted due to water shortages (1, 3, and 6 months during the summer). As part of the study, the households' knowledge of and attitudes towards the drinking water supply were also investigated.

A majority of the households have a positive WTP to avoid the three analysed situations. The average WTP is highest (about SEK 1 300 as a one-time payment) for the two longer durations for situations A and B, and the longest duration for situation C. The only factor that significantly affects the willingness to pay is the household's disposable income. The higher the income, the higher the WTP. The results can be used to estimate the total benefit to households of avoiding a particular supply failure and can be used in a cost-benefit analysis to evaluate a measure. However, the benefit to households is only part of the total socio-economic benefit of a measure. Examples of other benefits are avoided costs for both private enterprises and public institutions.

The results also show that more than half of Swedish drinking water consumers do not know where the drinking water for their households comes from. Despite limited knowledge, most drinking water consumers consider it important to conserve water and favour authorities imposing restrictions on water use in the event of drought. The results also show that a majority almost always choose tap water over bottled water. Furthermore, they do not seem to be too concerned about the drinking water supply to their households today but are more pessimistic about the future.

1 Inledning

Varför är det relevant att studera hushållens betalningsvilja för att undvika störningar i dricksvattenförsörjningen och hur kopplar det till människors kunskap om och attityder till vattenförsörjningen? I detta inledande kapitel presenteras bakgrunden och motiven till det projekt som genomförts och vars resultat presenteras i denna rapport. Även rapportens syfte och några viktiga avgränsningar presenteras.

1.1 Bakgrund

Dricksvattenförsörjningens stora betydelse i samhället framhålls av många och avspeglar sig i de globala målen för hållbar utveckling enligt Agenda 2030, hållbarhetsmål nummer 6: *Rent vatten och sanitet för alla*. Samtidigt är dricksvattensystemen utsatta för risker som kan påverka tillgången och kvaliteten på vattnet. Fel såsom rörbrott, pumphaverier, fel i beredningssteg, elavbrott, kemikaliebrist, med mera kan uppstå och påverka möjligheten att leverera vatten och säkerställa kvaliteten på dricksvattnet. Kraftig nederbörd, torrperioder och händelser i tillrinningsområdet är andra exempel på händelser som kan påverka våra dricksvattensystem. Vårt beroende av dricksvattenförsörjningen har i Sverige bland annat visats genom de konsekvenser som uppstått vid inträffade vattenburna sjukdomsutbrott, händelser av vattenbrist och torka eller kapacitetsbrist i vattenverk eller ledningsnät, samt avbrott till följd av allvarliga läckor eller liknande.

För att förebygga potentiella störningar och skapa en säker dricksvattenförsörjning framhålls vikten av ett riskbaserat arbetssätt i exempelvis Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten (dricksvattendirektivet), Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2022:12) och Havs- och vattenmyndighetens vägledning om vattenskyddsområden. Ett riskbaserat arbetssätt innebär att bakgrunden till potentiella störningar i dricksvattenförsörjningen identifieras och analyseras samt att förebyggande åtgärder genomförs i den utsträckning det bedöms nödvändigt och rimligt. För att kunna motivera åtgärder och avgöra hur långtgående de ska vara krävs det bland annat kunskap om hur samhället påverkas vid störningar i dricksvattenförsörjningen. För att ytterligare underlätta utvärderingen av möjliga åtgärder kan de potentiella effekterna i samhället uttryckas som samhällsekonomiska kostnader. Genom en kostnads-nyttoanalys går det sedan att jämföra kostnaderna för att vidta åtgärder med deras nytta i form av de minskade samhällsekonomiska kostnader som åtgärderna kan åstadkomma och på så sätt utvärdera om åtgärderna är samhällsekonomiskt lönsamma.

Tidigare studier har genomförts för att kartlägga konsekvenser och samhällsekonomiska kostnader vid inträffade händelser, exempelvis för det vattenburna sjukdomsutbrottet i Östersund 2010/2011 (Lindberg et al. 2011; MSB 2014). Grimbäck och Silbersky (2021) presenterar en uppskattning av de samhällsekonomiska kostnaderna till följd av en allvarlig läcka. Vidare presenterar Sjöstrand et al. (2021a, b) en metod och underlag för att beräkna de kostnader som uppstår om svenska företag blir utan vatten. Det finns dock behov av ytterligare information som kan användas för att uppskatta hur svenska dricksvattenkonsumenter värderar tillgången till en säker dricksvattenförsörjning. Kostnaden för dricksvatten bestäms i Sverige av en VA-taxa, vilken baseras på kostnaderna för att ordna och driva VA-anläggningen. VA-taxan ger därför ingen bra bild av vattnets verkliga värde för hushållen.

I en tidigare studie har författarna till denna rapport tillsammans med ytterligare forskare undersökt dricksvattnets betydelse i samhället och dess ekonomiska värde. Bland

annat genomfördes en litteraturgenomgång (Wahtra et al. 2021) med syfte att identifiera och granska studier som kartlagt det ekonomiska värdet av tillgången till och kvaliteten på dricksvatten. Slutsatsen från arbetet var att det varken finns någon svensk studie eller lämplig utländsk studie som kan användas för att uppskatta dricksvattnets värde för hushåll med kommunalt vatten. En överföring av resultat från utländska studier till svenska förhållanden bedöms medföra stora osäkerheter. Det finns därför behov av en värderingsstudie för svenska förhållanden vars resultat kan användas för att jämföra effekten av åtgärder i dricksvattensystemen med bland annat investeringskostnaderna. Det finns också ett behov av en nationell översikt som beskriver de svenska hushållens kunskap om och attityder till dricksvattenförsörjningen i syfte att se om dessa aspekter påverkar betalningsviljan. Denna typ av information gör det också möjligt att bättre förstå dricksvattenkonsumenternas syn på och inställning till dricksvattenförsörjningen.

1.2 Syfte och mål

Syfte med projektet

Projektets övergripande syfte var att kartlägga hur allmänheten värderar tillgången till kommunalt dricksvatten samt ge vägledning åt VA-branschen i Sverige om hur denna information kan användas för att prioritera åtgärder. För att uppnå detta genomfördes en så kallad värderingsstudie med hjälp av en nationell enkätundersökning där hushåll med kommunalt vatten uppskattade vad de skulle vara villiga att betala för att undvika olika typer av störningar i dricksvattenförsörjningen (A. inget dricksvatten levereras, B. kokningsrekommendation, och C. vattenbrist) under olika lång tid (dygn till månader). I syfte att undersöka vad som påverkar människors betalningsvilja innehöll enkäten även frågor kopplade till exempelvis kunskap om vattenförsörjning och vattenförbrukning, i vilken utsträckning man dricker kranvatten jämfört med flaskvatten, om åtgärder vidtagits för att spara vatten eller ha vatten vid krislägen, samt eventuell oro och andra attitydfrågor kopplade till dricksvattenförsörjningen.

Enkätundersökningen genomfördes år 2022 inom projektet WaterPlan (Risk-based prioritization of water protection in sustainable spatial planning), med finansiering från Formas. Delar av resultaten har tidigare sammanställts till en vetenskaplig publikation. Inom ramen för detta SVU-projekt har kompletterande arbete genomförts i syfte att tillgängliggöra resultaten för den svenska VA-branschen, och inte minst har en mer ingående analys och sammanställning av dricksvattenkonsumenternas kunskap och attityder genomförts.

För att kunna prioritera åtgärder och motivera investeringar i syfte att säkra dricksvattenförsörjningen på kort och lång sikt krävs tydliga beslutsunderlag. Projektresultaten kan användas för att beskriva nyttan av åtgärder som avses att genomföras, vilket kan ge underlag för att inom ramen för en kostnads-nyttoanalys undersöka i vilken grad investeringar kan bedömas vara samhällsekonomiskt lönsamma. Att ta fram information om nyttan av åtgärder bidrar därmed till Svenskt Vattens mål om att stärka förmågan att leverera hållbara, kostnadseffektiva och säkra vattentjänster. Det ska dock understrykas att resultaten från en kostnads-nyttoanalys måste tolkas utifrån analysens specifika teoretiska och etiska utgångspunkter, och att andra typer av analyser också behövs för att bedöma hållbarhet och säkerhet utifrån andra aspekter än samhällsekonomisk lönsamhet, till exempel rättvisa inom och mellan generationer (Hausman et al. 2016; Söderqvist et al. 2015; Söderqvist 2022).

Mål med rapporten

Utifrån det ovan beskrivna syftet har följande specifika mål definierats för den föreliggande rapporten:

- Sammanställa och presentera information om dricksvattenkonsumenternas kunskap

-
- om dricksvattenförsörjningen, deras attityder och agerande kopplat till bland annat vattenanvändning och åtgärder för att spara och säkerställa tillgången till dricksvatten.
 - Presentera och förklara resultaten från värderingsstudien samt ge vägledning kring hur dessa kan användas av VA-branschen för att utvärdera åtgärder i dricksvattensystemen.

1.3 Avgränsningar

Resultaten som presenteras i denna rapport är baserade på en enkätundersökning. I kapitel 2 beskrivs hur enkäten utformades och urvalet av respondenter samt att dessa är representativa för svenska dricksvattenkonsumenter med kommunalt dricksvatten. Studiens huvudsyfte var att kartlägga hushållens betalningsvilja, men det var samtidigt möjligt att ställa en rad frågor kopplat till respondenternas kunskap om och attityder till dricksvattenförsörjningen. Om huvudsyftet uteslutande hade varit att kartlägga kunskap och attityder hade ett större antal frågor kunnat ställas om just detta. Av denna anledning finns det aspekter kopplade till respondenternas kunskap och attityder som inte varit möjliga att belysa utifrån enkätsvaren.

1.4 Rapportstruktur

I kapitel 2 presenteras den teoretiska bakgrunden och upplägget på värderingsstudien och de tillhörande enkätfrågorna. I kapitel 3 redovisas resultaten kopplat till dricksvattenkonsumenternas kunskap om dricksvattenförsörjningen, attityder och erfarenhet av störningar i vattenförsörjningen, vattenförbrukning och agerande, samt hushållens betalningsvilja för att undvika störningar i dricksvattenförsörjningen. Avslutningsvis diskuteras i kapitel 4 resultatens innebörd och hur de kan användas av VA-branschen. Även de viktigaste slutsatserna presenteras tillsammans med förslag på ytterligare studier.

2 Metod

Detta kapitel inleds med en metodmässig bakgrund till ekonomiska värderingsstudier (2.1). Därefter beskrivs enkätens innehåll (2.2) och hur enkätundersökningen gick till (2.3). Avsnitt 2.3 ger även grundläggande information om respondenterna i form av hemvist, ålder, kön och typ av bostad.

2.1 Grundläggande ansats (betalningsvilja)

Ett huvudsyfte med enkäten var att undersöka vad hushåll med kommunalt vatten skulle vara villiga att betala för att undvika olika typer av störningar i dricksvattenförsörjningen (inget dricksvatten levereras, kokningsrekommendation, och vattenbrist) under olika lång tid (dygn till månader). Att tillfråga hushåll eller enskilda individer om deras betalningsvilja är allmänt ett sätt att få information om hur de *ekonomiskt* värderar en förändring. Utifrån nationalekonomisk teori (välfärdsteori) tolkas detta som ett ekonomiskt mått på hur deras välbefinnande påverkas av förändringen (Freeman et al. 2014). Att summera betalningsviljan över alla hushåll eller individer ger därför information om hur det samlade välbefinnandet i samhället påverkas av förändringen, dvs. det samhällsekonomiska värdet av förändringen.

En anledning till att hushåll kan förmodas vara villiga att betala någonting för att undvika störningar i dricksvattenförsörjningen är att de därmed slipper besvär med att exempelvis ägna tid åt vattenkokning, hämta vatten från någon alternativ vattenkälla eller köpa flaskvatten. Sådana besvär skulle ekonomiskt kunna värderas genom att undersöka hushållens extra tidsåtgång (och värdera denna tid utifrån potentiellt förlorad inkomst) och utgifter. En sådan undersökning skulle dock inte fånga in det mer subjektiva som olägenheter i form av obehag, omak och oro som störningarna kan ge upphov till. Att få en totalvärdering som även inkluderar sådana mer subjektiva olägenheter är ett viktigt motiv till att ställa betalningsviljefrågor av den typ som ställs i den genomförda enkäten. Inom teorin för ekonomisk värdering brukar man skilja mellan marknadsdatavärdering (*revealed preferences methods*) och scenariovärdering (*stated preference methods*), där en undersökning av extra tidsåtgång och utgifter skulle tillhöra den förra gruppen, medan den värdering som sker i den genomförda enkätundersökningen tillhör den senare gruppen, närmare bestämt den scenariovärderingsmetod som på engelska kallas *contingent valuation method* (Freeman et al. 2014; Kinell & Söderqvist 2011).

Som framgår av namnet bygger scenariovärdering på att ett scenario i form av en förändring beskrivs för hushåll eller individer. Därefter ställs frågor som undersöker hushållens eller individernas betalningsvilja (*willingness to pay*) för den beskrivna förändringen. Ibland ställs i stället frågor om kompensationskrav (*willingness to accept compensation*), men betalningsviljefrågor är vanligast på grund av att hushållens eller individens inkomst ger en restriktion för betalningsviljans storlek. För att svaren på betalningsviljefrågorna ska vara tolkningsbara och trovärdiga är det nödvändigt att utforma scenariot med omsorg. Därför används olika testningsförfaranden i form av exempelvis fokusgrupper och pilotstudier för att gradvis utveckla en beskrivning av scenariot som är begripligt och acceptabelt för respondenterna. Eftersom en scenariovärdering oftast syftar till att säga något om den totala betalningsviljan hos den berörda befolkningen är slutsteget vanligen att ställa betalningsviljefrågorna till ett representativt och relativt stort urval av befolkningen. Traditionellt har detta i Sverige ofta skett genom postenkäter, men till följd av allt lägre svarsfrekvenser för sådana enkäter används nuförtiden ofta webbpaneler som tillhandahålls av olika undersökningsföretag – så var också fallet för den genomförda enkätundersökningen (se vidare avsnitt 2.3).

I en undersökning som använder sig av scenariovärdering ingår att söka förklaringar till variationen i den betalningsvilja som respondenterna uppger. Därför undersöks även respondenternas socio-demografiska förhållanden, såsom ålder, kön, sysselsättning och inkomst. Särskilt inkomstnivån förväntas ha betydelse för betalningsviljans storlek. Men även andra faktorer kan potentiellt ha förklaringskraft, och för att undersöka detta innehöll enkäten även frågor om respondenternas kunskap, attityder och beteende relaterat till dricksvatten och dricksvattenförsörjning, samt om deras tidigare erfarenhet av störningar i dricksvattenförsörjningen.

2.2 Enkätfrågor

Det frågeformulär som utvecklades genom diskussioner i projektgruppen inklusive en referensgrupp, vid ett fokusgruppsmöte och genom en pilotstudie (se vidare avsnitt 2.3) bestod slutligen av följande delar:

1. Frågor om basuppgifter om hushållet (t.ex. ålder, typ av bostad, antal boende i hushållet)
2. Information om dricksvattenförsörjningen i Sverige
3. Frågor om respondentens kunskap om vilken täkt som hushållet får sitt dricksvatten ifrån
4. Frågor om hushållets vattenanvändning
5. Frågor om respondentens attityder till dricksvattenförsörjningen
6. Information om olika typer av problem med dricksvattenförsörjningen, med fokus på följande tre situationer: (A) inget dricksvatten levereras, (B) kokningsrekommendation och (C) vattenbrist
7. Frågor om respondentens erfarenhet av de tre situationerna A, B och C
8. Information om värderingsscenariot som respondenten ombeds ta ställning till
9. Frågor om hushållets betalningsvilja för förändringen som beskrivs i värderingsscenariot
10. Frågor om VA-taxa och kompletterande attitydfrågor
11. Frågor om respondentens utbildning, sysselsättning, hushållsinkomst
12. Frågor om hur respondenten upplevde svårighetsgraden i enkätens informations-texter och frågor

Del 8 och 9 såg olika ut för olika respondenter. Nio olika enkätversioner utformades, där värderingsscenariot varierades med avseende på typ av situation (A, B respektive C) och situationens varaktighet. Varje respondent tilldelades slumpmässigt en av de nio versionerna och fick således ange sin betalningsvilja för en (1) viss kombination av typ av situation och situationens varaktighet, se Tabell 2.1. Enkäten i sin helhet finns återgiven i Bilaga A.

Tabell 2.1

Nio olika enkätversioner med avseende på innehållet i värderingsscenariot beträffande leveransstörningssituation och situationens varaktighet. Leveransstörningssituationerna var följande:

A: Inget dricksvatten levereras.

B: Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel.

C: Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.

Enkätversion	Situation	Varaktighet
1	A	1 dygn
2	A	1 vecka
3	A	1 månad
4	B	1 dygn
5	B	1 vecka
6	B	1 månad
7	C	1 månad under sommarhalvåret
8	C	3 månader under sommarhalvåret
9	C	6 månader under sommarhalvåret

2.3 Insamling och analys av data

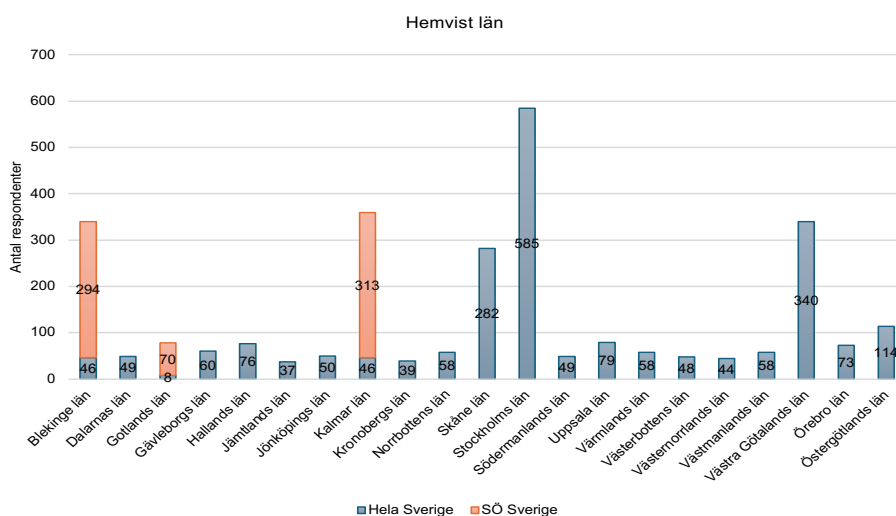
Populationen för enkätundersökningen definierades som personer mellan 18 och 80 år boende i hushåll med kommunalt vatten, med hela Sverige som geografiskt område. För att undersöka en hypotes att vattenförsörjningssituationen i sydöstra Sverige kan leda till andra attityder, betalningsvilja med mera, definierades även en delpopulation i form av personer mellan 18 och 80 år boende i hushåll med kommunalt vatten med Blekinge, Gotlands och Kalmar län som geografiskt område. Enkätundersökningen använde sig därför av två olika urval, som nedan kallas ”Hela Sverige” respektive ”SÖ Sverige”. Länen i SÖ Sverige valdes ut då de i olika utsträckning har drabbats av vattenbrist och även förväntas kunna drabbas av detta i framtiden.

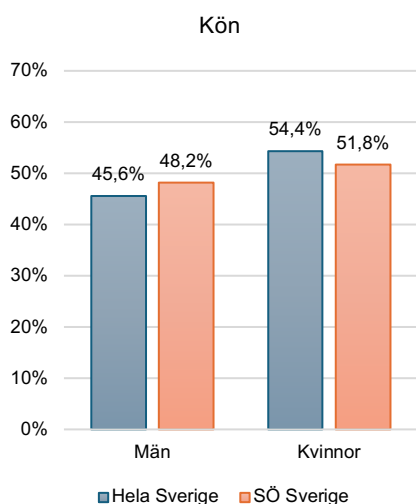
Datainsamlingen skedde under perioden 17 maj–5 juni 2022 som en webbenkät som besvarades av personer som ingår i undersökningsföretaget Norstats internetpanel. Denna panel är rekryterad av Norstat med syftet att bli representativt sammansatt för den svenska befolkningen. Ur denna panel drogs respondenterna till såväl urvalet Hela Sverige som SÖ Sverige. Inbjudningar att delta skickades ut slumpmässigt till 11 062 panelmedlemmar. För att undvika snedrekrytering av personer som är mer än genomsnittligt intresserade av dricksvattenfrågor nämndes inte ämnet för undersökningen i inbjudan. Av de 11 062 panelmedlemmarna valde 3886 (35 %) att acceptera inbjudan – en nivå som Norstat kommenterade som ”normal”. Av dem som accepterade började 6 % besvara enkäten men fullföljde inte, och 8 % försökte svara först efter att enkäten stängts – också ”normala” procentsiffror enligt Norstat. Vidare visade sig 12 % inte bo i hushåll med kommunalt vatten och gallrades därför bort. Detta kan jämföras med uppgifter från Statistikdatabasen (SCB 2024) som visar att cirka 10 % av Sveriges befolkning inte var anslutna till kommunalt VA år 2022. Rekrytering av respondenter skedde tills ett urval på ca 2200 personer (Hela Sverige) respektive ca 675 personer (SÖ Sverige) uppnåts.

Grundläggande information om respondenterna beskrivs i Figur 2.1 (hemvist länsvis), Figur 2.2 (kön) och Figur 2.3 (boendeform) samt Tabell 2.2 (ålder). När det gäller hemvist kan konstateras att antalet respondenter i vissa län är så pass litet att resultat som presenteras för sådana län kan vara mycket osäkra. Detta gäller särskilt Dalarna, Jämtland, Kronoberg, Västernorrland, Västerbotten och Södermanland, som samtliga har färre än 50 respondenter. Antalet respondenter från Blekinge, Gotlands och Kalmar län är också litet i urvalet Hela Sverige, men för dessa län finns betydligt fler respondenter i urvalet SÖ Sverige. För kön och ålder kan observeras att andelen kvinnor för respondenterna är något större än för den svenska befolkningen (49,6 % för 2022 enligt SCB) och den genomsnittliga åldern för respondenterna är något lägre än för den svenska befolkningen (medelvärde 47,4 för 18–80-åringar för 2021 enligt SCB).

Figur 2.1

Respondenternas fördelning med avseende på hemvist.

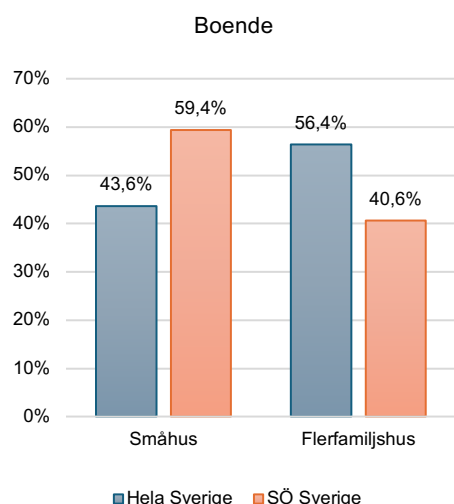
Figur 2.2

Respondenternas fördelning med avseende på kön.

Tabell 2.2

Deskriptiv statistik för respondenternas ålder.

Urval	Medelvärde	Median	Standard- avvikelse	Minimivärde	Maximivärde	Antal observationer
Hela Sverige	45,9	43	18,6	18	80	2 199
SÖ Sverige	46,9	46	17,6	18	80	677

Figur 2.3

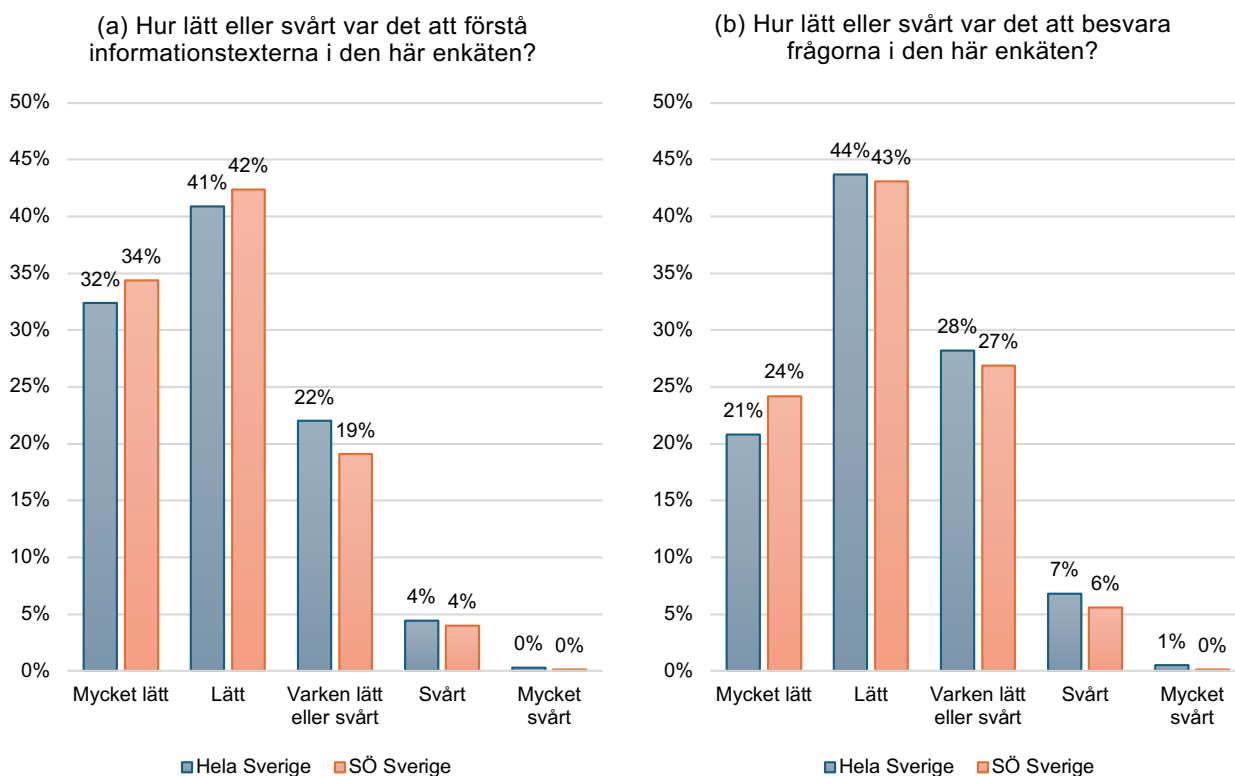
Respondenternas fördelning med avseende på hushållets typ av bostad.

Utvecklingen av informationstexter, frågor och värderingsscenarier var ett grannliga och tidskrävande arbete som skedde med hjälp av diskussioner i projektgruppen och med input utifrån på fyra olika sätt:

- Diskussioner med en referensgrupp i vilken ingick bland annat representanter för dricksvattenproducenter
- Diskussioner i mindre grupp (fokusgrupp med professionell moderator, 13 oktober 2021) med sex deltagare från allmänheten boende i hushåll med kommunalt vatten
- Pilotstudie av webbenkäten i januari 2022 bland 221 personer boende i hushåll med kommunalt vatten och slumpmässigt rekryterade från Norstats internetpanel
- Uppföljande telefonintervjuer i februari 2022 med elva respondenter från pilotstudien.

Utvecklingsarbetet strävade bland annat efter att utforma en slutversion av webbenkäten med informationstexter som är lätta att förstå och med frågor som generellt är

lätta att besvara. Svaren på två kontrollfrågor som ställdes om detta tyder på att detta uppfylldes i hög grad, se Figur 2.4. Endast 4 % av respondenterna ansåg att det var ”svårt” eller ”mycket svårt” att förstå informationstexterna. Motsvarande andel för ”svårt” eller ”mycket svårt” att besvara frågorna i enkäten var 8 % för Hela Sverige och 6 % för SÖ Sverige. Att frågorna i genomsnitt upplevdes som något mindre lätta att ta sig an jämfört med informationstexterna är inte överraskande, eftersom särskilt besvarandet av frågorna om betalningsvilja fordrar en del eftertanke.

Analysen av insamlade data har i första hand bestått av att ta fram deskriptiv statistik för hur respondenterna besvarade enkätens frågor, och denna statistik bildar underlag för de figurer och tabeller som presenteras i nästa kapitel. För analysen av betalningsviljesvaren användes dessutom regressionsanalys för att undersöka vilka variabler som på ett statistiskt signifikant sätt förklarar variationen i betalningsviljan. I nästa kapitel nämns vissa resultat från regressionsanalysen, men för en metodbeskrivning och detaljerade resultat hänvisas till den vetenskapliga artikeln av Söderqvist et al. (2025).

Figur 2.4

Respondenternas åsikt om det var lätt eller svårt att (a) förstå enkätens informationstexter, och (b) besvara enkätens frågor.

3 Resultat och reflektioner

I detta kapitel presenteras enkätresultaten uppdelat på följande aspekter: 3.1) kunskapen om dricksvattenförsörjningen, 3.2) attityd och erfarenhet av problem med dricksvattenförsörjningen, 3.3) vattenförbrukning och agerande i form av exempelvis vattenbesparande åtgärder, samt 3.4) hushållens betalningsvilja för att undvika olika störningar i dricksvattenleveransen. Betalningsviljan är ett nyckelresultat men resultaten ger sammanlagt även en bra bild av vad allmänheten känner till om dricksvattenförsörjningen, hur och till vad de använder kranvattnet, hur de uppfattar dagens och framtidens dricksvattensystem, samt i vilken utsträckning de upplevt problem med dricksvattenförsörjningen till deras hushåll.

Resultaten presenteras ibland för Sverige som helhet, det vill säga baserat på samtliga svar i urvalet Hela Sverige (se avsnitt 2.3), och ibland uppdelat per län eller för det vi här refererar till som urvalet SÖ Sverige, vilket omfattar Blekinge, Gotlands och Kalmar län. När resultaten presenteras uppdelat per län har svaren från båda urvalen, det vill säga både Hela Sverige och SÖ Sverige, använts för att få en så bra beskrivning som möjligt av de individuella länen.

Hur resultaten presenteras beror på vilka aspekter som ska belysas och vilka samband som identifierats. Svaren från respondenterna i studien ses som helhet representativa för Sverige och därmed de svenska dricksvattenkonsumenterna med kommunalt VA. Detta gäller även för urvalet SÖ Sverige, men när resultaten bryts ner på länsnivå är antalet svar per län i vissa fall begränsat. Därför ska skillnaderna mellan länen främst ses som en indikation på om det finns variationer mellan länen snarare än att säkerställa den exakta skillnaden mellan individuella län. Resultaten presenteras i vissa fall också uppdelat på de som bor i småhus (dvs. en byggnad med en eller två bostäder, t.ex. villa, radhus, parhus, kedjehus) och de som bor i en lägenhet i flerbostadshus (dvs. en byggnad med tre eller fler bostäder).

3.1 Kunskap om dricksvattenförsörjningen

Känner allmänheten till varifrån deras dricksvatten kommer och vad de betalar för att ha tillgång till kommunalt VA? Resultaten nedan beskriver i vilken utsträckning de svenska dricksvattenkonsumenterna har kunskap om just detta.

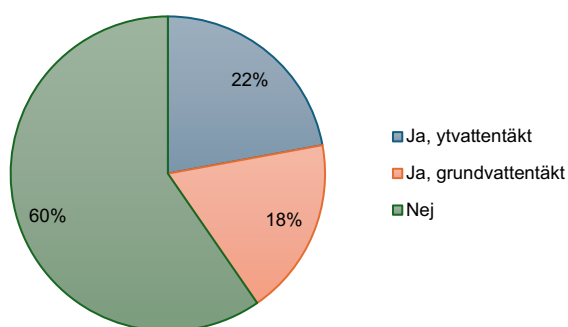
3.1.1 Kännedom om vattentäkt

När det gäller kännedomen om varifrån dricksvattnet kommer, svarade en majoritet (60 %) av respondenterna att de inte vet vilken typ av vattentäkt som dricksvattnet till deras hushåll tas ifrån. Av de som kände till typen av vattentäkt var det ungefär lika många som svarade ytvatten som grundvatten, se Figur 3.1. Innan frågan besvarades fick respondenterna allmän information om dricksvattenförsörjningen i Sverige och då beskrevs och illustrerades vad yt- och grundvatten är (se enkätfrågorna i Bilaga A).

De som bor i småhus kände i större utsträckning (51 %) till vilken typ av vattentäkt de får sitt dricksvatten från jämfört med de som bor i flerbostadshus (35 %). Det finns en variation mellan länen när det gäller kännedomen om vattentäkt, vilket framgår av Figur 3.2. Eftersom andelen yt- respektive grundvattentäkter varierar mellan länen presenteras resultaten i Figur 3.2 inte uppdelat på yt- och grundvatten.

Av dem som kände till vilken typ av vattentäkt de får sitt dricksvatten från svarade 66 % att de även vet var vattentäkten ligger. Så även om dricksvattenkonsumenterna känner till om det är en yt- eller grundvattentäkt behöver inte det innebära att de har någon närmare kunskap om vattentäkten.

Kännedom om typ vattentäkt

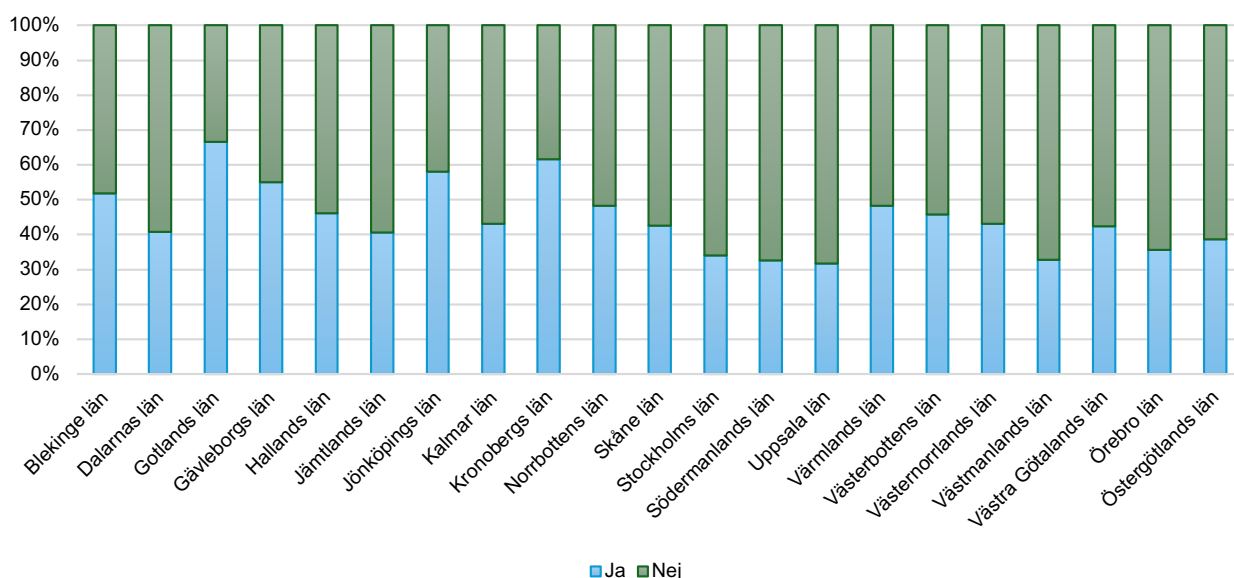
Figur 3.1

Andelen som känner till, uppdelat på yt- respektive grundvatten, och inte känner till vilken typ av vattentäkt som hushållets dricksvatten tas ifrån.

Figur 3.2

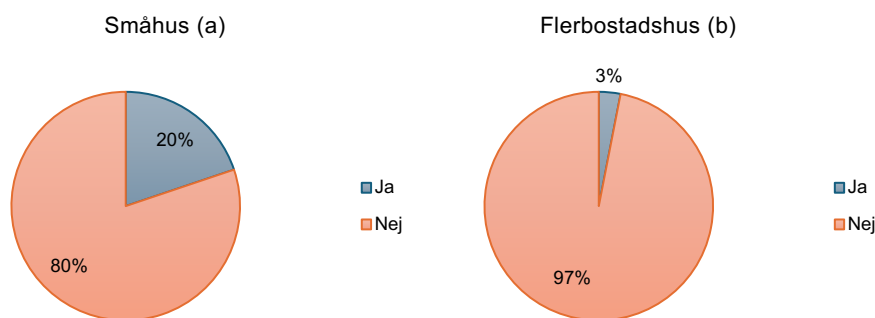
Kännedom om typ av vattentäkt som vattnet till hushållet tas ifrån uppdelat per län.

Kännedom om typ av vattentäkt

3.1.2 Kännedom om VA-taxa

Kännedomen om VA-taxan var generellt sett låg. I snitt var det bara 10 % som angav att de kände till hur stor VA-taxan är i deras hemkommun. Resultaten i Figur 3.3 visar att det är en större andel av de som bor i småhus (20 %) som känner till VA-taxan jämfört med de som bor i flerbostadshus (3 %). Detta är inte förvånande då de som bor i lägenhet normalt inte får en separat faktura för vatten och avlopp. En möjlig förklaring till att så få av de som bor i småhus uppgav att de känner till VA-taxan är att fakturan i vissa fall även omfattar exempelvis sophämtning. Detta kan göra det svårt att urskilja och komma ihåg vad man betalar för just vatten och avlopp.

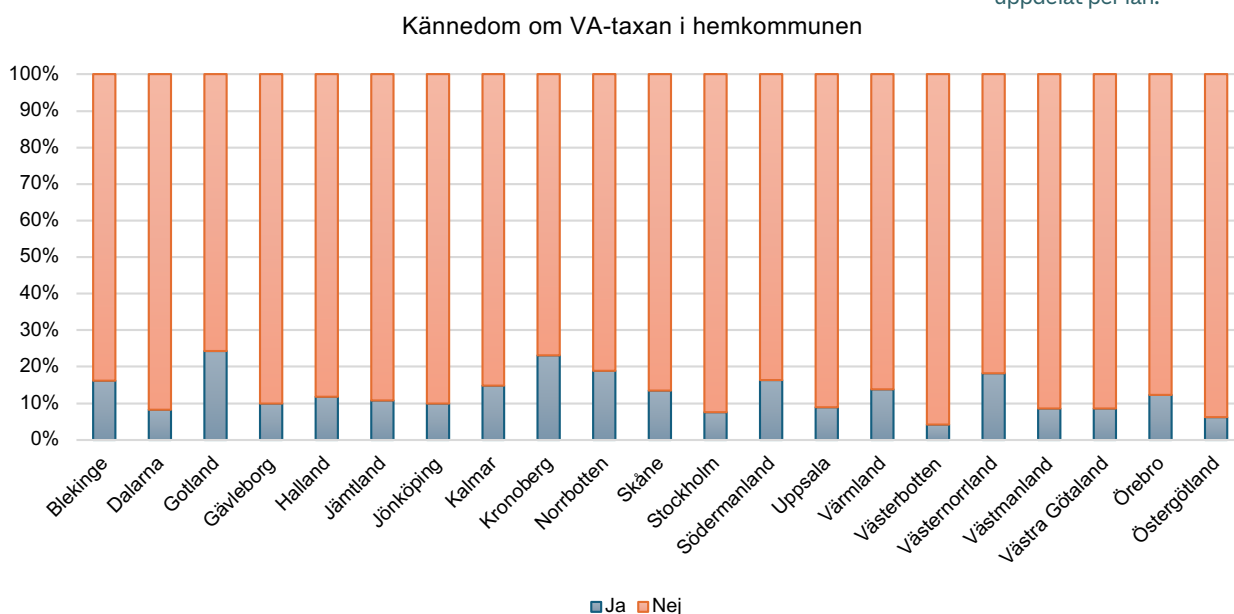
Figur 3.3

Andelen som bor i småhus (a) och flerbostadshus (b) som känner till respektive inte känner till VA-taxans storlek i hemkommunen.

Figur 3.4 visar kännedomen om VA-taxan uppdelat per län och visar att det finns en variation. Även om den procentuella skillnaden är stor mellan vissa län är det som mest 24 % som känner till VA-taxans storlek och kunskapen får därför ses som låg i alla län. Den variation som finns kan till exempel bero på hur man kommunicerar hushållens kostnad för vatten och avlopp, men resultaten i Figur 3.4 påverkas också av att antalet respondenter är lågt för några av länen.

Figur 3.4

Kännedomen om VA-taxans storlek i hemkommunen uppdelat per län.

3.2 Attityd och erfarenhet

Nedan presenteras hur oroadade respondenterna är för dricksvattenförsörjningen baserat på hur de upplever dricksvattenförsörjningen i Sverige generellt och till sitt hushåll i dag samt i framtiden. Resultaten som presenteras beskriver också i vilken utsträckning respondenterna tidigare upplevt problem med dricksvattenförsörjningen.

3.2.1 Oro

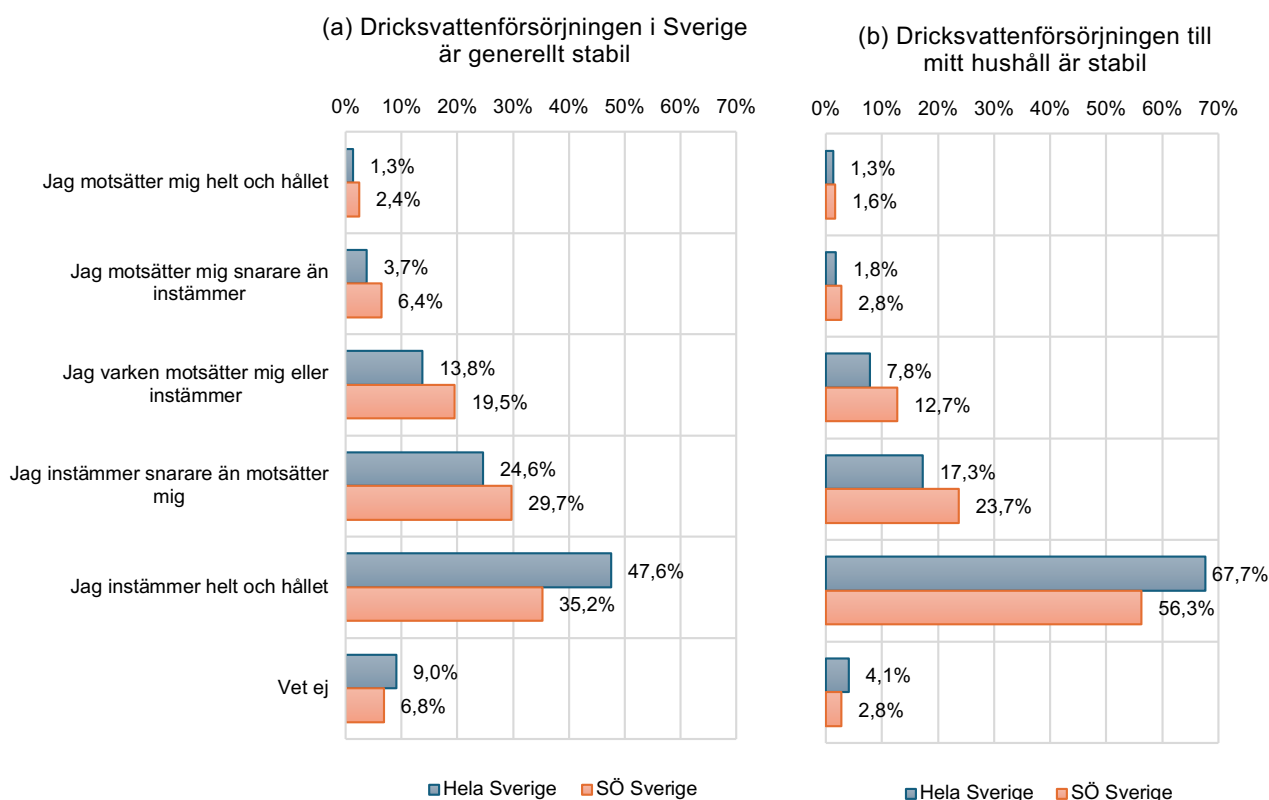
Respondenterna ombads ta ställning till i vilken utsträckning de instämmer eller motsätter sig följande påståenden: (a) dricksvattenförsörjningen i Sverige är stabil, och (b) dricksvattenförsörjningen till mitt hushåll är stabil. Frågan ställdes till respondenterna innan de uppskattat sin betalningsvilja och därför användes ordet *stabil* då respondenterna inte skulle börja tänka på risken i termer av sannolikhet och konsekvens. Anledningen till ordvalet beskrivs mer ingående i avsnitt 3.4.1, här är det mest intressanta att jämföra om de upplever skillnad mellan Sverige generellt och det egna

hushållet. Som inledning till enkäten och som allmän information beskrevs för respondenterna att dricksvattenförsörjningen i Sverige generellt sett är stabil, men att det ändå kan inträffa exempelvis olyckor som gör att vattentäkten förorenas, vattenledningar kan gå sönder och torka kan leda till vattenbrist.

Resultaten i Figur 3.5 visar att en majoritet antingen instämmer helt och hållet eller snarare instämmer än motsätter sig att dricksvattenförsörjningen är stabil både i Sverige generellt och till det egna hushållet specifikt. För urvalet hela Sverige är det en större andel som instämmer (dvs. instämmer helt och hållet eller snarare instämmer än motsätter sig) i att hushållets dricksvattenförsörjning är stabil (85 %) än Sverige generellt (72 %), men i båda fallen är det en majoritet. För urvalet SÖ Sverige uppgav 80 % att de instämmer i att hushållets dricksvattenförsörjning är stabil jämfört med 65 % för dricksvattenförsörjningen i Sverige generellt. Folk i SÖ Sverige upplever således dricksvattenförsörjning som något mindre stabil, både för det egna hushållet och för Sverige. Detta understryks av att andelen som instämde helt och hållet är lägre för urvalet SÖ Sverige. Anledningen till detta kan vara att urvalet SÖ Sverige innefattar regioner som återkommande drabbats av vattenbesparing, vilket gör att det egna hushållets dricksvattenförsörjning upplevs som mer utsatt jämfört med Sverige generellt.

Figur 3.5

Bedömning av om dricksvattenförsörjningen (a) i Sverige och (b) till det egna hushållet är stabil.

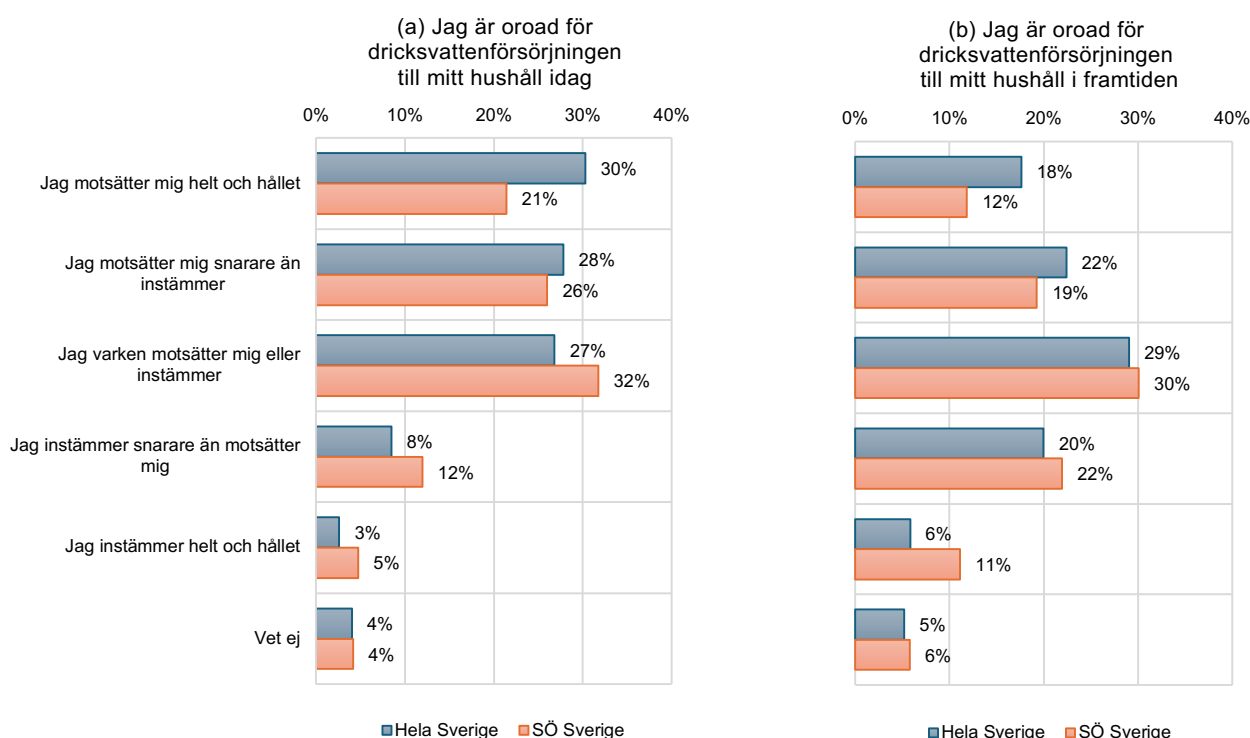
Respondenterna fick också ta ställning till i vilken utsträckning de instämmer eller motsätter sig följande påståenden: (a) jag är oroad för dricksvattenförsörjning till mitt hushåll *i dag*, och (b) jag är oroad för dricksvattenförsörjningen till mitt hushåll *i framtiden*. Det kartlades inte vad respektive respondent specifikt oroar sig för utan enkätfrågan syftade till att ge en övergripande bild och visa på skillnaderna mellan dagens situation och vad respondenterna tror om framtiden. Resultaten presenteras i Figur 3.6 och visar att cirka en tredjedel varken instämmer eller motsätter sig påståendena för såväl i dag som i framtiden. Detta gäller båda urvalen, det vill säga både hela Sverige och SÖ Sverige. För hela Sverige är det även cirka en tredjedel som motsätter sig helt och hållet respektive motsätter sig snarare än instämmer vad gäller hushållets dricksvattenförsörjning i dag.

För SÖ Sverige är motsvarande siffror något lägre, men sammantaget är det för båda urvalen en större andel som i någon grad motsätter sig påståendet än som instämmer i att de är oroad för dricksvattenförsörjningen i dag. När det gäller hushållets dricksvattenförsörjning i framtiden är det däremot fler som är oroad och för SÖ Sverige är det något fler som instämmer i att de är oroad (33 %) jämför med de som motsätter sig påståendet (31 %).

En jämförelse av svaren på de två påståendena visar att det är fler som är oroad för framtiden men inte oroad för nuläget (16 %), än tvärtom (2 %), det vill säga folk är pessimistiska om utvecklingen. Av respondenterna var det 9 % som svarade att de är oroad både i dag och för framtiden, men en majoritet, 73 %, svarade att de varken är oroad i dag eller i framtiden. I denna jämförelse har svarsalternativen instämmer helt och hållet samt instämmer snarare än motsätter kombinerats och tolkats som oro, och jämförts med övriga svarsalternativ som tolkats som att det inte finns en oro.

Figur 3.6

Oro för hushållets dricksvattenförsörjning (a) i dag och (b) i framtiden.

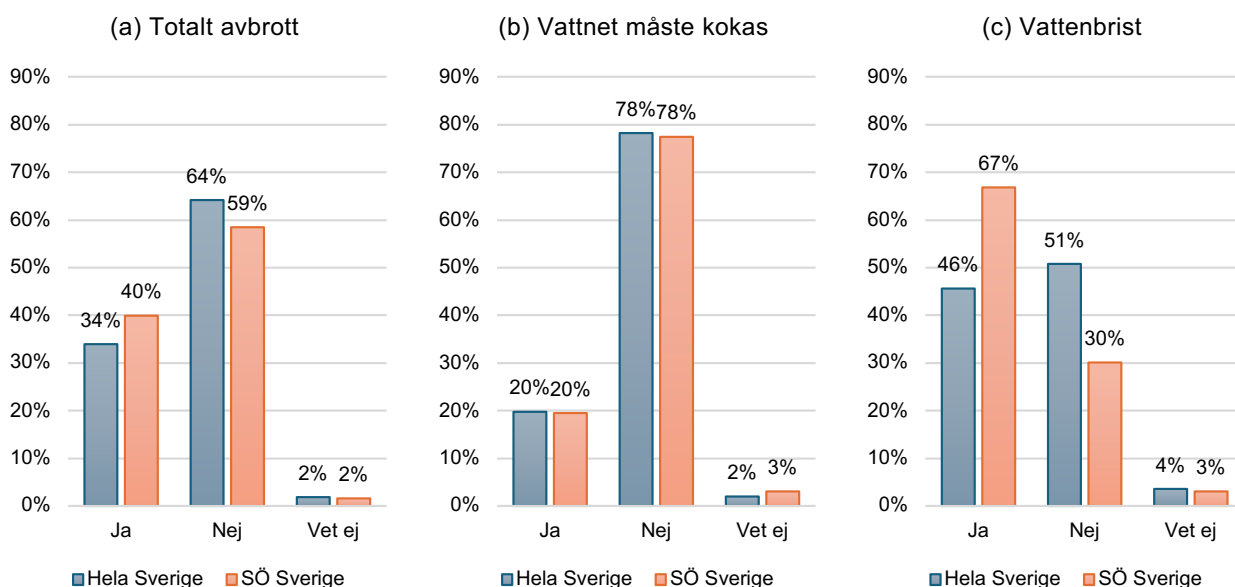
3.2.2 Tidigare upplevelse av problem

Respondenterna tillfrågades om de i sitt nuvarande eller något tidigare hushåll upplevt följande problem med dricksvattenförsörjningen: A) inget dricksvatten levereras, B) dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel, samt C) dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Resultaten presenteras i Figur 3.7 a–c och visar att den störning som flest upplevt är vattenbrist, det vill säga att det införs restriktioner i vad vattnet får användas till. Det framgår också att respondenterna i urvalet SÖ Sverige i större utsträckning angav att de har erfarenhet av vattenbrist (Figur 3.7 c), vilket var förväntat då detta urval gjordes baserat på de regioner som haft återkommande problem kopplat till detta. Den näst vanligaste typen av problem som man har erfarenhet av är totalt avbrott (Figur 3.7 a) och även här är det en lite större andel av de i SÖ Sverige som angav att de varit med om detta. De som angav att de har erfarenhet av totalt avbrott tillfrågades om de kände till anledningen till problemet. De flesta svarade att anledningen var läcka eller trasig ledning alternativt planerat avbrott (Figur 3.8). Erfarenheterna av att behöva koka vattnet (Figur 3.7 b) är påtagligt lägre än övriga typer av störningar.

I de fall respondenterna hade erfarenhet av problem med dricksvattenförsörjningen fick de ange den längsta tid de drabbats av respektive störningstyp. För de med erfarenhet av totalt leveransavbrott var avbrottsvaraktighetens medianvärde 0,6 dygn (15 h) och medelvärdet drygt 6 dygn. För situationen att vattnet måste kokas var medianvaraktigheten 3 dygn (medelvaraktigheten knappt 20 dygn), och för vattenbrist var medianvärdet 58 dygn (medelvaraktigheten 54 dygn).

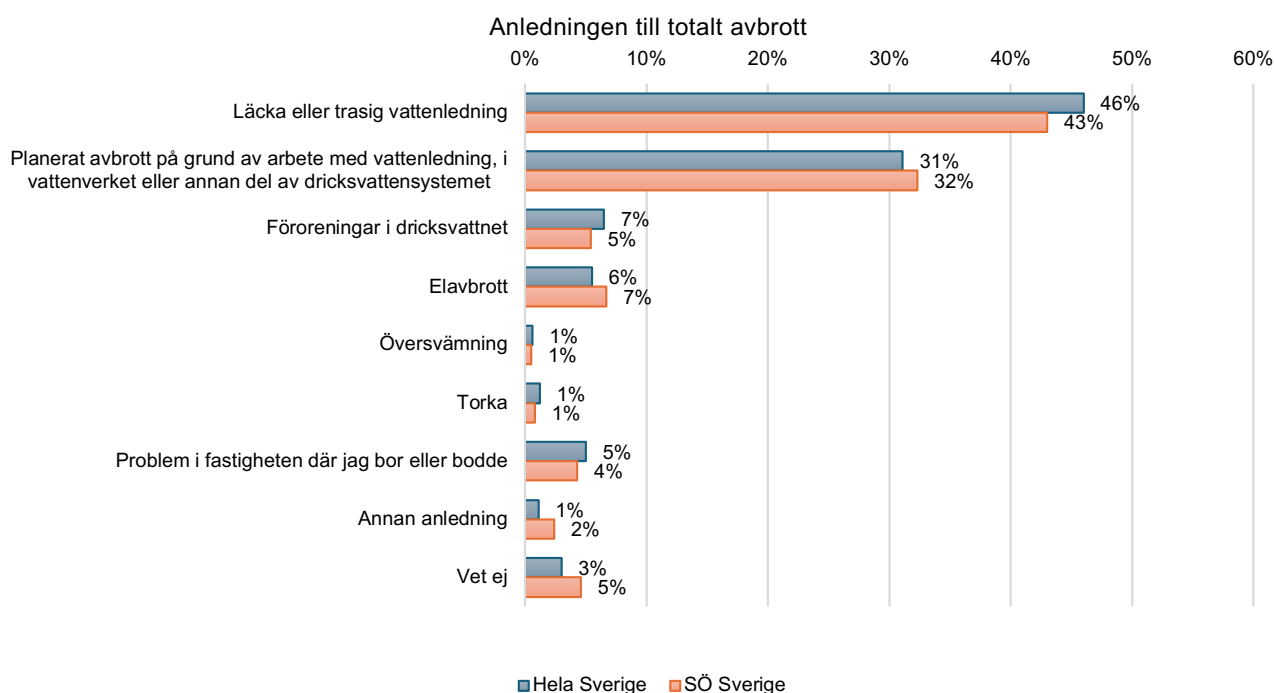
Figur 3.7

Erfarenheter av (a) totalt avbrott, (b) att vattnet levereras men måste kokas för att kunna användas som livsmedel, samt (c) vatten levereras men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.

Figur 3.8

Anledningen till de tillfällen då respondenterna har erfarenhet av totalt avbrott i dricksvattenleveransen.

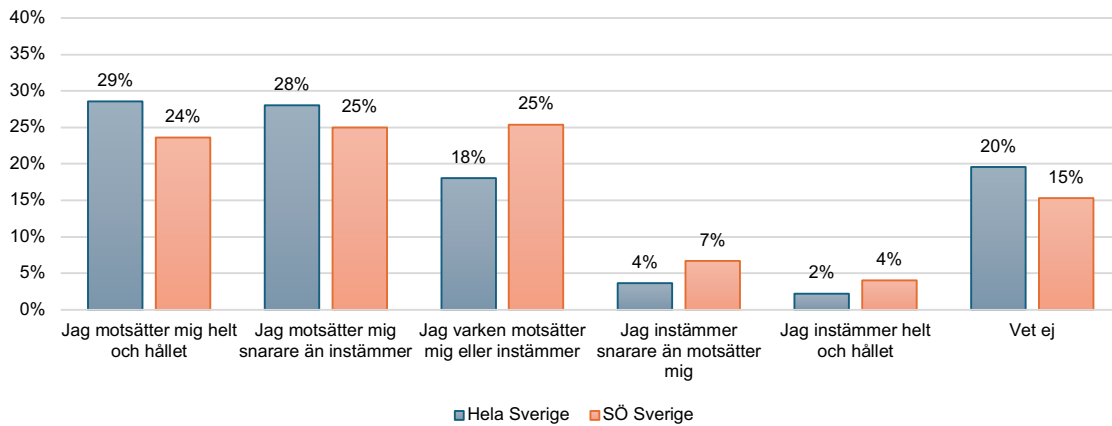

3.2.3 Bedömd risk

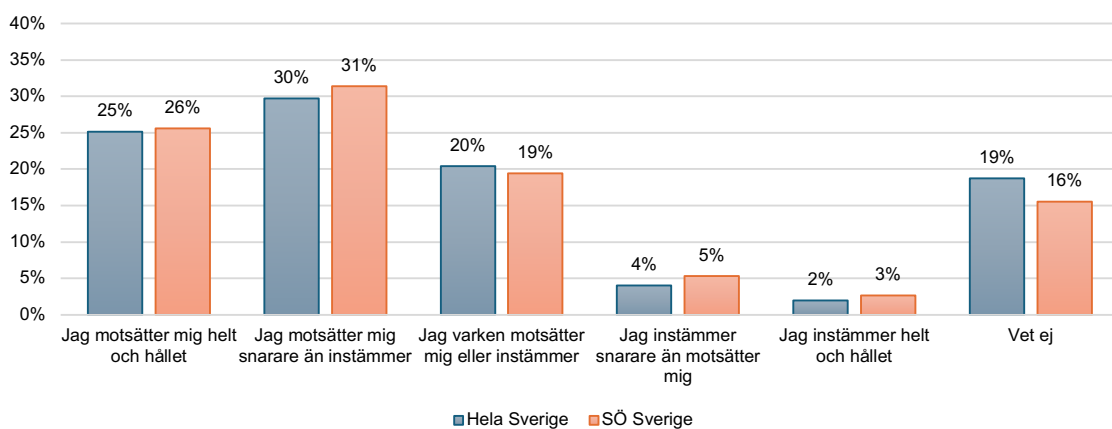
Efter det att respondenterna i enkäten angivit sin betalningsvilja för att undvika A) totalt avbrott, B) att vattnet måste kokas och C) restriktioner i vattenanvändningen på grund av vattenbrist (se avsnitt 3.4.1), fick de även uppskatta hur stor risk det är att deras hushåll drabbas av respektive störning. Dessa bedömningar gjordes alltså av respondenterna efter det att de fått mer utförliga beskrivningar av vad störningarna kan bero på och innebära för deras hushåll (se avsnitt 3.4.1). Respondenterna gjorde bedömningen genom att svara i vilken utsträckning de instämmer eller motsätter sig påståendet att där de bor är det stor risk att drabbas av respektive störning. I Figur 3.9 a–c presenteras respondenternas svar, vilka visar att de flesta respondenter helt eller delvis motsätter sig att det är en stor risk för totalt leveransavbrott (a) och att vattnet måste kokas (b). Respondenterna i urvalet SÖ Sverige bedömde risken större för båda dessa två risker som något högre än urvalet Hela Sverige även om skillnaderna är små, framför allt vad gäller risken för att vattnet måste kokas. Figur 3.9 c visar däremot att risken för restriktioner till följd av vattenbrist bedömdes som betydligt mycket högre av respondenterna i SÖ Sverige jämfört med Sverige som helhet och för SÖ Sverige var det även fler som helt eller delvis instämde i att det är en stor risk jämfört med de som motsatte sig påståendet. För urvalet Hela Sverige var det nästan lika många som instämde som motsatte sig att det är en stor risk för restriktioner.

Det är rimligt att tro att respondenterna besvarade de bakomliggande påståendena till Figur 3.9 a–c utifrån om de tror att den specifika störningen kan inträffa ofta eller sällan, snarare än en bedömning av risken som en kombination av hur ofta händelsen inträffar och hur allvarliga konsekvenserna är. Resultaten i Figur 3.9 a–c överensstämmer med de i Figur 3.7 a–c på så sätt att flest har erfarenhet av restriktioner och vattenbrist (c), vilket flest också bedömer som en stor risk. Av denna anledning ska resultaten inte användas för att beskriva vad respondenterna upplever som det allvarligaste problemet och den största risken för dricksvattenförsörjningen.

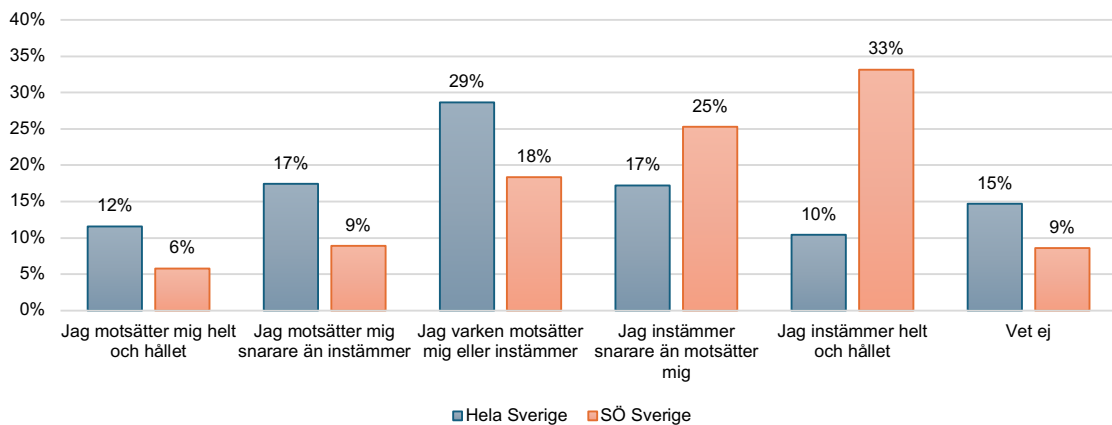
(a) Stor risk för totalt leveransavbrott

(b) Stor risk att vattnet måste kokas

(c) Stor risk för restriktioner på grund av vattenbrist

Figur 3.9

Bedömning av hur stor risk det är att hushållet drabbas av att (a) inget dricksvatten levereras, (b) dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel, samt (c) dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.

3.3 Vattenförbrukning och agerande

Hushållen använder dricksvattnet för många olika ändamål. Nedan beskrivs bland annat vad respondenternas använder dricksvattnet till, i vilken utsträckning de vidtagit åtgärder för att spara vatten och om de föredrar kranvatten eller flaskvatten.

3.3.1 Förbrukning

I Tabell 3.1 presenteras de användningsområden som respondenterna angav att deras hushåll använder vattnet till. Svarsalternativen var förbestämda och baserade på svaren från den pilotstudie med frisvarsalternativ som föregick huvudstudien. Utöver de förbestämda användningsområdena kunde även annat användningsområde väljas och specificeras.

Resultaten i Tabell 3.1 presenteras som andel av respondenterna som valde respektive användningsområde och presenteras uppdelat på småhus och flerbostadshus. Resultaten bekräftar att dricksvattnet används till många olika saker och att de områden som finns med i tabellen täcker in de vanligaste användningsområdena. Endast 1 % angav annat användningsområde och i dessa fall angavs i de flesta av fallen dusch, vilket innebär att det inte var tydligt för dessa respondenter att dusch ingår som del av kategorin personlig hygien. Skillnaderna mellan småhus och flerbostadshus är rimliga då de går att förklara med att personer som bor i lägenhet typiskt inte har en egen trädgård. Observera att resultaten i Tabell 3.1 inte säger någonting om hur mycket vatten som används till de olika ändamålen utan endast vad vattnet används till.

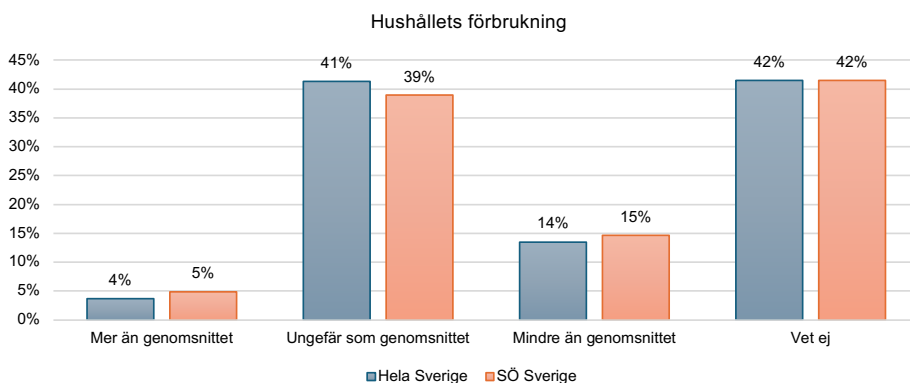
Användningsområde	Småhus	Flerbostadshus
Tandborstning	99 %	97 %
Dryck	99 %	98 %
Spola i toalett	99 %	98 %
Diska	98 %	98 %
Personlig hygien	98 %	98 %
Matlagning	98 %	96 %
Tvätta kläder	98 %	88 %
Tvätta som en del av städning inomhus, t.ex. skura golv	93 %	86 %
Vattna växter inomhus	93 %	87 %
Vattna växter i trädgård	73 %	9 %
Tvätta som en del av städning utomhus, t.ex. skura uteplats	64 %	19 %
För husdjur (katt, hund, häst, etc.)	39 %	29 %
Tvätta bil eller andra fordon	36 %	5 %
Badkar eller jacuzzi inomhus	34 %	23 %
Vattna gräsmatta	34 %	3 %
Vattna växter på balkong	31 %	51 %
Badtunna eller jacuzzi utomhus	12 %	1 %
Swimmingpool	8 %	0 %
Annat:	1 %	1 %

Tabell 3.1

Angivna användningsområden för dricksvattnet uppdelat på småhus och flerbostadshus.

Respondenterna ombads uppskatta hur mycket dricksvatten deras hushåll förbrukar i jämförelse med ett genomsnittligt hushåll i Sverige. I anslutning till frågan fick respondenterna information om att den genomsnittliga förbrukningen i Sverige är 140 liter per person och dygn, vilket motsvarar 4 200 liter per person och månad och för ett hushåll med två personer är förbrukningen i genomsnitt därmed 8 400 liter per månad.

I Figur 3.10 presenteras resultaten som visar att SÖ Sverige inte skiljer sig märkbart från Sverige som helhet. Syftet med denna jämförelse var att se om de som oftare drabbats av vattenbesparing också uppfattar att de generellt använder mindre dricksvatten än genomsnittet. Drygt 40 % uppgav att de inte kunde göra en bedömning och av de resterande angav en majoritet att de förbrukade ungefär lika mycket som genomsnittet. Det var minst antal som svarade att de förbrukar mer än genomsnittet.

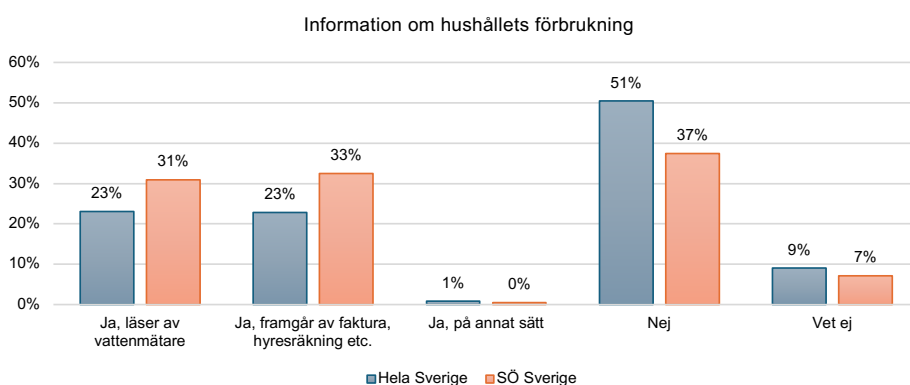

Figur 3.10

Bedömning av det egna hushållets dricksvattenförbrukning jämfört med genomsnittet i Sverige.

Figur 3.11 illustrerar i vilken utsträckning hushållen får information om sin dricksvattenförbrukning. Observera att resultaten är baserade på vad respondenterna svarade och det kan finnas fall då de får information men inte är medvetna om detta. Om så är fallet kan man dock tolka det som att information är otillräcklig. För Sverige som helhet uppgav 60 % att de inte får någon information (51 %) eller inte vet (9 %). För SÖ Sverige är motsvarande siffra lägre, 44 %. Denna skillnad skulle delvis kunna förklaras med att det i urvalet SÖ Sverige är en större andel av respondenterna som bor i småhus (59 %) jämfört med urvalet för Hela Sverige (44 %). Av de som bor i småhus svarade 75 % att de på något sätt får information om sin förbrukning och för flerbostadshus var denna siffra endast 14 %. Dessa siffror gäller för Hela Sverige och för SÖ Sverige är siffrorna något högre, 82 respektive 17 %. Sammantaget kan konstateras att det totalt sett är en betydande andel av hushållen som inte får, eller inte känner till att de får, information om vattenförbrukningen.

Av de som svarade att de får information är det ungefär lika många som får det genom att själva läsa av vattenmätaren som via fakturan eller liknande. Detta gäller både Sverige generellt som SÖ Sverige, även om det totalt sett är en större andel i SÖ Sverige som får information om förbrukningen. Observera att respondenterna kunde svara både att de får information via att läsa av vattenmätaren och via fakturan; av denna anledning blir summan av staplarna i Figur 3.11 större än 100 %.

Figur 3.11

Om och hur det egna hushållet får information om hur mycket dricksvatten som förbrukas.

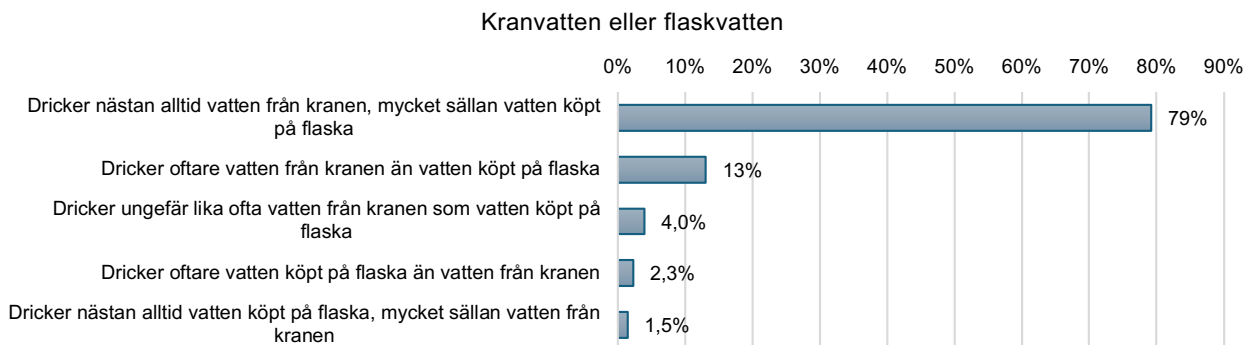
3.3.2 Kranvatten eller flaskvatten

Hushållens preferens mellan kranvatten och köpt vatten på flaska illustreras av resultaten i Figur 3.12. Frågan till respondenterna avsåg i vilken utsträckning de väljer respektive typ av vatten när de ska dricka vatten i hemmet. Med flaskvatten avsågs både kolsyrat och ej kolsyrat vatten. Resultaten visar att en majoritet nästan alltid väljer kranvatten, men det finns några procent som uppgav att de nästan alltid väljer vatten på flaska. I Figur 3.13 presenteras resultaten uppdelat per län, vilket visar att det finns en variation, men för samtliga län uppgav en majoritet att de nästan alltid eller oftast väljer

kranvatten. För några län var det ingen av respondenterna som uppgav att de oftare eller nästan alltid dricker vatten köpt på flaska. De som svarade att de oftare eller nästan alltid väljer flaskvatten uppgav att anledningen framförallt är att kolsyrat (36 %) eller smaksatt vatten (30 %) på flaska är godare (Figur 3.14). Detta kan tolkas som att valet av kolsyrat eller smaksatt vatten på flaska sker i stället för annan smaksatt dryck snarare än att man väljer bort kranvattnet. Det var dock 14 % som angav att kranvattnet i deras hushåll inte är gott och att detta är den främsta anledningen till att de väljer vatten köpt på flaska.

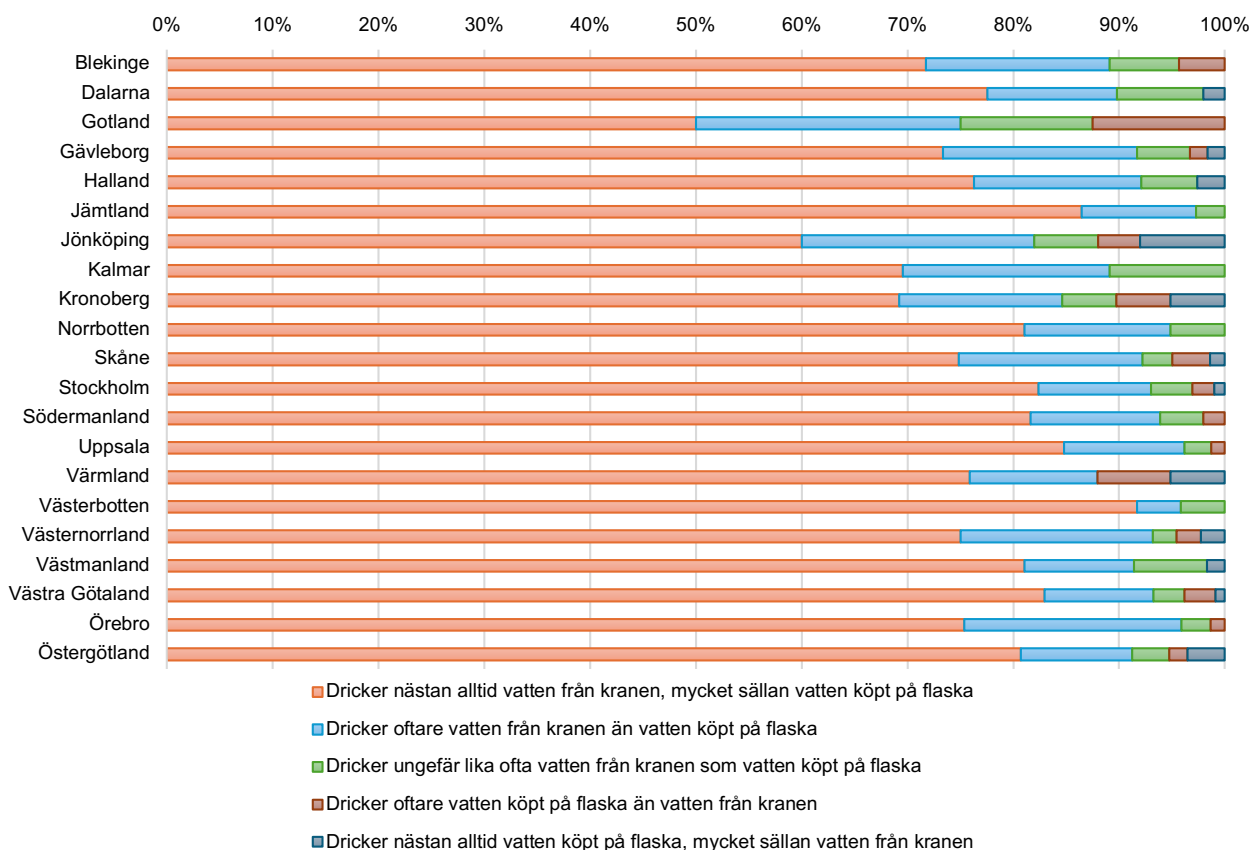
Figur 3.12

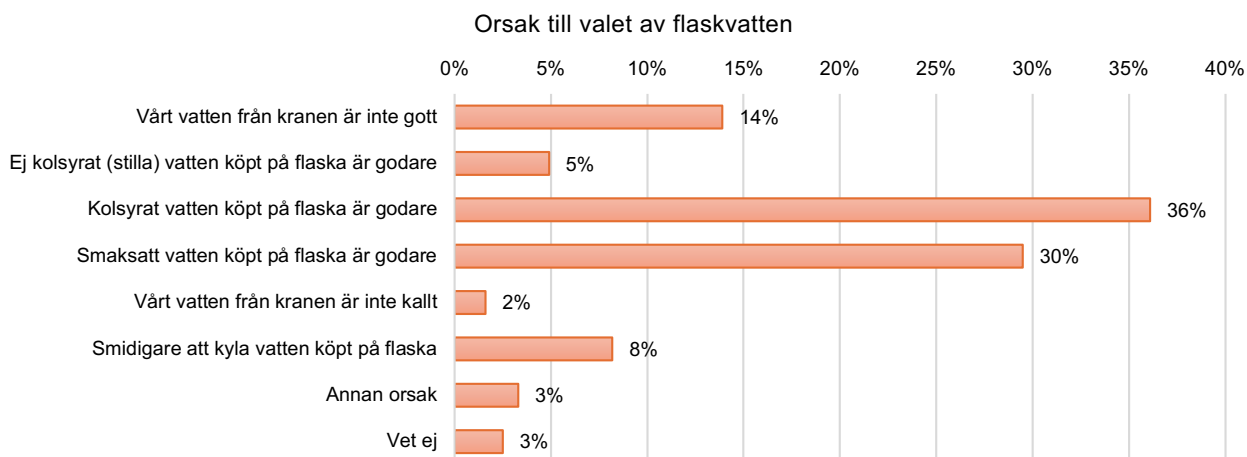
Valet mellan att hemma dricka kranvatten eller köpt vatten på flaska (kolsyrat eller ej kolsyrat).

Figur 3.13

Valet mellan att hemma dricka kranvatten eller köpt vatten på flaska (kolsyrat eller ej kolsyrat) uppdelat per län.

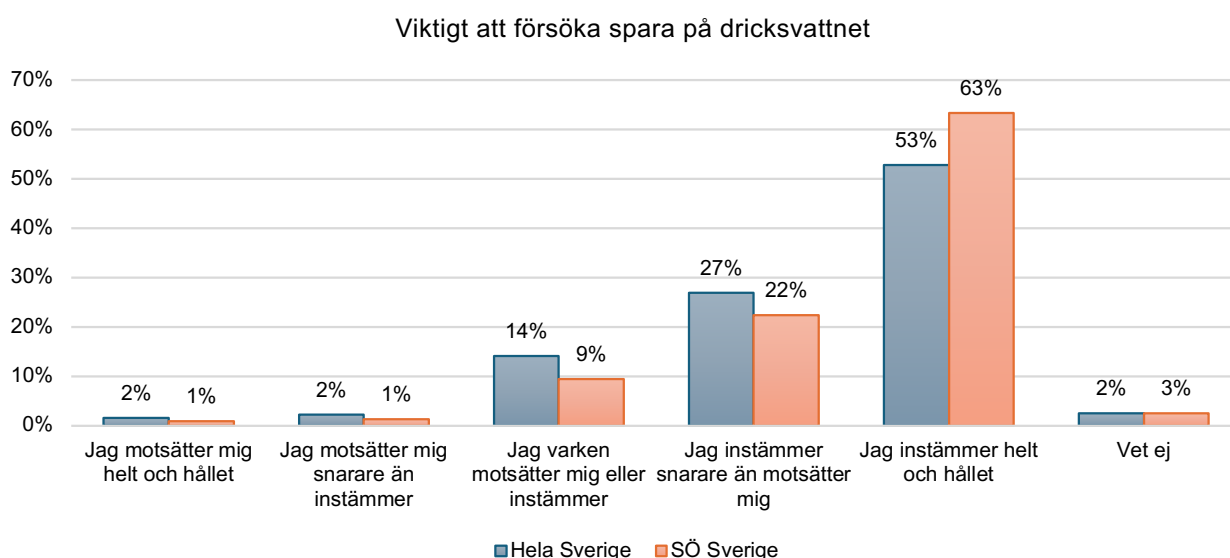
Figur 3.14

Orsaken till valet av flaskvatten för dem som angav att de oftare eller nästan alltid dricker vatten köpt på flaska.

3.3.3 Åtgärder för att spara vatten

När det gäller inställningen till att minska vattenförbrukningen svarade en majoritet av respondenterna att de helt eller delvis instämmer i påståendet att det är viktigt att spara på dricksvattnet och endast ett fåtal motsatte sig påståendet (Figur 3.15). I Figur 3.16 presenteras i vilken utsträckning respondenterna vidtagit olika typer av åtgärder för att minska det nuvarande hushållets vattenförbrukning. Respondenterna kunde ange så många åtgärder de ville och svarsalternativen var förbestämda baserat på en pilotstudie. De vanligaste åtgärderna var att se till att fylla tvätt- och diskmaskinen samt att snåla med vattnet på andra sätt, till exempel vid dusch. Mellan cirka 20 till 30 % angav även att de bytt till snålspolande utrustning i kök eller badrum för att minska vattenförbrukningen. Flera av de angivna åtgärderna är sådana som kan vidtas i syfte att minska elanvändningen. Eventuella andra motiv till att spara vatten undersöktes dock inte i enkäten.

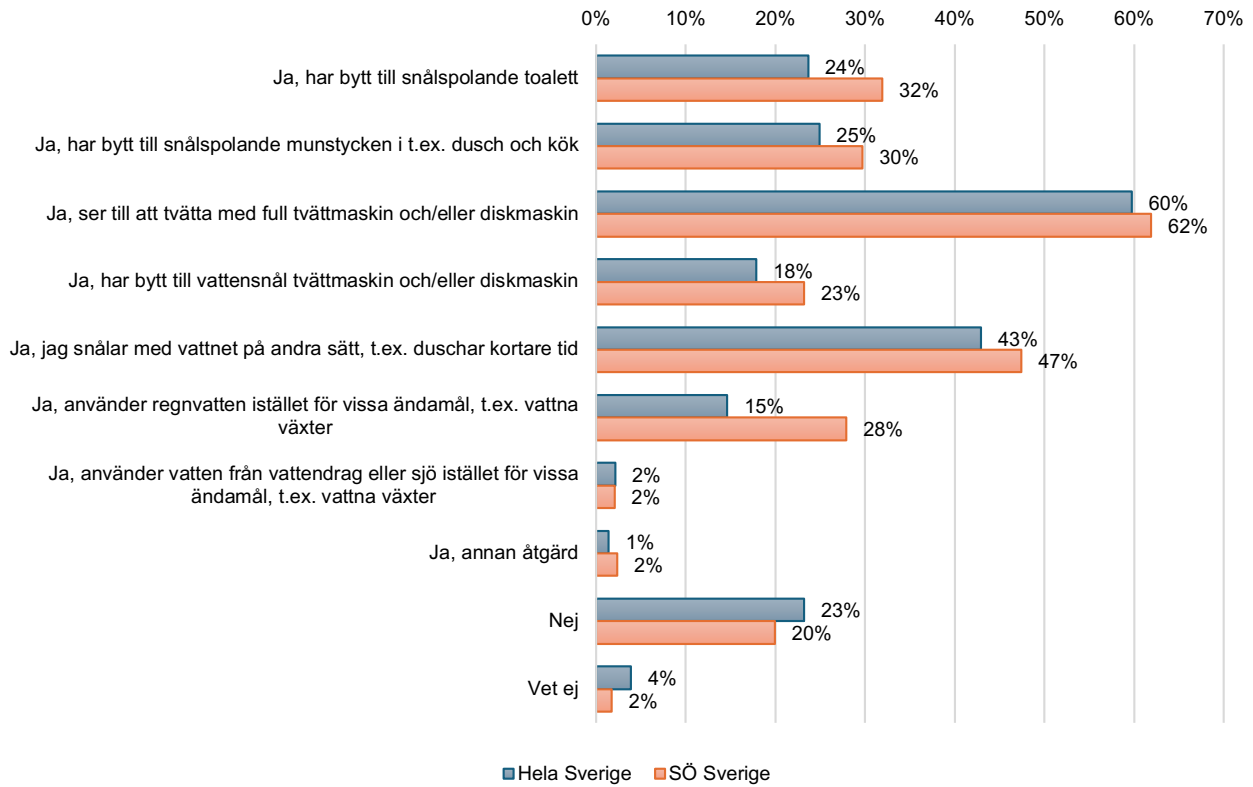
Respondenterna i urvalet SÖ Sverige angav i större utsträckning än de i Hela Sverige att de vidtagit åtgärder, speciellt när det gäller att använda regnvatten för att till exempel vattna växter. Även om många av åtgärderna tycks vara vanliga i många hushåll angav 23 % i urvalet Hela Sverige att de inte vidtagit några åtgärder.

Figur 3.15

Inställningen till påståendet att det är viktigt att spara på dricksvattnet.

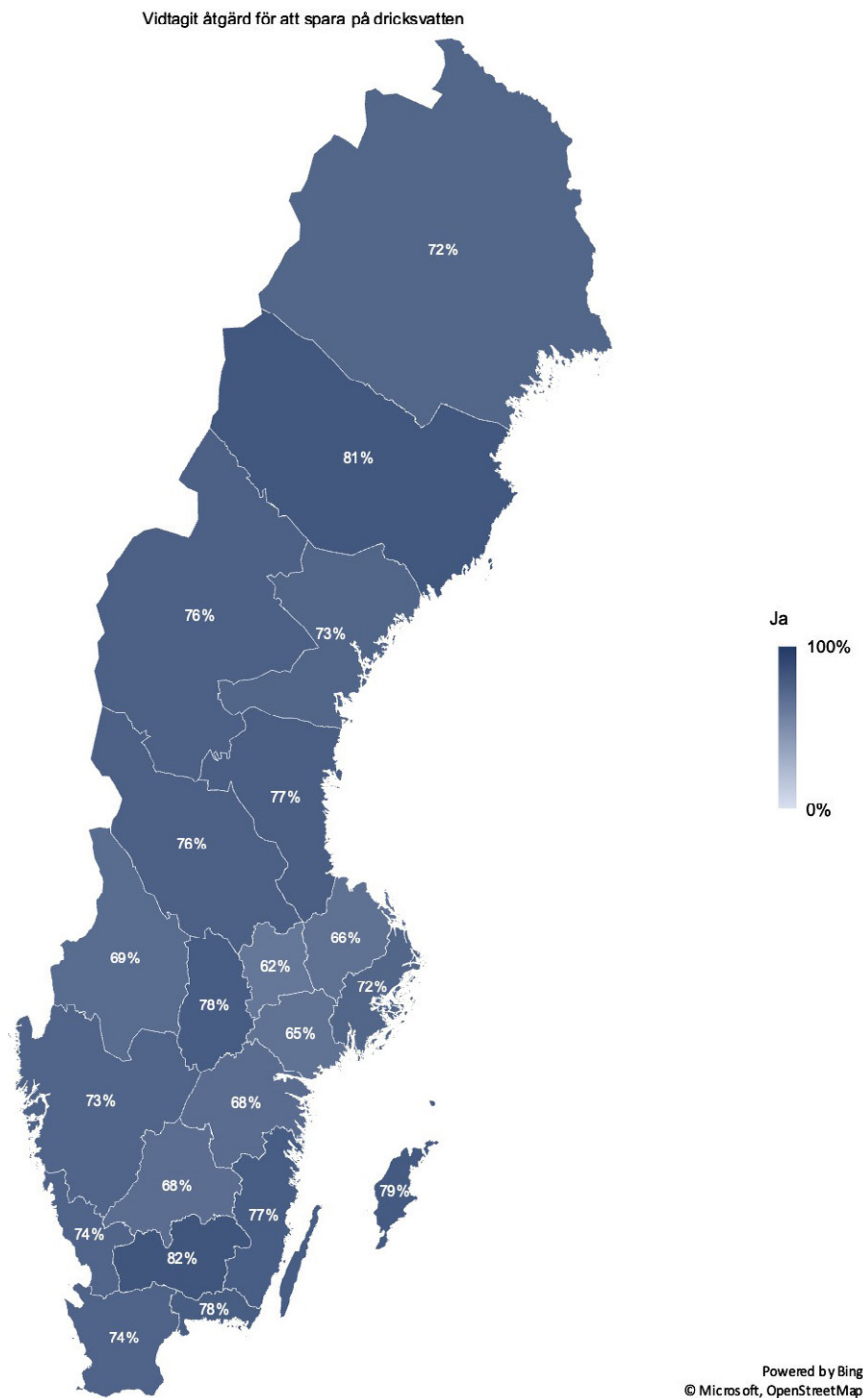
Hushållets vidtagna åtgärder för att spara på dricksvatten

Figur 3.16

Vidtagna åtgärder för att spara på dricksvatten.

Kartan i Figur 3.17 visar för respektive län hur stor andel av respondenterna som uppgav att deras hushåll genomfört minst en åtgärd för att spara vatten. Även om det finns en variation på som mest 20 procentenheter mellan länen är det inget län som understiger 62 % hushåll som genomfört minst en åtgärd. Länen i urvalet SÖ Sverige (Blekinge, Kalmar och Gotland) är bland de län med högst andel hushåll som genomfört åtgärder. Notera att procentsatserna inte säger någonting om omfattningen av åtgärderna.

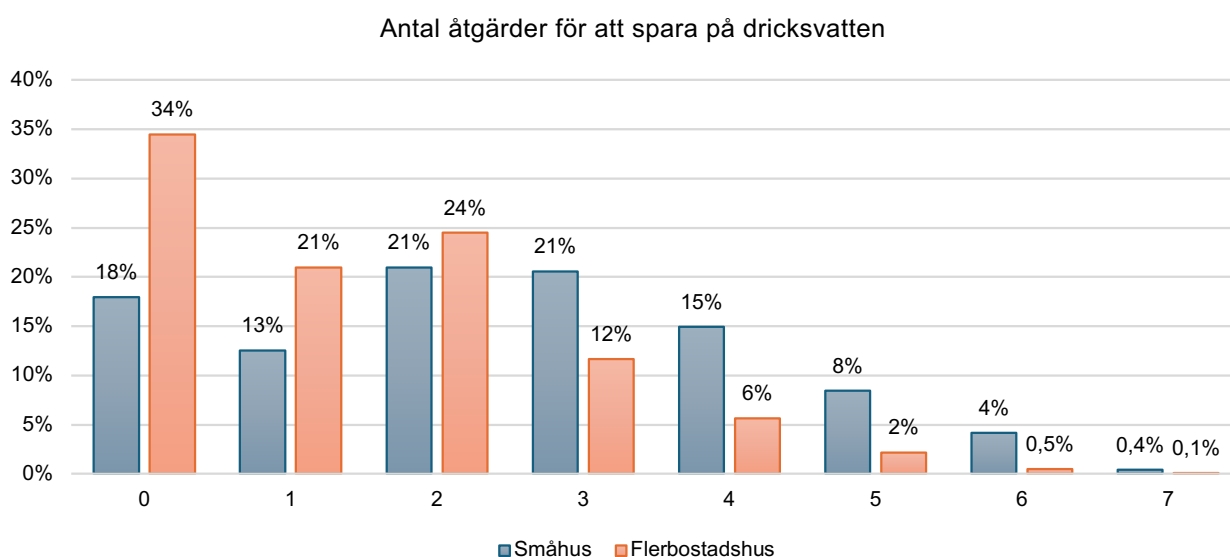
Figur 3.17

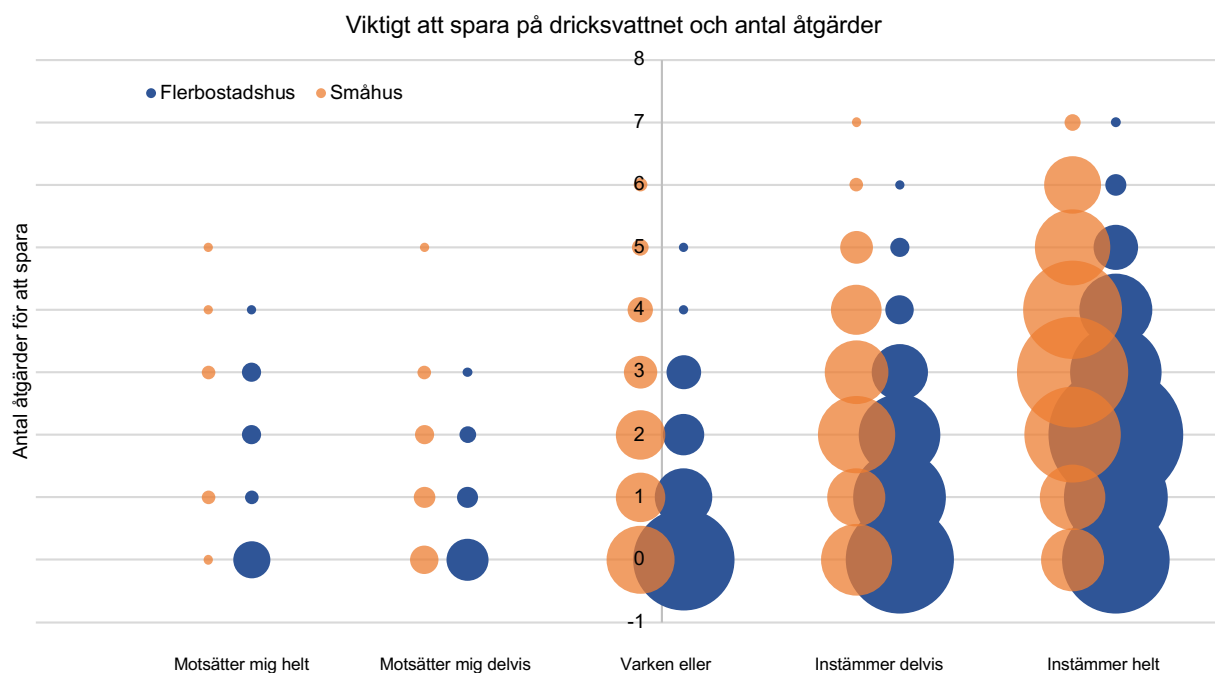
Andelen respondenter per län vars hushåll vidtagit minst en åtgärd för att spara vatten.

I Figur 3.18 presenteras svaren som ligger till grund för Figur 3.16 uppdelat i antal åtgärder per hushåll. Resultaten presenteras uppdelat på småhus och flerbostadshus då bland annat möjligheten att vidta åtgärder påverkas av vilken typ av bostad du bor i. Av de som bor i småhus uppgav 18 % att de inte vidtagit någon åtgärd alls (i detta har de som svarade *vet ej* räknats in) och motsvarande siffra för de som bor i flerbostadshus är

34 %. Det är alltså vanligare att småhushushållen vidtagit åtgärder och de har i större utsträckning också vidtagit fler åtgärder. En jämförelse gjordes för att se om hushållets totala inkomst påverkade antalet genomförda åtgärder för att spara vatten, men något sådant samband kunde inte påvisas. Däremot identifierades ett samband mellan inställningen till om det är viktigt att spara på dricksvattnet och antalet genomförda vattenbesparande åtgärder, vilket illustreras i Figur 3.19. Resultaten presenteras uppdelat på småhus och flerbostadshus och visar antalet hushåll som vidtagit olika många åtgärder uppdelat på i vilken utsträckning de motsätter sig eller instämmer i påståendet att det är viktigt att spara på dricksvattnet. Storleken på cirkelarna i Figur 3.19 beskriver antalet hushåll/respondenter, det vill säga större cirklar innebär fler hushåll. För kategorierna som innebär att respondenten instämmer i påståendet, helt eller delvis, är antalet hushåll inte högst för noll åtgärder utan för cirka två till tre åtgärder. Detta är tydligast för småhus och då man instämmer helt i att det är viktigt att spara på dricksvattnet. Om Figur 3.19 läses av från vänster till höger framgår det alltså att det är fler större cirklar längre upp på y-axeln i den högra delen av figuren jämfört med den vänstra.

Figur 3.18
Antal åtgärder som hushållen vidtagit, uppdelat på småhus och flerbostadshus.

Figur 3.19

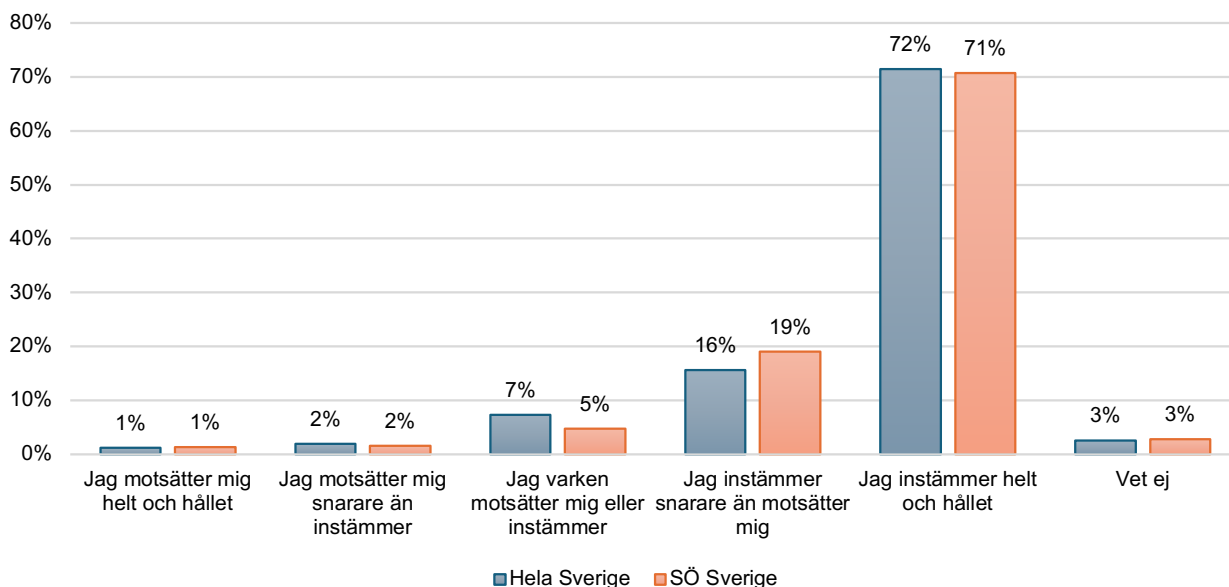
Sambandet mellan inställningen till om det är viktigt att spara på dricksvatten och antalet vattenbesparande åtgärder som hushållet genomfört.

En majoritet tycker alltså att det är viktigt att spara på dricksvattnet och har även genomfört någon typ av åtgärd. Men hur tycker man att myndigheterna ska informera om vattenbrist och hur agerar man om det uppstår vattenbrist? För att svara på dessa frågor fick respondenterna ta ställning till följande påståenden:

- Om det är torka är det bra att myndigheterna inför restriktioner så att dricksvatten inte får användas för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc.
- Mitt hushåll använder mindre dricksvatten om vi nås av information om att det är ont om vatten i vattentäkten varifrån vårt dricksvatten tas.

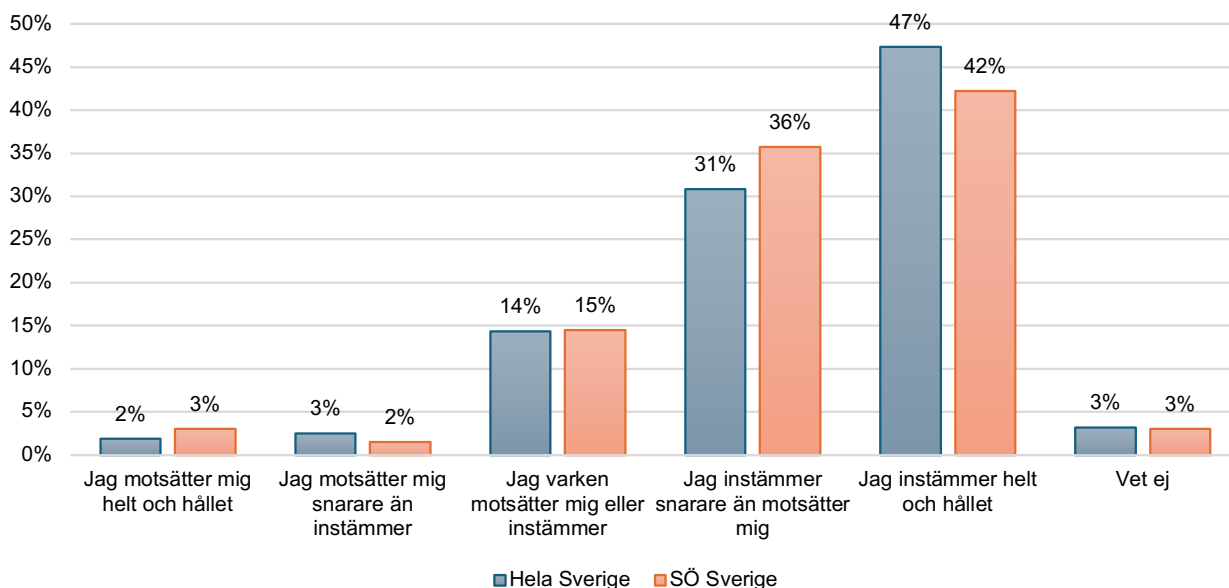
I Figur 3.20 och Figur 3.21 presenteras i vilken utsträckning respondenterna motsatte sig eller instämde i det första respektive andra påståendet. Resultaten presenteras endast för småhus då det är dessa hushåll som framförallt påverkas av bevattningsförbud och liknande restriktioner, men resultaten är likartade för de som bor i flerbostadshus. En klar majoritet (över 70 %) instämmer helt och hållet i att det är bra att myndigheterna inför restriktioner vid torka. Skillnaderna mellan urvalen Hela Sverige och SÖ Sverige är små vad gäller detta. När det gäller huruvida hushållen aktivt försöker minska sin vattenförbrukning om de får information om att det är ont om vatten i vattentäkten, är resultaten inte lika tydliga. En majoritet instämmer dock helt eller delvis i det andra påståendet ovan, dvs. att hushållet använder mindre dricksvatten om de får information om att det är ont om vatten. Observera att detta inte behöver handla om att det införs restriktioner utan avsåg om respondenternas hushåll självmant skulle minska sin vattenanvändning om de får information om att vattentillgången är begränsad.

Vid torka är det bra att myndigheterna inför restriktioner för vattenanvändningen

Figur 3.20
Småhushushållens inställning till restriktioner vid händelse av torka.

Hushållet använder mindre dricksvatten om det är ont om vatten i vattentäkten

Figur 3.21
Hushållens agerande om de nås av information om att det är ont om vatten i vattentäkten varifrån dricksvattnet tas. Resultaten avser endast respondenter i småhus då de har störst möjlighet att påverka den totala vattenförbrukningen.

3.3.4 Åtgärder för att ha tillgång till vatten

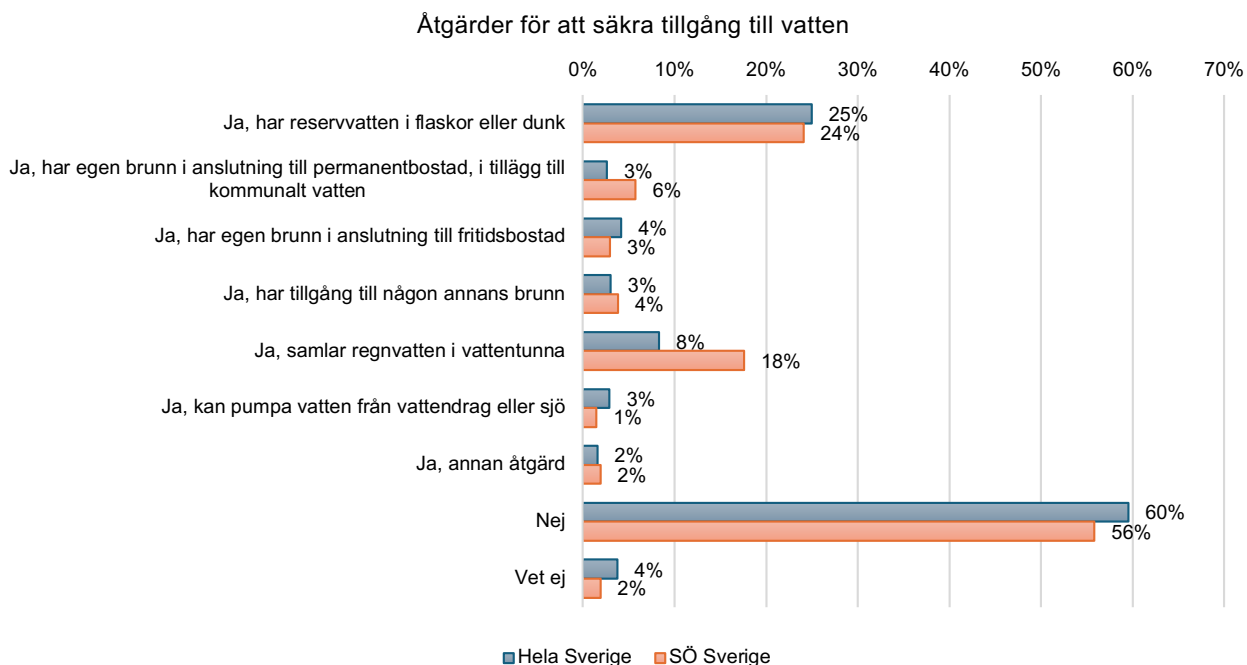
Utöver åtgärder för att minska vattenförbrukningen tillfrågades även respondenterna om i vilken utsträckning de vidtagit åtgärder för att ha tillgång till vatten om det skulle uppstå problem i den kommunala dricksvattenförsörjningen. Resultaten presenteras i Figur 3.22 och visar hur stor andel av respondenterna som uppgav att deras hushåll vidtagit de olika typerna av åtgärder. Åtgärdskategorierna var förbestämda och identifierades genom frisvarsalternativ i pilotstudien. De flesta hushåll har inte vidtagit några åtgärder, men cirka 25 % av hushållen i båda urvalen uppgav att de har reservvatten i flaskor eller dunk. Reservvatten har en annan betydelse för VA-huvudmännen, men

användes som term i enkäten för att det skulle vara lättförståeligt för respondenterna.

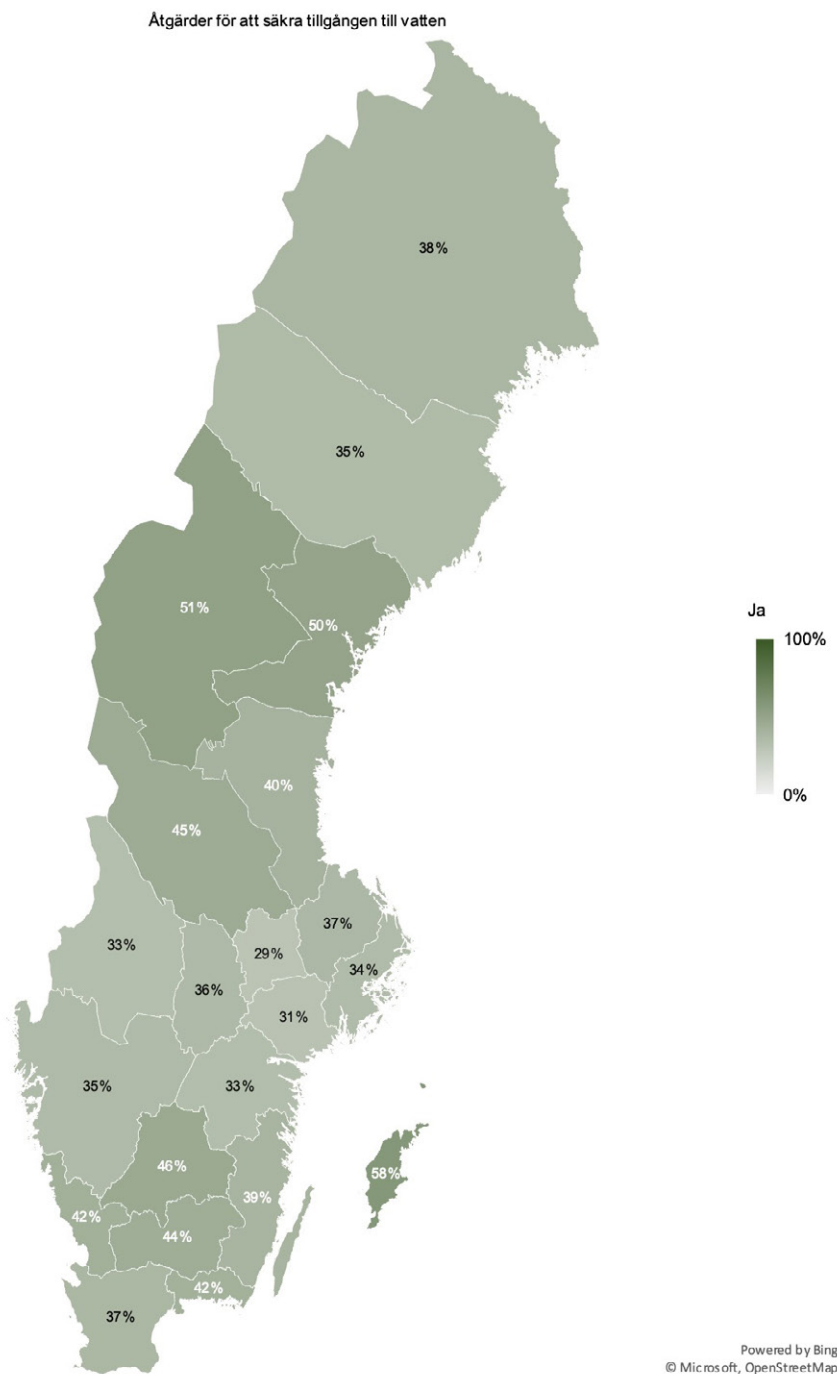
I urvalet SÖ Sverige var det även relativt många som svarade att de samlar regnvatten. Dessa resultat påverkas delvis av att det i urvalet SÖ Sverige är en något högre andel av respondenterna som bor i småhus jämfört med Hela Sverige.

Figur 3.22

Vidtagna åtgärder för att säkra tillgång till vatten om det skulle bli problem med vattenförsörjningen, visat för nationellt urval och sydöstra Sverige.

I Figur 3.23 presenteras länsvis hur stor andel av respondenterna som svarade att deras hushåll genomfört en eller flera åtgärder för att ha tillgång till vatten om det blir problem med den kommunala dricksvattenförsörjningen. Även för denna åtgärd finns det en variation mellan länen och tydligast är att Gotland sticker ut och har den högsta andelen hushåll som genomfört åtgärder. För Gotlands län är de vanligaste åtgärderna precis som för Sverige som helhet att ha vatten i flaskor eller dunk och att samla regnvatten.

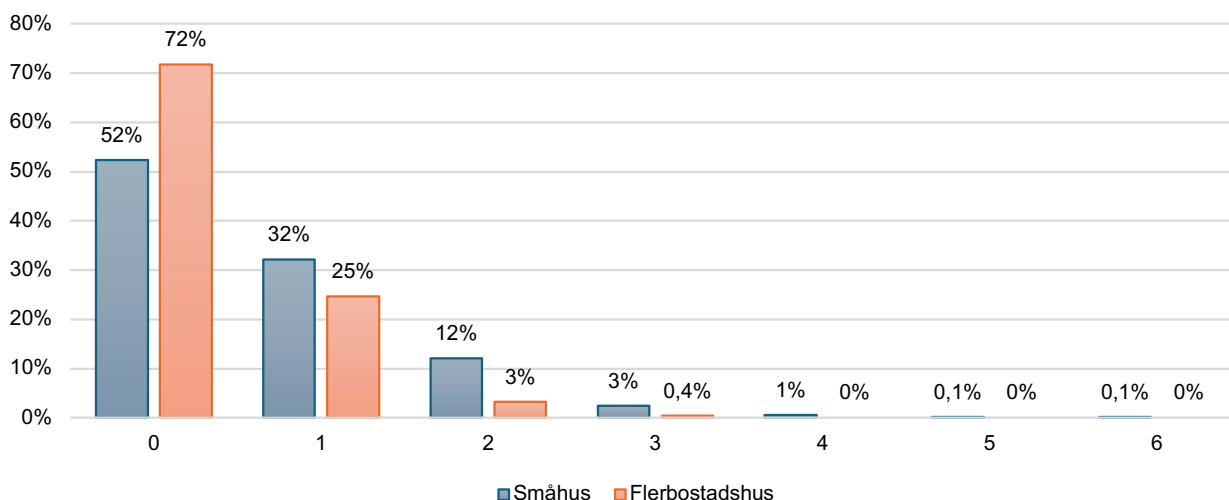
Figur 3.23

Andelen respondenter per län vars hushåll vidtagit minst en åtgärd för att säkra tillgång till vatten om det skulle bli problem med den kommunala dricksvattenförsörjningen.

Enligt resultaten i Figur 3.22 var det 60 % av hushållen i Sverige som helhet som inte vidtagit några åtgärder. I Figur 3.24 presenteras antalet genomförda åtgärder uppdelat på småhus och flerbostadshus då möjligheterna att genomföra vissa typer av åtgärder påverkas av boendeformen. Resultaten visar att det är en större andel respondenter i flerbostadshus (72 %) som inte vidtagit några åtgärder jämfört med de som bor i småhus (52 %). Detta speglar troligen till stor del det faktum att flertalet av åtgärderna är svåra att vidta om du bor i lägenhet.

Liksom för de vattenbesparande åtgärderna undersöktes om det fanns ett samband mellan hushållsinkomst och antalet genomförda åtgärder för att ha tillgång till vatten vid problem, men inte heller här gick något sådant samband att fastställa.

Antal åtgärder för att ha tillgång till vatten

3.4 Betalningsvilja

Det här avsnittet handlar om resultaten från enkätens frågor om betalningsvilja. Eftersom hushållens svar på dessa frågor måste tolkas utifrån hur värderingsscenariot var formulerat ägnas nästa delavsnitt (3.4.1) åt en närmare beskrivning av värderingsscenariot och de efterföljande frågorna om betalningsvilja. Därefter presenterar avsnitt 3.4.2 hur respondenterna svarade. I avsnitt 3.4.3 exemplifieras hur resultaten beträffande betalningsvilja kan användas i praktiken.

Figur 3.24

Antal åtgärder som hushållen vidtagit, uppdelat på småhus och flerbostadshus.

3.4.1 Beskrivning av värderingsscenariot och betalningsviljefrågorna

Som framgick av avsnitt 2.2 studerades tre olika leveransstörningssituationer (A: Inget dricksvatten levereras, B: Kokningsrekommendation, C: Vattenbrist) med tre olika varaktighetslängder (1 dygn, 1 vecka och 1 månad för A respektive B, 1 månad, 3 månader och 6 månader för C) genom nio olika enkätversioner som fördelades slumpmässigt mellan respondenterna så att varje respondent endast fick ta ställning till en (1) situation av en (1) viss varaktighet. Situationerna A, B respektive C introducerades genom de texter som återges i Figur 3.25, Figur 3.26 respektive Figur 3.27. I figurerna finns texterna för den kortaste varaktigheten för respektive situation. Texterna för de övriga varaktigheterna var identiska så när som på angivelsen hur länge situationen pågår.

Lägg särskilt märke till följande egenskaper hos beskrivningen av värderingsscenariot:

- Det som ska värderas är att samhället gör extra satsningar för att förebygga situationerna A, B och C utöver de insatser som samhället redan gör och att detta innebär att hushållet slipper uppleva en sådan situation och de konsekvenser som denna medför. Att ordet "samhället" användes i värderingsscenariot var för att detta ord bedömdes vara begripligt för respondenterna – ord som "VA-kollektivet" skulle ha fordrat ytterligare förklarande text. Värderingsscenariot handlar alltså om *konsekvenserna* av att en situation inträffar, inte *sannolikheten* att situationen inträffar eller en minskad *risk* (i betydelsen sannolikhet $\times$ konsekvens) för att situationen inträffar. Att en konsekvensvärdering söks var ett medvetet val för att förenkla värderingsscenariot. Detta förklarar även "värdet av en stabil dricksvattenförsörjning" som värderingsscenariots rubrik; ordet "säker" (som alternativ till "stabil") undveks för att inte skapa associationer till sannolikheter och risk. Det skulle i princip ha varit möjligt att utforma ett värderingsscenario som även innefattar sannolikheter och därmed risk, men detta hade ökat scenariots komplexitet för respondenten väsentligt och det hade även krävt att information kommuniceras om sannolikheten att respektive situation

- uppstår och hur denna sannolikhet hade påverkats av samhällets extra satsningar.
- Respondenten har tidigare i enkäten satt sig in i alla tre situationerna, dvs. hen är medveten om att det finns flera olika typer av leveransproblem när hen nu ombeds fokusera på en (1) av situationerna.
 - Det preciseras att respondenten ska tänka sig att situationen uppstår vid ett (1) tillfälle och att detta sker utan förvarning, dvs. respondenten har inte kunnat förbereda sig för situationen mer än vad hen normalt brukar göra.
 - Det preciseras också att respondentens grannar också drabbas, så det går inte att lösa leveransproblemet så pass enkelt att det bara är att besöka grannen för att fylla en vattendunk.

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa **en** av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattensystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närlägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **1 dygn**.
- Efter 1 dygn skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 dygn.

>>

Figur 3.25

Värderingsscenariot för enkätversion 1: Situation A, varaktighet 1 dygn.

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

B. Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning. Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 1 dygn.
- Efter 1 dygn skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 dygn.

>>

Figur 3.26

Värderingsscenariot för enkätversion 4: Situation B, varaktighet 1 dygn.

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 1 månad under sommarhalvåret.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

Figur 3.27

Värderingsscenariot för enkätversion 7: Situation C, varaktighet 1 månad under sommarhalvåret.

Efter presentationen av värderingsscenariot i Figur 3.25–Figur 3.27 följde en första betalningsviljefråga, nämligen om hushållet överhuvudtaget är villigt att betala någonting för att slippa vara med om den situation som har beskrivits. Se Figur 3.28, som gäller för de respondenter som fick ta ställning till situation A. Texten var identisk för respondenter som fick ta ställning till situation B eller C, med undantag av sista stycket som anpassades efter vilken situation som var aktuell för respondenten.

Innan betalningsviljefrågan ställs utvecklas värderingsscenariot på detta sätt:

- Det preciseras att en eventuell betalning från hushållet öronmärks för att finansiera extra satsningar som förebygger den aktuella situationen.
- Det så kallade betalningsinstrumentet beskrivs: Betalningen sker som ett engångsbelopp vid nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp (det så kallade betalningsinstrumentet). Att betalningen formulerades som ett engångsbelopp i stället för ett återkommande belopp var i huvudsak på grund av att hushållen tillfrågades om att slippa en viss situation vid ett (1) tillfälle och att det därför blir enklare uppgift för hushållen att "översätta" de besvär hushållet slipper vid detta enda tillfälle till ett engångsbelopp i stället för till ett återkommande belopp. Formuleringen om

ett engångsbelopp användes alltså endast för att göra scenariot och betalningsvilje-frågan så begripliga som möjligt för de tillfrågade och ska inte tolkas som ett förslag att åtgärder i praktiken ska finansieras genom att ta ut engångsbelopp.

- Det så kallade leveransvillkoret beskrivs, dvs. vad som skulle krävas för att de extra satsningarna blir av.
- Respondenten påminns om att hushållet har en begränsad budget och att betalningen enbart gäller för att slippa den aktuella situationen och inga andra.

Därefter följer tre olika svarsalternativ. De respondenter som valde något av de två första ("skulle vara villigt att betala" eller "skulle kanske vara villigt att betala") lotsades vidare till en betalningsviljefråga där de – efter att först ha uppmuntrats att ge ärliga svar (ett s.k. *cheap-talk script*) och återigen påmints om sin begränsade budget – ombads att välja ett belopp, nämligen det högsta belopp som bäst beskriver hushållets maximala betalningsvilja, se Figur 3.29 och Figur 3.30. Beloppen som listas i Figur 3.30 baserades på resultaten från pilotstudien, där en öppen betalningsviljefråga ställdes i stället, dvs. respondenterna ombads att uppge ett eget belopp. En sådan öppen fråga används för att i en pilotstudie eller annan testning få indikationer på vilken betalningsvilja som respondenterna kan ha, men i en slutlig enkätversion får respondenterna vanligen ta ställning till ett eller flera fasta belopp i stället, i syfte att minska risken till strategiska svar som inte beaktar budgetbegränsningen. Ingen av respondenterna angav ett eget, högre belopp än det högsta fasta beloppet (10 000 kr).

De respondenter som valde det tredje svarsalternativet ("skulle inte vara villigt att betala") tolkas som att hushållet har noll kronor i betalningsvilja, förutom de fall där respondenterna hade fundamentala invändningar emot värderingsscenariot. Dessa fall uteslöts ur analysen av betalningsvilja i stället för att räknas som "nollor", eftersom valet av det tredje svarsalternativet då kan tolkas som en protest mot värderingsscenariot snarare än att de har noll i betalningsvilja för att de t.ex. inte har råd eller inte tycker att det är viktigt att slippa situationen. Förekomsten av protester undersöktes genom en uppföljningsfråga med fasta svarsalternativ, där 13 % av de som valde det tredje svarsalternativet angav någon av följande fundamentala invändningar som sin viktigaste orsak till sitt svar och blev därmed uteslagna ur analysen av betalningsvilja: "Jag tycker att de som är mer skyldiga till att orsaka den här typen av situation ska betala mer", "Jag tror inte att pengarna skulle användas för ändamålet", "Jag tror inte att förebyggande åtgärder kan göra så att situationen undviks" respektive "Jag tycker det är orealistiskt att situationen skulle hända". Det allra vanligaste motivet till att välja det tredje svarsalternativet var att respondenten tyckte att befintliga avgifter eller skatter i stället ska användas för att bekosta extra åtgärder: 57 % angav detta motiv och räknades därför som "nollor" i analysen, liksom de som angav att de inte hade råd eller inte tyckte att situationen skulle vara något större problem.

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

Figur 3.28

Inledande fråga om betalningsvilja.

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

Nedan följer ett antal engångsbelopp mellan 0 och 10 000 kr. Välj det högsta belopp som bäst beskriver vad ditt hushåll som mest skulle vara villigt att betala. Börja uppfifrån från 0 kronor och fundera på varje belopp i tur och ordning. När du känner dig osäker på om ditt hushåll faktiskt är villigt att betala ett belopp väljer du istället det lägre beloppet på raden ovan. Du kan också själv ange ett högre belopp, om du är villig att betala mer än 10 000 kr.

Figur 3.29

Betalningsviljefråga till de respondenter som i föregående fråga valde något av de två första svarsalternativen.

Engångsbelopp i kronor	Vilket engångsbelopp i kronor beskriver bäst vad ditt hushåll som mest skulle vara villigt att betala?
0	☐
1	☐
2	☐
4	☐
8	☐
17	☐
29	☐
47	☐
84	☐
120	☐
180	☐
260	☐
340	☐
460	☐
630	☐
850	☐
1200	☐
1600	☐
2100	☐
2800	☐
3900	☐
5400	☐
7300	☐
10 000	☐
Mer än 10 000 kr, ange belopp:	☐
Vet ej	☐

Figur 3.30

De belopp som respondenterna kunde välja mellan för att ange hushållets maximala betalningsvilja. Det var även möjligt att ange ett eget belopp för en betalningsvilja över 10 000 kr.

3.4.2 Beräknad betalningsvilja

Resultatet av analysen av betalningsvilja för de olika situationerna och dess olika varaktigheter presenteras i Tabell 3.2. Medelvärdena för betalningsviljan illustreras även i Figur 3.31. Inga värden för SÖ Sverige presenteras, eftersom det inte visade sig finnas någon statistiskt signifikant skillnad mellan dessa och värdena för Hela Sverige.

Det ska först betonas att svenska dricksvattenkonsumenter med kommunalt vatten uppenbarligen har en positiv betalningsvilja för att slippa situationerna. Som framgår av Tabell 3.2 gäller detta 64–76 % av hushållen för situation A, där den lägre siffran gäller den kortaste varaktigheten (1 dygn) och den högre siffran gäller den längsta varaktigheten (1 månad). Motsvarande intervall för situation B från 62 % (1 dygn) till 73 % (1 månad) och för situation C från 65 % (1 månad) till 76 % (6 månader). Bilden beträffande andelen hushåll med en betalningsvilja över noll är således likartad för alla tre situationerna.

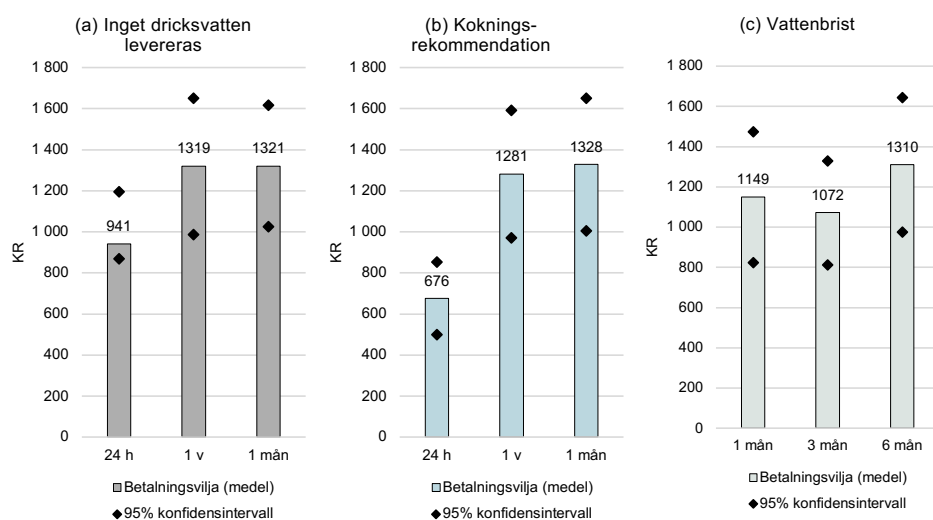
När det gäller medelvärdet för betalningsviljan visar Tabell 3.2 att de högsta medelvärdena (samtliga kring 1 300 kr) gäller de två längre varaktigheterna (1 vecka respektive 1 månad) för situation A och B och den längsta varaktigheten (6 månader) för situation C. De lägsta medelbetalningsviljorna gäller den kortaste varaktigheten (1 dygn) för situation A (ca 940 kr) respektive situation B (ca 680 kr). Den tydligaste tendensen i resultaten är just att medelbetalningsviljan för den kortaste varaktigheten ligger lägre än de två längre varaktigheterna för situation A och B. För situation B är denna tendens till och med statistiskt signifikant i och med ett 95 % konfidensintervall för medelbetalningsviljan för 1 dygn som inte överlappar med motsvarande intervall för 1 vecka och 1 månad. Detta är ett starkt resultat med tanke på uppdelningen den slumpmässiga indelningen av respondenterna i de olika enkätversionerna och att antalet respondenter per enkätversion inte är större än ca 170.

Den uppenbara tolkningen är att en varaktighet på 1 dygn upplevs som betydligt mindre besvärlig än en varaktighet på 1 vecka eller längre, och därmed är betalningsviljan för att slippa situationen lägre. Ett förvånande resultat är dock att medelbetalningsviljan för en varaktighet på 1 månad är i stort sett lika stor som medelbetalningsviljan för 1 vecka, trots att en situation som varar 1 månad rimligen är betydligt mer besvärlig att uppleva. Vi återkommer till det här resultatet i diskussionen i kapitel 4. För situation C ser bilden annorlunda ut: Medelbetalningsviljan kan sägas vara konstant över samtliga varaktigheter (1 månad, 3 månader, 6 månader), vilket kan tyda på att restriktioner för vattenanvändningen under 1 månad upplevs som lika besvärlig som en längre varaktighet. Det bör dock noteras att andelen hushåll med noll i betalningsvilja sjunker ju längre varaktigheten för situation C är. Det är närmare bestämt bland småhusboende hushåll som detta mönster finns, vilket är rimligt med tanke på att dessa generellt drabbas mer av restriktioner för vattenanvändningen än hushåll boende i flerbostadshus. Den sjunkande andelen nollor är dock inte tillräcklig för att medföra en ökande medelbetalningsvilja.

Tabell 3.2

Deskriptiv statistik för svaren på frågorna om betalningsvilja i kronor (engångsbelopp för ett hushåll) för att slippa respektive leveransstörningsproblem vid ett (1) tillfälle.

Enkätversion, situation och varaktighet	Andel hushåll med noll i betalningsvilja	Medelvärde för betalningsviljan (kr)	95% konfidensintervall för medelvärdet (kr)	Median för betalningsviljan (kr)	Antal observationer
1. A, 1 dygn	36 %	941	686–1 196	220	173
2. A, 1 vecka	31 %	1 319	986–1 652	300	175
3. A, 1 månad	24 %	1 321	1 026–1 616	545	177
4. B, 1 dygn	38 %	676	499–853	150	175
5. B, 1 vecka	28 %	1 281	970–1 592	545	174
6. B, 1 månad	27 %	1 328	1 005–1 652	400	172
7. C, 1 månad	35 %	1 148	824–1 473	300	165
8. C, 3 månader	30 %	1 072	813–1 330	545	163
9. C, 6 månader	24 %	1 310	976–1 625	545	172

Figur 3.31

Medelbetalningsviljan i kronor (engångsbelopp för ett hushåll) för att slippa respektive leveransstörningsproblem (a: Inget dricksvatten levereras, b: Kokningsrekommendation, c: Vattenbrist) vid ett (1) tillfälle och 95 % konfidensintervall för medelbetalningsviljan.

Med hjälp av regressionsanalys undersöktes i vilken grad variationen i betalningsvilja kan förklaras med socio-demografiska faktorer (ålder, kön, utbildning, sysselsättning, inkomst, hushållsstorlek, typ av bostad, bostadsort i SÖ Sverige), tidigare erfarenhet av leveransstörningsproblem, vidtagna åtgärder för att minska vattenförbrukningen och säkra tillgång till dricksvatten och attityder rörande dricksvattenförsörjningen, se Söderqvist et al. (2025) för detaljer. Den enda faktor som genomgående hade en statistisk signifikant förklaringskraft var hushållens disponibla inkomst: Ju högre inkomst, desto högre betalningsvilja, vilket är ett förväntat resultat. I avsnitt 3.3.2 ser vi närmare på det här sambandet och diskuterar vilken betydelse det kan ha för beslutsfattande.

Att inkomsten slår igenom som förklarande variabel kan förklara varför till exempel hushållsstorlek, utbildning och sysselsättning inte blir signifikanta, eftersom sådana variabler kan förväntas påverka inkomst positivt och dessas inverkan på betalningsviljan är därför ”inbyggd” i inkomstens inverkan på betalningsviljan. Att tidigare erfarenhet av leveransstörningsproblem, vidtagna åtgärder och olika attityder inte har någon signifikant inverkan på betalningsviljan har ingen självklar förklaring, men kan bero på att olika möjliga samband tar ut varandra. Ett exempel på detta kan gälla tidigare erfarenhet. För somliga individer kan detta innebära att de känner till vilka besvär som kan uppstå och har därför en relativt hög betalningsvilja för att slippa uppleva situationen igen. För andra individer kan tidigare erfarenhet däremot ha inneburit att de vet mer hur situationen kan hanteras och är bättre förberedda och mer trygga med situationen, vilket kan leda till en relativt låg betalningsvilja för att slippa uppleva situationen igen.

Vid tolkningen av resultaten är det viktigt att komma ihåg att värderingsscenariot för de tre situationerna handlade om att slippa vara med om situationen vid ett (1) tillfälle. För att få indikationer på hur stor betalningsviljan är för att slippa situationen vid ytterligare tillfällen ställdes följande uppföljningsfråga:

- Tänk dig att samma situation skulle inträffa vid *ytterligare ett tillfälle*. Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa *detta ytterligare tillfälle* jämfört med vad du svarade att ditt hushåll var villigt att betala för att slippa det första tillfället?

Nio olika svarsalternativ gavs: Ingenting alls, en fjärdedel, hälften, tre fjärdedelar, lika mycket, dubbelt så mycket, tre gånger så mycket, fem gånger så mycket och tio gånger så mycket. Respondenterna hade också möjlighet att ange ett eget svar eller svara ”vet ej”. Såväl svar som är mindre än ”lika mycket” som svar som är högre än ”lika mycket” är tänkbara – se resonemanget om inverkan av tidigare erfarenhet ovan – och för att

inte styra respondenterna åt något visst håll gavs därför fyra svarsalternativ på bägge sidor om "lika mycket".

Resultaten blev att för alla de tre situationerna valde 95 % av hushållen "lika mycket" eller något av alternativen som var mindre än "lika mycket". I genomsnitt uppgick betalningsviljan för att slippa ytterligare ett tillfälle till 75 % av betalningsviljan för att slippa situation A vid det första tillfället. De motsvarande procenttalen för situation B och C var 68 % respektive 75 %. Detta tyder med andra ord på att betalningsviljan i genomsnitt är avtagande för ytterligare tillfällen.

3.4.3 Att använda skattningarna av betalningsvilja

I detta avsnitt resonerar vi kring användningen av betalningsviljeskattningarna utifrån två olika aspekter:

1. Hur använda betalningsviljeskattningarna i kostnads-nyttoanalyser för att bedöma den samhällsekonomiska lönsamheten i projekt som syftar till att minska risken för störningar i leveransen av dricksvatten?
2. Hur hantera att betalningsviljan varierar med inkomst?

Den *första* aspekten handlar om möjligheten att använda betalningsviljeresultaten för beslutsstöd när det gäller åtgärder som kan förebygga situationerna A, B och/eller C. Vi kan tänka oss att en dricksvattenproducent överväger att göra det som beskrevs i enkätens värderingsscenario, nämligen "extra satsningar på förebyggande åtgärder". Vilka åtgärder detta rör sig om preciseras inte i scenariot, men det framgår att det handlar om att förebygga situationerna "ännu mer", dvs. åtgärder utöver vad som redan görs eller är beslutat. Detta kan handla om helt nya åtgärder, men det kan också handla om att öka ambitionsnivån på befintliga eller planerade åtgärder. Först och främst ska konstateras att vi vet från enkätundersökningen att en majoritet av hushållen har en positiv betalningsvilja för det resultat av åtgärderna som beskrevs i värderingsscenariot. Hushållen har alltså i genomsnitt en så pass positiv attityd till extra satsningar på förebyggande åtgärder att de är villiga att avstå något av sin inkomst för att förverkliga dem. Men hur stor är den samlade betalningsviljan? Det är denna samlade betalningsvilja som räknas som en nytta i en kostnads-nyttoanalys av extra satsningar, dvs. en analys där nyttan vägs mot kostnaderna för de åtgärder som ingår i de extra satsningarna.

Låt oss studera ett exempel med en kommun som har 25 000 hushåll med kommunalt dricksvatten. Dricksvattenproducenten bedömer att en extra satsning i linje med beskrivningen i värderingsscenariot skulle framöver innebära att, statistiskt sett, slipper 10 000 hushåll en (1) episod med situation A under 1 dygn, 5 000 hushåll slipper en (1) episod med situation A under 1 vecka och 2 500 hushåll slipper en (1) episod med situation A under 1 månad. Utifrån medelbetalningsviljeskattningarna i Tabell 3.2 innebär detta att den samlade betalningsviljan för denna extra satsning är $10\,000 \times 941 + 5\,000 \times 1\,319 + 2\,500 \times 1\,321 = \text{ca } 19,3$ miljoner kronor. Om åtgärderna som skulle åstadkomma detta resultat kostar mindre än 19,3 miljoner kronor kan konstateras redan från jämförelsen med hushållens samlade betalningsvilja att den extra satsningen vore samhällsekonomiskt motiverad. Det ska dock observeras att värderingsscenarierna för de tre olika situationerna syftade till en konsekvensvärdering (se avsnitt 3.4.1), vilket innebär att om hushållen har stark riskaversion med avseende på leveransstörningssituationerna så finns troligen ett "risktillägg" i form av en extra betalningsvilja utöver den statistiska uträkningen av den samlade betalningsviljan i exemplet ovan, se Söderqvist et al. (2025) för en diskussion om detta. Hushållens betalningsvilja ger information om en typ av samhällsekonomisk nytta som uppstår om åtgärder vidtas för att undvika de här situationerna. Men sådana åtgärder leder generellt även till andra typer av samhällsekonomiska nyttor. Till sådana nyttor hör undvikna kostnader för privata och offentliga verksamhetsutövare, exempelvis företag och sjukhus som skulle påverkas av situation A. Det är nämligen inte troligt att hushållen väge in konsekvenser för privata och offentliga

verksamhetsutövare när de angav sin betalningsvilja, eftersom värderingsscenariot handlade helt och hållet om hur enskilda hushåll påverkas av respektive situation och betalningsviljan för att hushållet slipper vara med om situationen. Se Sjöstrand et al. (2021b) för en empirisk studie av hur företag påverkas ekonomiskt till följd av avbrott i vattenförsörjningen. Allmänt är det viktigt att vid varje enskilt fall göra en bedömning av vilka poster som finns på nyttostriden, eftersom vissa förebyggande åtgärder kan medföra nyttor som inte avgränsar sig till själva dricksvattenleveransen. Ett exempel är att åtgärder som skyddar en vattentäkt även kan gynna vattentäktens tillhandahållande av ekosystemtjänster och andra tjänster – ett enkelt exempel är att en åtgärd som ger en sjö som används som vattentäkt utökad skydd för föroreningar även kan gynna sjöns badvattenkvalitet. Gärtner et al. (2022) utvecklar begreppet vattensystemtjänster för att fånga in detta breda tjänsteperspektiv på vattentäkter. Det kan vidare vara aktuellt att lägga till nyttor för undvikna hälsoeffekter; situation B handlade enbart om besväret för hushållen som kokning av dricksvatten ger upphov till och inte om de hälsoeffekter som kan uppstå innan hushållen nås av en kokningsrekommendation eller om hushållen inte följer en sådan rekommendation. Se Bergion et al. (2020) om olika metoder att värdera hälsoeffekter ekonomiskt.

Den *andra* aspekten (Hur hantera att betalningsviljan varierar med inkomst?) blir aktuell i och med det resultat som nämndes i föregående avsnitt, dvs. att regressionsanalyserna visade att det finns ett positivt samband mellan hushållens disponibla inkomst och deras betalningsvilja. Detta innebär i sin tur att hushållens genomsnittliga betalningsvilja skiljer sig åt mellan olika kommuner, eftersom hushållens genomsnittsinkomster är olika höga i olika kommuner. För att illustrera det här visar Tabell 3.3 hur hög betalningsviljan blir för genomsnittliga hushåll i tre olika kommuner: Kommunerna med det lägsta, genomsnittliga respektive högsta medelvärdet för disponibel hushållsinkomst 2021 enligt SCB (30 700, 41 600 respektive 157 000 kr per månad). Som framgår av tabellen ökar betalningsviljan med ökande inkomst, men på ett avtagande sätt när inkomstnivån blir relativt hög: Den procentuella ökningen i inkomstnivå mellan kommunen med lägst inkomstnivå och kommunen med genomsnittlig inkomstnivå är 36 %, medan den procentuella ökningen i betalningsvilja mellan dessa kommuner är 5 %, 39 % och 15 % för situation A, B respektive C. Om man i stället gör samma jämförelser mellan kommunen med genomsnittlig inkomstnivå och kommunen med högst inkomstnivå är den procentuella ökningen i inkomstnivå 277 % medan den procentuella ökningen i betalningsvilja är 126 %, 165 % och 43 % för situation A, B respektive C.

Typ av kommun och situationens varaktighet	Medelbetalningsvilja som engångsbelopp i kronor för att slippa situationen vid ett tillfälle		
	Situation A	Situation B	Situation C
Lägsta medelinkomst A och B: 1 dygn, C: 1 månad	860	359	1 068
Lägsta medelinkomst A och B: 1 vecka, C: 3 månader	1 231	661	998
Lägsta medelinkomst A och B: 1 månad, C: 6 månader	1 290	688	1 219
Genomsnittlig medelinkomst A och B: 1 dygn, C: 1 månad	904	498	1 232
Genomsnittlig medelinkomst A och B: 1 vecka, C: 3 månader	1 295	917	1 151
Genomsnittlig medelinkomst A och B: 1 månad, C: 6 månader	1 357	953	1 406
Högsta medelinkomst A och B: 1 dygn, C: 1 månad	2 045	1 319	1 757
Högsta medelinkomst A och B: 1 vecka, C: 3 månader	2 928	2 430	1 641
Högsta medelinkomst A och B: 1 månad, C: 6 månader	3 068	2 527	2 005

Tabell 3.3

Medelbetalningsviljan (engångsbelopp i kr) för att slippa respektive leveransstörningssituation vid 1 tillfälle hos genomsnittliga hushåll i tre olika kommuner: Kommunen med det lägsta (30 700 kr), genomsnittliga (41 600 kr) respektive högsta medelvärdet (157 000 kr) för disponibel hushållsinkomst 2021.

När användningen av betalningsviljeskattningar i kostnads-nyttoanalys exemplifierades ovan användes medelbetalningsviljan i Tabell 3.2, det vill säga en skattning giltig på nationell nivå. Men innebär faktumet att betalningsviljan ökar med inkomsten att olika dricksvattenproducenter ska använda sig av olika betalningsviljeskattningar beroende på hur hög inkomstnivån är för hushållen i den/de kommun(er) där producenten är verksam? Utifrån ett smalt ekonomiskt perspektiv är svaret ”ja”, men så fort rättviseaspekter tas in i bilden blir svaret inte självklart. Kommunala dricksvattenproducenter runt om i landet opererar under mycket olika förhållanden när det gäller mark, miljö, teknik och socio-demografi inklusive befolkningsstorlek och hushållsinkomst.

Låt oss betrakta dricksvattenproducenter i en låginkomst- och en höginkomstkommun som använder kostnads-nyttoanalys som beslutsstöd för att utvärdera åtgärder som skulle åstadkomma en säkrare dricksvattenförsörjning i respektive kommun. Låt oss också anta att åtgärderna skulle resultera i en liknande riskreduktion för dricksvattensystemet för ett liknande antal konsumenter och till liknande kostnader i de båda kommunerna. Det finns knappast någon anledning att förvänta sig att åtgärderna skulle vara genomförbara till en lägre kostnad i en låginkomstkommun än i en höginkomstkommun. Kostnadsnivån är snarare beroende av lokala naturliga förhållanden, såsom tillgång till alternativa vattenkällor, och förutsättningar för det tekniska systemet. Eftersom inkomst har en positiv inverkan på betalningsvilja skulle den totala nyttan av åtgärderna, beräknad utifrån medelbetalningsviljan i kommunen multiplicerad med antal hushåll, bli lägre i låginkomstkommunen än i höginkomstkommunen, vilket skulle kunna innebära att nyttan är mindre än kostnaderna i låginkomstkommunen medan nyttan är högre än kostnaderna i höginkomstkommunen, dvs. kostnads-nyttoanalyserna skulle rekommendera att åtgärderna genomförs i höginkomstkommunen men inte i låginkomstkommunen. Men skulle det vara rättvist att bara låta hushållen i höginkomstkommunen få ta del av riskreduktionen?

Det är berörda beslutsfattare som bör besvara denna fråga. Om svaret inte blir ”ja” måste resultatet från kostnads-nyttoanalysen justeras för rättviseaspekter på något sätt. Det tillvägagångssätt som teoretiskt brukar rekommenderas är att använda vikter för olika inkomstgrupper, så att betalningsviljan hos låginkomsttagare får en tyngre vikt än

betalningsviljan hos höginkomsttagare. I praktiken används dock denna lösning sällan (Nurmi & Ahtiainen 2018), troligen på grund av att det är svårt att fastställa lämpliga vikter. En annan lösning kan därför vara att undvika situationer där storleken på nyttan av en åtgärd är beroende av inkomstnivån genom att genomgående använda nationella genomsnitt av betalningsviljan, det vill säga att medelbetalningsviljeskattningarna i Tabell 3.2 används i alla kommuner.

Det bör dock observeras att detta inte nödvändigtvis räcker för att skapa mer rättvisa utfall. Åtgärder ska finansieras genom VA-taxan, vars nivå bestäms av varje kommun baserat på kostnadstäckning. Det kan generellt förväntas vara svårt för mindre kommunala dricksvattensystem att uppnå kostnadsminskningar per hushåll genom stor-driftsfördelar om inte samverkan med angränsande kommuner är möjlig. Detta kan särskilt gälla låginkomstkommuner i landsbygds- och glesbygdsområden. Den relativt låga förmågan i låginkomstkommuner att *finansiera* åtgärder kan därmed vara ett hinder för att vidta åtgärder som utifrån samhällsekonomi och rättvisa skulle vara motiverade. En lösning på detta kan vara interkommunal omfördelning av resurser, såsom att utöka det befintliga svenska kommunala utjämningsystemet för att fullt ut ta hänsyn till dricksvattenfrågor (Syssner & Jonsson 2020).

4 Diskussion och slutsatser

I detta avslutande kapitel diskuteras resultaten och den beskrivning de ger av de svenska dricksvattenkonsumenternas kunskap och attityder samt värdering av dricksvattenförsörjningen. Möjliga framtida studier beskrivs också och avslutningsvis sammanfattas de viktigaste slutsatserna från arbetet.

4.1 Kunskap, attityder och agerande

Att 92 % av deltagarna i studien svarade att de i hemmet oftast eller nästan alltid väljer kranvatten framför köpt vatten på flaska får ses som ett gott betyg till den kommunala dricksvattenförsörjningen. Dricksvattenkonsumenterna har dock begränsad kunskap om varifrån dricksvattnet till deras hushåll tas, vilket får ses som ett tydligt exempel på att allmänhetens kunskap om dricksvattenförsörjningen generellt sett är låg. Även den begränsade kännedomen om VA-taxan i hemkommunen och att många inte känner till hur mycket vatten som hushållet förbrukar, visar att allmänheten typiskt inte reflekterar över vattenförsörjningen. Frågan är om detta är ett problem. Det behöver det inte vara och en trolig anledning till den begränsade kunskapen är att man är van vid att det alltid kommer vatten i kranen och att kostnaden för VA har inte varit så stor i förhållande till hushållens övriga utgifter. Begränsade kunskaper skulle dock kunna innebära ett problem om det till exempel är svårt att få förståelse för behovet av åtgärder och investeringar i dricksvattensystemen.

De flesta upplever dricksvattenförsörjningen som stabil även om det finns en större oro för framtiden än för dagens situation. Detta kan bero på att man upplever en generell osäkerhet kring framtiden, men det kan också bero på att man känner till att det finns utmaningar för dricksvattenförsörjningen och befärar att dessa kan bli allvarigare över tid. Att oron är mindre i dag än för framtiden kan också bero på att man är van vid att dricksvattenleveransen fungerar felfritt. Enligt enkätsvaren har de flesta inte erfarenhet av att dricksvattnet måste kokas. Fler, men fortfarande färre än hälften, har upplevt ett totalt leveransavbrott även om de flesta varit kortare än ett dygn. Däremot har knappt hälften i Sverige som helhet upplevt vattenbrist och att det införts restriktioner i vattenanvändningen under längre tider.

Trots begränsad kunskap om dricksvattenförsörjningen och erfarenhet av störningar i den, uppgav en majoritet av respondenterna att det är viktigt att försöka spara på dricksvatten. De flesta hade också genomfört minst en typ av åtgärd för att minska hushållets vattenförbrukning och uppgav att de tycker det är bra att myndigheterna inför restriktioner för vattenanvändningen i händelse av torka. Även om färre hushåll genomfört åtgärder för att säkra tillgången till vatten vid problem i den kommunala vattenförsörjningen, var det så mycket som en fjärdedel som svarade att de har nödvatten på flaska eller i dunk. Om detta är en effekt av den i samhället allmänt ökade diskussionen om krisberedskap och vad hushållen själva kan och förväntas göra går dock inte att utläsa ur enkätsvaren.

Frågorna som ställdes i enkäten kopplat till kunskap, attityder med mera var formulerade i syfte att analysera i vilken utsträckning betalningsviljan är beroende av dessa faktorer. Ett statistiskt säkerställt samband kunde dock bara påvisas mellan hushållsinkomst och betalningsvilja. Resultaten som beskriver dricksvattenkonsumenterna är dock intressanta i sig och gör det möjligt att bättre förstå deras agerande samt syn på och uppfattning om dricksvattenförsörjningen. För att ytterligare fördjupa kunskapen om dricksvattenkonsumenterna skulle en enkät kunna utformas som uteslutande fokuserar på deras kunskap och attityder. Om en sådan enkätstudie också utformas så

att respondenternas svar kan jämföras med till exempel deras faktiska vattentäkt och vattenförbrukning skulle ytterligare slutsatser kunna dras.

Människors kunskap och attityder är inte konstanta över tid. Svaren som denna studie bygger på samlades in år 2022. Efter det har det varit fortsatt stor uppmärksamhet kring exempelvis PFAS och höjda VA-taxor. Detta skulle kunna leda till att dricksvattenkonsumenterna tar till sig information och får en bättre kunskap om dricksvattenförsörjningen i sin egen kommun, förändrar sin attityd och hur de agerar. Genom återkommande undersökningar skulle sådana eventuella förändringar kunna följas upp.

4.2 Betalningsviljan

Det kanske mest förvånande resultatet från enkätens betalningsviljedel är okänsligheten i hushållens betalningsvilja för leveransstörningssituationernas varaktighet. För situation A och B, det vill säga totalt leveransavbrott respektive att vattnet måste kokas, finns en tydlig ökning i betalningsvilja mellan 1 dygn och 1 vecka. Detta är förväntat, eftersom 1 vecka med leveransstörning rimligen innebär större besvär för hushållen än en varaktighet på 1 dygn. Ökningen är dock inte en faktor 7, utan en faktor kring 1,4–1,9, vilket alltså indikerar att en varaktighet på 7 dygn upplevs som mindre än sju gånger värre än en varaktighet på 1 dygn. Detta är inte orimligt, eftersom det går att föreställa sig att hushållen efter det första dygnet kommer in i en rutin i att hantera leveransproblemet. Vad som är mer svårförklarat är att betalningsviljan för att undvika 1 månads leveransstörning är i stort sett densamma som betalningsviljan för att undvika 1 veckas leveransstörning. Även om hushållen etablerar en rutin för att hantera situationen är 1 månad rimligen en mycket lång tid att stå ut med de besvär ett totalt avbrott medför eller att behöva koka vattnet.

En möjlig förklaring är att respondenterna har haft svårt att tänka sig in i en så lång varaktighet som 1 månad och därför underskattat de besvär som skulle uppstå. De varaktigheter av situation A respektive B som merparten av respondenterna hade erfarenhet av är betydligt kortare: medianvärdet var 15 h för situation A och 3 dygn för situation B för den minoritet av hushållen som överhuvudtaget hade erfarenhet av respektive situation. Detta kan vara ett argument för att enbart använda betalningsviljeresultaten för 1 dygn och 1 vecka i policysammanhang och därmed bortse från resultaten för 1 månad. En annan möjlig förklaring är att hushållen såg en så pass lång varaktighet som en relativt osannolik händelse och att de därför såg mindre behov av extra satsningar för att förebygga en sådan situation. Värderingsscenariot var dock med avsikt formulerat så att hushållen inte skulle väga in sannolikheten att en viss situation inträffar utan i stället enbart tänka på konsekvensen för hushållet om situationen faktiskt inträffar. Detta hindrar dock inte att hushållen ändå började tänka i termer av sannolikheter, särskilt för varaktigheten på 1 månad.

Låt oss därför anta att betalningsviljan för 1 dygn respektive 1 vecka på ett bättre sätt återspeglar hushållens besvär för leveransstörningssituationen än betalningsviljan för 1 månad. För situation A steg medelbetalningsviljan från 941 kr för 1 dygn till 1 319 kr för 1 vecka. Det senare värdet motsvarar 188 kr/dygn. Om vi antar att detta dygnsvärde är giltigt även för 1 månad blir betalningsviljan för 1 månad lika med 5 640 kr. Motsvarande beräkning för situation B ger en betalningsvilja för 1 månad som uppgår till 5 490 kr. Sådana belopp kan möjligen ge en mer rättvisande bild av besvärerna för 1 månad.

För situation C var betalningsviljan i stort sett konstant för alla tre varaktigheterna (1 månad, 3 månader, 6 månader). Här är det dock inte lika självklart att 3 eller 6 månader med restriktioner är väsentligt mer besvärsliga situationer än 1 månad – om denna enda månad inträffar under den torraste sommarmånaden kanske konsekvensen för hushållens trädgård blir lika allvarlig som restriktioner under 6 månader. Vidare hade hushållen generellt mer erfarenhet av situation C än av situationerna A och B. Nästan hälften

sade sig ha tidigare erfarenhet av restriktioner och för dessa var medianvaraktigheten lika med 58 dygn, det vill säga nästan två månader.

För att få mer information om hur stora besvär som hushållen upplever av de olika situationerna skulle det vara av stort intresse att göra uppföljande studier av hushåll som faktiskt har drabbats av respektive situation. Sådana studier skulle dels kunna undersöka hur mycket tid som hushållen behövde ägna åt att hantera situationerna och dels vilken kompensation de skulle anse vara rimlig för att täcka de upplevda besvärerna.

Att hushållen kan ha underskattat konsekvenserna av långa leveransstörnings-situationer är en viktig signal till dricksvattenleverantörerna. Om hushållens nytta av en säker dricksvattenförsörjning kan tydliggöras för dem, det vill säga kommunicera de problem och störningar som undviks genom åtgärder, kan förståelsen för åtgärder och tillhörande investeringar ökas. Detta skulle även kunna öka acceptansen för taxe-ökningar som stora investeringar i åtgärder kan medföra. Studier av hur hushåll faktiskt drabbas av leveransstörningar skulle kunna utgöra ett illustrativt underlag för sådana kommunikationsaktiviteter.

4.3 Slutsatser

Nedan presenteras de viktigaste slutsatserna baserat på de resultat och den diskussion som presenterats i rapporten.

Drygt hälften av de svenska dricksvattenkonsumenterna känner inte till varifrån dricksvattnet till deras hushåll kommer. Trots begränsad kunskap och erfarenhet av störningar i dricksvattenförsörjningen, anser de flesta dricksvattenkonsumenter att det är viktigt att spara på dricksvatten och har genomfört någon typ av åtgärd för att minska förbrukningen. Vissa har även nödvatten i flaskor eller dunkar för att ha tillgång till vatten om det uppstår problem i den kommunala dricksvattenförsörjningen. Det finns också en större oro för hushållets framtida dricksvattenförsörjning jämfört med dagens.

Den totala nyttan för hushållen av att slippa en viss leveransstörningssituation kan räknas ut som medelbetalningsviljan multiplicerat med antal berörda hushåll, och ett riskperspektiv kan introduceras genom att antalet berörda hushåll beräknas som de hushåll som statistiskt sett skulle slippa en viss situation. För att i vägledande syfte exemplifiera den praktiska användningen av detta kan man tänka sig att dricksvattenproducenter är intresserade av att utvärdera den samhällsekonomiska lönsamheten av att göra extra satsningar i form av förebyggande åtgärder som skulle leda till att situationen inte uppstår. För en sådan utvärdering är det viktigt att komma ihåg att hushållens betalningsvilja måste tolkas utifrån det specifika scenario som beskrevs i enkäten, dvs. den angivna betalningsviljan gäller för förebyggande åtgärder som går utöver vad som redan görs eller är beslutat i nuläget. Sådana skulle dock kunna motiveras utifrån den nytta som uppstår för VA-kollektivet (därav formuleringen ”extra satsningar”).

Utvärderingen av den samhällsekonomiska lönsamheten görs med hjälp av kostnads-nyttoanalys, där kostnadssidan består av kostnaderna för att vidta de åtgärder som de extra satsningarna innefattar. Sådana kostnader handlar typiskt om investerings- och underhållskostnader, men även andra eventuella negativa konsekvenser för samhället ska räknas med; ett exempel kan vara restidsökningar som uppstår till följd av trafikomläggningar vid rörarbeten. Som underlag för nyttosidan bör en riskanalys genomföras. I denna undersöks risken för leveransstörningssituationer, dvs. riskanalysen specificerar både konsekvenser i form av typ av och antal situationer som uppstår och sannolikheterna för att dessa konsekvenser inträffar. Denna risk bör beräknas för två olika lägen, dels läget före och dels läget efter de extra satsningarna, eftersom detta gör det möjligt att beräkna den riskminskning som uppstår tack vare de extra satsningarna. Riskminskningen kan uttryckas som antalet hushåll som statistiskt sett slipper en viss situation, exempelvis situation A respektive situation B under 1 dygn vid ett (1) tillfälle. Genom att använda

resultaten i Tabell 3.2 kan en punktskattning av nyttan av denna riskminskning beräknas som 941 kr för situation A multiplicerat med antalet hushåll som statistiskt sett slipper situation A, plus 676 kr för situation B multiplicerat med antalet hushåll som statistiskt sett slipper situation B. En sådan punktskattning är naturligtvis behäftad med osäkerhet; en källa till osäkerhet härrör från variationen i den betalningsvilja som hushållen uppgav i enkätundersökningen och som återspeglas av konfidensintervallen i Tabell 3.2. En annan källa är osäkerheter i riskanalysen om vilken riskminskning som de extra satsningarna åstadkommer. Om det handlar om att hushållen slipper situation A och B vid två tillfällen kan medelbetalningsviljan per hushåll för att slippa det andra tillfället beräknas som $941 \times 0,75 = 706$ kr respektive $676 \times 0,68 = 460$ kr, i enlighet med svaren på den uppföljningsfråga som redovisades i avsnitt 3.4.2. Uppföljningsfrågan specificerade inte hur nära i tiden detta andra tillfälle skulle inträffa i förhållande till det första tillfället, men det är rimligt att anta att om detta andra tillfälle skulle inträffa långt fram i tiden, t.ex. efter tio år, skulle det snarare anses vara ett nytt "första tillfälle".

Det är viktigt att komma ihåg att det finns många andra potentiella nyttoposter som uppstår tack vare de extra satsningarna utöver den betalningsvilja som hushållen gav uttryck för i enkätundersökningen. I en kostnads-nyttoanalys av extra satsningar är nyttan för hushållen generellt enbart en del av den totala samhällsekonomiska nyttan av sådana extra satsningar. Förutom nyttor även för privata och offentliga verksamhetsutövare finns många andra potentiella nyttor beroende på vilka åtgärder som ingår i de extra satsningarna. Exempelvis kan åtgärder som skyddar vattentäkter från föroreningar även gynna ekosystemtjänster och andra tjänster som vattentäkterna tillhandahåller, jfr begreppet vattensystemtjänster (Gärtner et al. 2022). Det är alltså viktigt att utforma kostnads-nyttoanalysen så att alla relevanta nyttor (och kostnader) i samhället täcks in, så att slutsatsen om samhällsekonomisk lönsamhet (eller olönsamhet) vilar på så god grund som möjligt. Det är vanligt att vissa nyttor (och kostnader) är svåra att uttrycka i kronor, men dessa bör i så fall åtminstone beskrivas i ord och på så sätt beaktas i en slutbedömning om lönsamhet (eller olönsamhet).

Studiens resultat beträffande betalningsviljan för att slippa situationer med leveransavbrott eller kokningsrekommendationer under en relativt kort varaktighet (1 dygn–1 vecka) är troligen mer robusta än motsvarande resultat för en varaktighet på 1 månad, på grund av att relativt få hushåll har egna erfarenheter av en lång varaktighet.

Samtidigt som en majoritet av hushållen har en positiv betalningsvilja för extra satsningar på förebyggande åtgärder och därmed ser ett behov av sådana åtgärder, tyder betalningsviljans okänslighet för en varaktighet av totala leveransavbrott och kokningsrekommendationer på längre än 1 vecka på att hushållen kan ha svårt att tänka sig in i det besvär som en lång varaktighet leder till. För att få ett brett stöd för förebyggande åtgärder kan det därför vara viktigt för dricksvattenleverantörer att tydligt kommunicera den nytta som vattenförsörjningen ger och de potentiella besvär som hushållen slipper om förebyggande åtgärder vidtas.

Ett tydligt resultat från dataanalysen är att ju högre hushållsinkomst, desto högre betalningsvilja. Detta är ett teoretiskt förväntat samband, men detta betyder inte att det är självklart att dricksvattenleverantörer i kommuner med olika hög genomsnittlig hushållsinkomst ska använda sig av olika höga betalningsviljerresultat i eventuella kostnads-nyttoanalyser – detta beror på i vilken mån rättviseaspekter också ska vägas in.

Förslag på framtida studier som kompletterar resultaten i denna rapport:

- 1) En återkommande studie som uteslutande undersöker dricksvattenkonsumenteras attityder, värderingar, ageranden med mera och jämför resultaten med information om hushållets egen vattenförbrukning och dricksvattensystemet de är anslutna till.
- 2) En uppföljande studie av hushåll som har drabbats av störningar i dricksvattenförsörjningen med syfte att kartlägga de faktiska besvär som hushållen upplever och hur de värderar dessa.

Referenser

- Bergion V., Lindhe A., Sokolova E. och Rosén L. (2020). Economic valuation for cost-benefit analysis of health risk reduction in drinking water systems. *Exposure and Health* 12, ss. 99-110. <https://doi.org/10.1007/s12403-018-00291-8>
- Grimbäck G. och Silbersky U. (2021). *Vad kostar ett hål i gatan? Fallstudie på samhällsekonomiska kostnader för vattenläckan Studentgatan – Södra Promenaden i Malmö*. Diarienummer: 21/00501, ISBN 978-91-519-9260-0, VA SYD.
- Gärtner N., Lindhe A., Wahtra J., Söderqvist T., Lång L.-O., Nordzell H., Norrman J. och Rosén L. (2022). Integrating ecosystem services into risk assessments for drinking water protection. *Water* 14, 1180. <https://doi.org/10.3390/w14081180>
- Freeman III A. M., Herriges J. A. och Kling C. L. (2014). *The Measurement of Environmental and Resource Values: Theory and Methods*. Third Edition. New York: RFF Press.
- Hausman D., McPherson M. och Satz D. (2016). *Economic Analysis, Moral Philosophy, and Public Policy*. Second Edition. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Kinell G. och Söderqvist T. (2011). *Ekonomisk värdering med scenariometoder: En vägledning som stöd för genomförande och upphandling*. Rapport 6469. Stockholm: Naturvårdsverket.
- Lindberg A., Lusua J. och Nevhage B. (2011). *Cryptosporidium i Östersund vintern 2010/2011: Konsekvenser och kostnader av ett stort vattenburet sjukdomsutbrott*. FOI-R--3376--SE. FOI & Livsmedelsverket. <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI-R--3376--SE>
- MSB (2014). Parasitutbrottet i Östersund 2010/2011: Studie av samhällets kostnader. Myndigheten för samhällsbyggnad och beredskap, Publikationsnr. MSB794 - December 2014, ISBN 978-91-7383-523-7. <https://rib.msb.se/filer/pdf/27506.pdf>
- Nurmi V. och Ahtainen H. (2018). Distributional weights in environmental valuation and cost-benefit analysis: Theory and practice. *Ecological Economics* 150, ss. 217-228. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2018.04.021>
- SCB (2024). Statistikdatabasen – Befolkningens anslutning till kommunalt vatten och avlopp. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0902__MI0902C/MI0902T05/ [2024-11-14]
- Sjöstrand K., Klingberg J., Zadeh N.S., Haraldsson M., Rosén L. och Lindhe A. (2021a) The Value of Water—Estimating Water-Disruption Impacts on Businesses. *Water*, 13, 1565. <https://doi.org/10.3390/w13111565>
- Sjöstrand K., Klingberg J. och Sedehi Zadhe N. (2021b). *Värdet av vattenförsörjning*. SVU-rapport 2021-19. Stockholm: Svenskt Vatten.
- Syssner J. och Jonsson R. (2020). Understanding long-term policy failures in shrinking municipalities: Examples from water management system in Sweden. *Scandinavian Journal of Public Administration*. 24, 3-19. <https://doi.org/10.58235/sjpa.v24i2.8611>
- Söderqvist T. (2022). *Bedömningsmetoder för orimliga kostnader: En översikt*. Rapport 2022:14. Göteborg: Havs- och Vattenmyndigheten.

Söderqvist T., Brinkhoff P., Norberg T., Rosén L., Back P.-E. och Norrman J. (2015). Cost-benefit analysis as a part of sustainability assessment of remediation alternatives for contaminated land. *Journal of Environmental Management*, 157, ss. 267–278.
<https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2015.04.024>

Söderqvist T., Wahtra J., Nordzell H., Hasselström L., Gärtner N., Lång L.-O., Norrman J., Rosén L. och Lindhe, A. (2025). Households' preferences to avoid disturbances in municipal drinking water supply: A nationwide contingent valuation study in Sweden. Artikelmanus under granskning hos *Water Resources and Economics*.

Wahtra J., Söderqvist T. och Nordzell H. (2021) *Economic valuation of drinking water quantity and quality: A literature review*. Chalmers tekniska högskola, <https://research.chalmers.se/publication/527715>.

Bilaga

Bilaga A Enkätfrågor

Dokumentation av enkätfrågorna

Enkätfrågorna har i denna bilaga dokumenterats genom skärmdumpar från webb-enkäten. Vissa svarsalternativrader är i skärmdumparna skuggade, men detta var inget som respondenterna såg då de besvarade enkäten. Rubrikerna nedan beskriver vilken version av enkäten som frågorna ingick i.

Samtliga versioner

Hur gammal är du?

Är du man eller kvinna?

☐ Man

☐ Kvinna

Vilket postnummerområde bor du i?

Ange ditt postnummer, fem siffror, utan mellanslag (t.ex. 12345)

>>

**Att ha stabil tillgång till dricksvatten:
Vad är det värt för ditt hushåll?**

I denna enkät ställs frågor om dricksvattenförsörjningen till ditt hushåll. Det tar ungefär 20 minuter att svara på enkäten. Inga förkunskaper behövs.

Dina svar är viktiga. Enkäten sänds till personer över hela Sverige, och varje svar behövs för att få en rättvisande bild för hela landet. Svaren används i ett forskningsprojekt vid Chalmers tekniska högskola. Forskningen syftar till att ge ett vetenskapligt underlag som kan hjälpa dricksvattenproducenter och andra när beslut ska fattas om åtgärder som har med dricksvattenförsörjningen att göra. Undersökningen finansieras av statliga forskningsmedel. Svaren behandlas anonymt.

>>

Har ditt hushåll kommunalt vatten eller enskilt vatten till den bostad där du bor permanent?

- ☐ Kommunalt vatten
- ☐ Enskilt vatten (från egen brunn eller brunn ägd av samfällighetsförening, etc.)
- ☐ Vet ej

>>

I vilken typ av bostad bor du permanent?

fråga

- ☐ I en lägenhet i flerbostadshus, dvs. en byggnad med tre eller fler bostäder
- ☐ I ett småhus, dvs. en byggnad med en eller två bostäder, t.ex. villa, radhus, parhus, kedjehus

>>

Hur många vuxna (18 år och äldre) består ditt hushåll av?

Glöm inte att räkna med dig själv!

Välj ett alternativ ... ▾

Välj ett alternativ ...

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10+

>>

Hur många barn (0-17 år) finns i ditt hushåll?

Välj ett alternativ ... ▾

Välj ett alternativ ...

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10+

>>

De frågor vi ställer till dig i den här enkäten gäller vattenförsörjningen till den bostad där du bor permanent, om inte annat anges.

>>

DRICKSVATTENFÖRSÖRJNINGEN I SVERIGE

Nu följer några fakta om dricksvattenförsörjningen i Sverige. Läs igenom innan du fortsätter med nästa fråga.

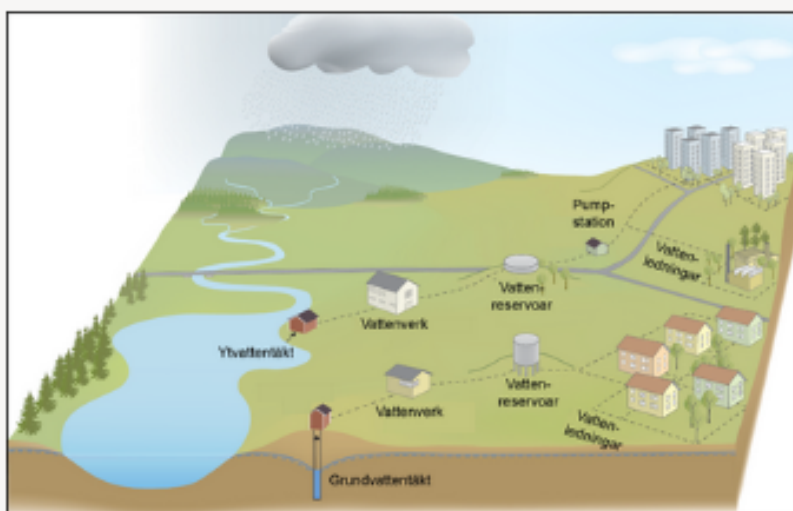
Dricksvatten är det vatten som kommer från kranen. I Sverige förbrukar vi i *genomsnitt* 140 liter per person och dygn, fördelat på följande sätt:

- 60 liter för personlig hygien, t.ex. duscha
- 30 liter för toalettspolning
- 15 liter för disk
- 15 liter för tvätt
- 10 liter för matlagning och dryck
- 10 liter övrigt, t.ex. vattna växter

De allra flesta hushåll i Sverige får sitt dricksvatten via det kommunala dricksvattensystemet. Cirka 10 % av befolkningen tillhör hushåll som själva ansvarar för sin vattenförsörjning och har då vanligen en egen brunn.

Det kommunala dricksvattnet tas från **vattentäkter**, som kan vara **ytvatten** i sjöar och vattendrag eller **grundvatten** i marken. Vattnet renas i ett vattenverk innan det leds vidare till hushållen. Se figuren nedan.

Dricksvattenproducenten ansvarar för att dricksvattnet i kranen är **tjänligt**. Med det menas att dricksvattnet uppfyller Livsmedelsverkets krav och därmed har god kvalitet och är säkert att dricka.

I Sverige har vi generellt sett en stabil dricksvattenförsörjning. Det kan ändå hända exempelvis olyckor som gör att vattentäkten blir förorenad, vattenledningar kan gå sönder och torka kan leda till vattenbrist. Samhället arbetar förebyggande för att försöka undvika att sådana situationer uppstår.

>>

Känner du till vilken typ av vattentäkt som ditt hushålls dricksvatten tas ifrån?

fråga

- ☐ Ja, ytvattentäkt
- ☐ Ja, grundvattentäkt
- ☐ Nej

>>

Uppföljningsfråga till de som svarade ”Ja, ytvattentäkt” eller ”Ja, grundvattentäkt”:

Känner du till var vattentäkten ligger?

- ☐ Ja - Uppge namnet på täkten (sjön, vattendraget, platsen, eller liknande):

- ☐ Nej

>>

Vad använder ditt hushåll dricksvattnet till?

Klicka på rutorna framför varje användningsområde, flera svarsalternativ kan väljas.

- ☐ Dryck
- ☐ Matlagning
- ☐ Tandborstning
- ☐ Personlig hygien
- ☐ Badkar eller jacuzzi inomhus
- ☐ Spola i toalett
- ☐ Diska
- ☐ Tvätta kläder
- ☐ Tvätta bil eller andra fordon
- ☐ Tvätta som en del av städning inomhus, t.ex. skura golv
- ☐ Tvätta som en del av städning utomhus, t.ex. skura uteplats
- ☐ För husdjur (katt, hund, häst, etc.)
- ☐ Vattna växter inomhus
- ☐ Vattna växter på balkong
- ☐ Vattna växter i trädgård
- ☐ Vattna gräsmatta
- ☐ Badtunna eller jacuzzi utomhus
- ☐ Swimmingpool
- ☐ Annat:

>>

Får du någon information om hur mycket dricksvatten ditt hushåll förbrukar?

- ☐ Ja, läser av vattenmätare
- ☐ Ja, framgår av faktura, hyresräkning etc.
- ☐ Ja, på annat sätt:
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

>>

Ungefär hur mycket dricksvatten förbrukar ditt hushåll i genomsnitt per månad?

Kom ihåg från faktexten innan att genomsnittet i Sverige är 140 liter per person och dygn, dvs. 4200 liter per person och månad. För t.ex. ett hushåll på två personer blir alltså genomsnittet 8400 liter per månad.

☐ Mer än genomsnittet - Ange ungefärlig mängd:

liter per månad

☐ Ungefär som genomsnittet

☐ Mindre än genomsnittet - Ange ungefärlig mängd:

liter per månad

☐ Vet ej

>>

Har ditt hushåll vidtagit någon åtgärd för att ha tillgång till vatten om det skulle bli problem med vattenförsörjningen? Flera ja-alternativ kan väljas.

☐ Ja, har reservvatten i flaskor eller dunk

☐ Ja, har egen brunn i anslutning till permanentbostad, i tillägg till kommunalt vatten

☐ Ja, har egen brunn i anslutning till fritidsbostad

☐ Ja, har tillgång till någon annans brunn

☐ Ja, samlar regnvatten i vattentunna

☐ Ja, kan pumpa vatten från vattendrag eller sjö

☐ Ja, annan åtgärd:

☐ Nej

☐ Vet ej

>>

Har ditt hushåll vidtagit någon åtgärd för att spara på dricksvatten? Flera ja-alternativ kan väljas.

- ☐ Ja, har bytt till snålspolande toalett
- ☐ Ja, har bytt till snålspolande munstycken i t.ex. dusch och kök
- ☐ Ja, ser till att tvätta med full tvättmaskin och/eller diskmaskin
- ☐ Ja, har bytt till vattensnål tvättmaskin och/eller diskmaskin
- ☐ Ja, jag snålar med vattnet på andra sätt, t.ex. duschar kortare tid
- ☐ Ja, använder regnvatten istället för vissa ändamål, t.ex. vattna växter
- ☐ Ja, använder vatten från vattendrag eller sjö istället för vissa ändamål, t.ex. vattna växter
- ☐ Ja, annan åtgärd:
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

>>

När du dricker vatten **hemma**, i vilken utsträckning dricker du vatten från kranen och i vilken utsträckning dricker du kolsyrat eller ej kolsyrat (stilla) vatten som är köpt på flaska? Välj det alternativ som stämmer bäst överens.

- ☐ Dricker nästan alltid vatten från kranen, mycket sällan vatten köpt på flaska
- ☐ Dricker oftare vatten från kranen än vatten köpt på flaska
- ☐ Dricker ungefär lika ofta vatten från kranen som vatten köpt på flaska
- ☐ Dricker oftare vatten köpt på flaska än vatten från kranen
- ☐ Dricker nästan alltid vatten köpt på flaska, mycket sällan vatten från kranen

>>

Uppföljningsfråga till de som valde det näst sista eller sista svarsalternativet i föregående fråga:

Du har svarat att du oftare eller nästan alltid dricker vatten på flaska. Vilken eller vilka är orsakerna till det? Flera ja-alternativ kan väljas.

- ☐ Vårt vatten från kranen är inte gott
- ☐ Ej kolsyrat (stilla) vatten köpt på flaska är godare
- ☐ Kolsyrat vatten köpt på flaska är godare
- ☐ Smaksatt vatten köpt på flaska är godare
- ☐ Vårt vatten från kranen är inte kallt
- ☐ Smidigare att kyla vatten köpt på flaska
- ☐ Annan orsak:
- ☐ Vet ej

>>

I vilken grad motsätter du dig eller instämmer i följande påståenden? Välj ett av följande alternativ för varje påstående.

	Jag motsätter mig helt och hållet	Jag motsätter mig snarare än instämmer	Jag varken motsätter mig eller instämmer	Jag instämmer snarare än motsätter mig	Jag instämmer helt och hållet	Vet ej
Dricksvattenförsörjningen i Sverige är generellt stabil	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dricksvattenförsörjningen till mitt hushåll är stabil	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag tycker det är viktigt att försöka spara på dricksvattnet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag är oroad för dricksvattenförsörjningen till mitt hushåll idag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag är oroad för dricksvattenförsörjningen till mitt hushåll i framtiden	☐	☐	☐	☐	☐	☐

>>

PROBLEM MED LEVERANSEN AV DRICKSVATTEN

Nu följer en text som handlar om några typer av leveransproblem när det gäller dricksvatten. Läs igenom innan du fortsätter med nästa fråga.

Det kan uppstå situationer där det blir problem med leveransen av dricksvatten. Även om dricksvattenförsörjningen i Sverige generellt är stabil kan samhället behöva göra ännu mer satsningar framöver för att förebygga olika händelser. En orsak är klimatförändringar som gör att det kan bli vanligare med extrema vädersituationer, till exempel översvämningar, men även fler och längre perioder med torka. En annan orsak är att mark- och vattenområden används mer eller på andra sätt av människan idag än tidigare.

Problem med leverans av dricksvatten delas här in i tre olika situationer. Situationerna kan se olika ut från fall till fall, men det är vanligt att de ser ut på följande sätt:

A. Inget dricksvatten levereras. Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattensystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll kan hämta dricksvatten från en vattentank. Exakt hur detta hanteras skiljer sig åt beroende på händelse och kommun. Exempelvis kan en vattentank placeras vid en närbelägen livsmedelsbutik inom 24 timmar. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

B. Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning. Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Nu följer några frågor om dina eventuella erfarenheter av de här situationerna. När du svarar på dessa frågor ska du tänka på om du har varit med om situationerna överhuvudtaget. Du behöver alltså inte ha varit med om dessa situationer där du bor permanent nu.

>>

Har du varit med om att det har blivit ett totalt avbrott i leveransen av dricksvatten till ditt hushåll?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

(Dvs. att du varit med om en situation som liknar situation A:

A. *Inget dricksvatten levereras*. Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll kan hämta dricksvatten från en vattentank. Exakt hur detta hanteras skiljer sig åt beroende på händelse och kommun. Exempelvis kan en vattentank placeras vid en närbelägen livsmedelsbutik inom 24 timmar. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.)

>>

Två uppföljningsfrågor till de som svarade ”Ja” på föregående fråga:

Om du har varit med om det vid flera tillfällen, tänk på det tillfälle när avbrottet varade som längst. Ungefär hur länge varade det avbrottet? Svara genom att välja från följande listor.

Exempel: Om avbrottet varade 2 dygn, svara '0 månader, 0 veckor, 2 dygn, 0 timmar', och om avbrottet varade 10 dygn, svara '0 månader, 1 vecka, 3 dygn, 0 timmar'.

Antal månader

Välj ett alternativ ... ▾

Antal veckor

Välj ett alternativ ... ▾

Antal dygn

Välj ett alternativ ... ▾

Antal timmar

Välj ett alternativ ... ▾

>>

Vad var anledningen till att det blev ett totalt avbrott?

Flera svarsalternativ kan väljas.

☐ Läcka eller trasig vattenledning

☐ Planerat avbrott på grund av arbete med vattenledning, i vattenverket eller annan del av dricksvattensystemet

☐ Föroreningar i dricksvattnet

☐ Elavbrott

☐ Översvämning

☐ Torka

☐ Problem i fastigheten där jag bor eller bodde

☐ Annan anledning:

☐ Vet ej

>>

Har du varit med om att dricksvattnet till ditt hushåll varit otjänligt och måste kokas?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

(Dvs. att du varit med om en situation som liknar situation B:

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.)

>>

Uppföljningsfråga till de som svarade ”Ja” på föregående fråga:

Om du har varit med om det vid flera tillfällen, tänk på det tillfälle när situationen varade som längst. Ungefär hur länge varade den situationen? Svara genom att välja från följande listor.

Exempel: Om situationen varade 2 dygn, svara '0 månader, 0 veckor, 2 dygn, 0 timmar', och om situationen varade 10 dygn, svara '0 månader, 1 vecka, 3 dygn, 0 timmar'.

Antal månader

Välj ett alternativ ... ▾

Antal veckor

Välj ett alternativ ... ▾

Antal dygn

Välj ett alternativ ... ▾

Antal timmar

Välj ett alternativ ... ▾

>>

Har du varit med om att ditt hushåll inte får använda dricksvattnet till vad som helst på grund av vattenbrist? Dvs. restriktioner införs som innebär att dricksvattnet inte får användas för utomhusbevattning med slang, etc.

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

(Dvs. att du varit med om en situation som liknar situation C:
C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.)

>>

Uppföljningsfråga till de som svarade ”Ja” på föregående fråga:

Om du har varit med om det vid flera tillfällen, tänk på det tillfälle när situationen varade som längst. Ungefär hur länge varade den situationen? Svara genom att välja från följande listor.

Exempel: Om situationen varade i 3 månader, svara '3 månader, 0 veckor, 0 dygn, 0 timmar' och om situationen varade i 4 och en halv månad, svara '4 månader, 2 veckor, 0 dygn, 0 timmar'.

Antal månader

Välj ett alternativ ... ▾

Antal veckor

Välj ett alternativ ... ▾

Antal dygn

Välj ett alternativ ... ▾

Antal timmar

Välj ett alternativ ... ▾

>>

Detta var den sista frågan om dina eventuella erfarenheter av de här situationerna. För de frågor som följer nu ska du återigen tänka utifrån den bostad där du bor permanent.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 1 dygn.
- Efter 1 dygn skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 dygn.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 1 vecka.
- Efter 1 vecka skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 vecka.

>>

Version 3

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa **en** av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **1 månad**.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller **inte** för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

Nedan följer ett antal engångsbelopp mellan 0 och 10 000 kr. Välj det högsta belopp som bäst beskriver vad ditt hushåll som mest skulle vara villigt att betala. Börja uppifrån från 0 kronor och fundera på varje belopp i tur och ordning. När du känner dig osäker på om ditt hushåll faktiskt är villigt att betala ett belopp väljer du istället det lägre beloppet på raden ovan. Du kan också själv ange ett högre belopp, om du är villig att betala mer än 10 000 kr.

Engångsbelopp i kronor	Vilket engångsbelopp i kronor beskriver bäst vad ditt hushåll <u>som mest</u> skulle vara villigt att betala?
0	☐
1	☐
2	☐
4	☐
8	☐
17	☐
29	☐
47	☐
84	☐
120	☐
180	☐
260	☐
340	☐
460	☐
630	☐
850	☐
1200	☐
1600	☐
2100	☐
2800	☐
3900	☐
5400	☐
7300	☐
10 000	☐
Mer än 10 000 kr, ange belopp:	☐
Vet ej	☐

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

B. Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning. Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 1 dygn.
- Efter 1 dygn skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 dygn.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

B. Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning. Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **1 vecka**.
- Efter 1 vecka skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 vecka.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

B. Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning. Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 1 månad.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (B). Betalningen gäller **inte** för att slippa de två andra situationerna A och C. (Du hittar beskrivningarna av A och C längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattensystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (B). Betalningen gäller **inte** att slippa de två andra situationerna A och C. (Du hittar beskrivningarna av A och C längre ned på denna sida.)

Nedan följer ett antal engångsbelopp mellan 0 och 10 000 kr. Välj det högsta belopp som bäst beskriver vad ditt hushåll som mest skulle vara villigt att betala. Börja uppifrån från 0 kronor och fundera på varje belopp i tur och ordning. När du känner dig osäker på om ditt hushåll faktiskt är villigt att betala ett belopp väljer du istället det lägre beloppet på raden ovan. Du kan också själv ange ett högre belopp, om du är villig att betala mer än 10 000 kr.

Engångsbelopp i kronor	Vilket engångsbelopp i kronor beskriver bäst vad ditt hushåll som mest skulle vara villigt att betala?
0	☐
1	☐
2	☐
4	☐
8	☐
17	☐
29	☐
47	☐
84	☐
120	☐
180	☐
260	☐
340	☐
460	☐
630	☐
850	☐
1200	☐
1600	☐
2100	☐
2800	☐
3900	☐
5400	☐
7300	☐
10 000	☐
Mer än 10 000 kr, ange belopp:	☐
Vet ej	☐

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattensystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 1 månad under sommarhalvåret.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 3 månader under sommarhalvåret.
- Efter 3 månader skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 3 månader.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa en av situationerna.

Du ska tänka dig in i följande situation:

C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid ett tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under 6 månader under sommarhalvåret.
- Efter 6 månader skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 6 månader.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (C). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna A och B. (Du hittar beskrivningarna av A och B längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (C). Betalningen gäller inte att slippa de två andra situationerna A och B. (Du hittar beskrivningarna av A och B längre ned på denna sida.)

Nedan följer ett antal engångsbelopp mellan 0 och 10 000 kr. Välj det högsta belopp som bäst beskriver vad ditt hushåll som mest skulle vara villigt att betala. Börja uppfifrån från 0 kronor och fundera på varje belopp i tur och ordning. När du känner dig osäker på om ditt hushåll faktiskt är villigt att betala ett belopp väljer du istället det lägre beloppet på raden ovan. Du kan också själv ange ett högre belopp, om du är villig att betala mer än 10 000 kr.

Engångsbelopp i kronor	Vilket engångsbelopp i kronor beskriver bäst vad ditt hushåll <u>som mest</u> skulle vara villigt att betala?
0	☐
1	☐
2	☐
4	☐
8	☐
17	☐
29	☐
47	☐
84	☐
120	☐
180	☐
260	☐
340	☐
460	☐
630	☐
850	☐
1200	☐
1600	☐
2100	☐
2800	☐
3900	☐
5400	☐
7300	☐
10 000	☐
Mer än 10 000 kr, ange belopp:	☐
Vet ej	☐

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattensystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa **var och en** av situationerna.

Tänk **först** på följande situation:

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **1 månad**.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala. Men det kan vara svårt att ange ett exakt belopp och därför ges du möjlighet att svara med ett intervall.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller **inte** för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

Mitt hushåll skulle vara villigt att betala ett engångsbelopp som ligger mellan

	kronor och
	kronor
☐ Vet ej	

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Tänk nu **istället** på följande situation och att den skulle uppstå **vid ett annat tillfälle** än situation A:

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **1 månad**.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att om du har svarat att ditt hushåll var villigt att betala något för att slippa situation A så innebär det en extra utgift för ditt hushåll. I så fall har alltså den totala hushållsbudgeten minskat med det belopp du svarade att ditt hushåll var villigt att betala för att slippa situation A.

Kom också ihåg att ^{fråga} betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (B). Betalningen gäller **inte** för att slippa de två andra situationerna A och C. (Du hittar beskrivningarna av A och C längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattensystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala. Men det kan vara svårt att ange ett exakt belopp och därför ges du möjlighet att svara med ett intervall.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att om du har svarat att ditt hushåll var villigt att betala något för att slippa situation A så innebär det en extra utgift för ditt hushåll. I så fall har alltså den totala hushållsbudgeten minskat med det belopp du svarade att ditt hushåll var villigt att betala för att slippa situation A.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (B). Betalningen gäller inte att slippa de två andra situationerna A och C. (Du hittar beskrivningarna av A och C längre ned på denna sida.)

Mitt hushåll skulle vara villigt att betala ett engångsbelopp som ligger mellan

	kronor och
	kronor
☐ Vet ej	

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Tänk slutligen **istället** på följande situation och att den skulle uppstå **vid ett annat tillfälle** än situation A och B:

C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **6 månader** under sommarhalvåret.
- Efter 6 månader skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 6 månader.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att om du har svarat att ditt hushåll var villigt att betala något för att slippa situation A och/eller situation B så innebär det en extra utgift för ditt hushåll. I så fall har alltså den totala hushållsbudgeten minskat med det/de belopp du svarade att ditt hushåll var villigt att betala för att slippa situation A och/eller situation B.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (C). Betalningen gäller **inte** för att slippa de två andra situationerna A och B. (Du hittar beskrivningarna av A och B längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala. Men det kan vara svårt att ange ett exakt belopp och därför ges du möjlighet att svara med ett intervall.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att om du har svarat att ditt hushåll var villigt att betala något för att slippa situation A och/eller situation B så innebär det en extra utgift för ditt hushåll. I så fall har alltså den totala hushållsbudgeten minskat med det/de belopp du svarade att ditt hushåll var villigt att betala för att slippa situation A och/eller situation B.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (C). Betalningen gäller inte att slippa de två andra situationerna A och B. (Du hittar beskrivningarna av A och B längre ned på denna sida.)

Mitt hushåll skulle vara villigt att betala ett engångsbelopp som ligger mellan

	kronor och
	kronor
☐	Vet ej

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattensystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

>>

VÄRDET AV EN STABIL DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Samhället kan göra extra satsningar framöver för att ännu mer förebygga situationerna A, B och C som beskrevs tidigare. Men det skulle kräva resurser. För att göra bra prioriteringar är det viktigt att veta hur pass allvarliga de här situationerna är för hushållen i Sverige. Därför ställer vi nu några frågor om hur ditt hushåll värderar att slippa **var och en** av situationerna.

Tänk **först** på följande situation:

A. Inget dricksvatten levereras. Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **1 månad**.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala. Men det kan vara svårt att ange ett exakt belopp och därför ges du möjlighet att svara med ett intervall.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (A). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna B och C. (Du hittar beskrivningarna av B och C längre ned på denna sida.)

Mitt hushåll skulle vara villigt att betala ett engångsbelopp som ligger mellan

	kronor och
	kronor
☐ Vet ej	

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Tänk nu **istället** på följande situation och att den skulle uppstå **vid ett annat tillfälle** än situation A:

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **1 månad**.
- Efter 1 månad skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 1 månad.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker. Utgå från den totala hushållsbudget ditt hushåll hade innan du svarade på frågan om ditt hushåll skulle vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa situation A.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (B). Betalningen gäller **inte** för att slippa de två andra situationerna A och C. (Du hittar beskrivningarna av A och C längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala. Men det kan vara svårt att ange ett exakt belopp och därför ges du möjlighet att svara med ett intervall.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Utgå från den totala hushållsbudget ditt hushåll hade innan du svarade på frågan om ditt hushåll skulle vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa situation A.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (B). Betalningen gäller inte att slippa de två andra situationerna A och C. (Du hittar beskrivningarna av A och C längre ned på denna sida.)

Mitt hushåll skulle vara villigt att betala ett engångsbelopp som ligger mellan

kronor och

kronor

☐ Vet ej

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

C. *Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist.* Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

>>

Tänk slutligen **istället** på följande situation och att den skulle uppstå **vid ett annat tillfälle** än situation A och B:

C. Dricksvatten levereras, men får inte användas till vad som helst på grund av vattenbrist. Det här kan till exempel bero på torka som leder till begränsad tillgång på vatten i vattentäkten. Vattnet räcker inte för att täcka alla normala användningsområden. Därför införs restriktioner som innebär att ditt hushåll inte längre får använda dricksvattnet för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc. Om ditt hushåll behöver vatten för dessa ändamål måste du ordna det på egen hand. Dessutom uppmanas ditt hushåll till att använda så lite vatten som möjligt för andra ändamål, t.ex. när du duschar.

Tänk dig också att:

- Ditt hushåll skulle drabbas av denna situation utan förvarning vid **ett** tillfälle.
- Hushållen i din omgivning skulle drabbas samtidigt, så dina grannar skulle ha samma problem.
- Situationen skulle pågå under **6 månader** under sommarhalvåret.
- Efter 6 månader skulle vattenproducenten ha löst problemet, dvs. en helt normal dricksvattenleverans till ditt hushåll igen efter 6 månader.

>>

Skulle ditt hushåll vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Det ditt hushåll i så fall betalar skulle användas för att finansiera extra satsningar på förebyggande åtgärder som gör att den här situationen kan undvikas. Tänk dig att betalningen öronmärks för just dessa extra satsningar, och att den tas ut som ett engångsbelopp i samband med ditt hushålls nästa ordinarie betalning för vatten och avlopp. De extra satsningarna genomförs om deras sammanlagda värde för alla berörda hushåll kan bedömas vara större än de totala kostnaderna för de extra satsningarna.

Kom ihåg att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar kvar att spendera på andra saker.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (C). Betalningen gäller inte för att slippa de två andra situationerna A och B. (Du hittar beskrivningarna av A och B längre ned på denna sida.)

- ☐ Mitt hushåll skulle vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **kanske** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)
- ☐ Mitt hushåll skulle **inte** vara villigt att betala någonting (som ett engångsbelopp)

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att hushållet skulle vara villigt eller kanske vara villigt att betala någonting i föregående fråga:

Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa vara med om den här situationen vid ett tillfälle?

Vi vet från liknande enkäter att när en fråga av det här slaget ställs kanske vissa personer anger en lägre summa pengar än vad de egentligen är villiga att betala. Andra kanske svarar en högre summa än vad de egentligen vill betala. Vi önskar att du så gott det går svarar utifrån vad ditt hushåll faktiskt är villigt att betala. Men det kan vara svårt att ange ett exakt belopp och därför ges du möjlighet att svara med ett intervall.

Vi vill också påminna dig om att ditt hushåll genom en engångsbetalning för de extra satsningarna skulle få mindre pengar att spendera på andra saker. Utgå från den totala hushållsbudget ditt hushåll hade innan du svarade på frågan om ditt hushåll skulle vara villigt eller inte villigt att betala någonting för att slippa situation A.

Kom också ihåg att betalningen bara skulle gälla att slippa just den här situationen (C). Betalningen gäller inte att slippa de två andra situationerna A och B. (Du hittar beskrivningarna av A och B längre ned på denna sida.)

Mitt hushåll skulle vara villigt att betala ett engångsbelopp som ligger mellan

	kronor och
	kronor
☐ Vet ej	

A. *Inget dricksvatten levereras.* Det kan till exempel bero på att en vattenledning har gått sönder, eller att det har hänt en olycka som gjort att det har kommit in någon kemisk förorening i dricksvattenssystemet. Eftersom inget dricksvatten levereras ordnar vattenproducenten så att ditt hushåll inom 24 timmar kan hämta dricksvatten från en vattentank som ställs vid en närbelägen livsmedelsaffär. Från vattentanken är ditt hushåll garanterat att få 5 liter vatten per person och dygn, men inte mer än så. Det ytterligare vatten som ditt hushåll behöver måste du ordna på egen hand.

B. *Dricksvatten levereras, men det måste kokas för att kunna användas som livsmedel eller för tandborstning.* Dricksvattnet är otjänligt på grund av att det exempelvis har kommit in någon mikrobiologisk förorening, oftast bakterier eller virus. Det kan till exempel bero på att översvämningar har gjort att vattentäkten förorenats, eller att det har läckt in smutsigt vatten i ledningsnätet. Därför måste vattnet kokas innan det kan användas för dryck, matlagning eller tandborstning. Vattnet kan användas som vanligt för övriga ändamål, t.ex. spola toaletter och tvätta. Duscha går också bra om du inte sväljer vattnet och diska går bra om disken torkas noggrant efteråt.

>>

Samtliga versioner

Uppföljningsfrågor till de som angivit en positiv betalningsvilja:

Hur pass säker eller osäker är du på att ditt hushåll skulle vara villigt att betala det som du uppgav i föregående fråga? Välj den nivå som bäst beskriver hur säker eller osäker du är.

1 Mycket osäker	2	3	4 Varken säker eller osäker	5	6	7 Mycket säker
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

>>

Vilken är den viktigaste orsaken till att ditt hushåll skulle vara villigt att betala för att slippa vara med om den här situationen?

- ☐ Situationen skulle orsaka besvär för mitt hushåll
- ☐ Mitt hushåll skulle inte klara av situationen om den uppstår
- ☐ Vill ha en trygg vattenförsörjning till mitt och andra hushåll
- ☐ Det behövs finansiering för förebyggande åtgärder

☐ Annan orsak:

☐ Vet ej

>>

Tänk dig att samma situation skulle inträffa vid ytterligare ett tillfälle. Hur mycket skulle ditt hushåll vara villigt att betala som ett engångsbelopp för att slippa detta ytterligare tillfälle jämfört med vad du svarade att ditt hushåll var villigt att betala för att slippa det första tillfället?

Välj det alternativ som ligger närmast.

- ☐ Ingenting alls
- ☐ En fjärdedel
- ☐ Hälften
- ☐ Tre fjärdedelar
- ☐ Lika mycket
- ☒ Dubbelt så mycket
- ☐ Tre gånger så mycket
- ☐ Fem gånger så mycket
- ☐ Tio gånger så mycket
- ☐ Annat:
- ☐ Vet ej

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat att de inte är villiga att betala någonting eller har svarat ”o” i betalningskortet i version 1–9:

Vilken är den viktigaste orsaken till att ditt hushåll inte skulle vara villigt att betala någonting för att slippa vara med om den här situationen?

- ☐ Jag tycker att befintliga avgifter ska användas istället, t.ex. avgift för vatten och avlopp (VA-avgift), hyra, månadsavgift för bostadsrätt
- ☐ Jag tycker att befintliga skatter ska användas istället
- ☐ Jag tycker att de som är mer skyldiga till att orsaka den här typen av situation ska betala mer
- ☐ Jag tror inte att pengarna skulle användas för ändamålet
- ☐ Föredrar att spendera pengar på annat
- ☐ Har inte råd
- ☐ Jag tror inte att förebyggande åtgärder kan göra så att situationen undviks
- ☐ Situationen skulle inte vara något större problem för mitt hushåll
- ☐ Jag tycker det är realistiskt att situationen skulle hända
- ☐ Annan orsak:
- ☐ Vet ej

>>

Uppföljningsfråga till de som svarat "Vet ej" på frågan där de har möjlighet att ange en positiv betalningsvilja:

Vilken är den viktigaste orsaken till att du inte vet vad ditt hushåll skulle vara villigt att betala för att slippa vara med om den här situationen?

- ☐ Otydlig fråga
- ☐ Jag har fått för lite information
- ☐ Osäkert om mitt hushåll skulle ha råd att betala
- ☐ Osäkert vad situationen skulle innebära för mitt hushåll
- ☐ Annan orsak:
- ☐ Vet ej

>>

Samtliga versioner

NÅGRA YTTERLIGARE FRÅGOR OM VATTEN

>>

Ungefär hur mycket betalar ditt hushåll i avgift för vatten och avlopp i månaden? (Dvs. den så kallade VA-avgiften eller VA-taxan.)

Ange ett ungefärligt belopp i kronor per månad:

☐ Vet ej

Eventuell kommentar:

>>

Känner du till hur hög VA-taxan är i din hemkommun?

☐ Ja

☐ Nej

>>

I vilken grad motsätter du dig eller instämmer i följande påståenden? Välj ett av följande alternativ för varje påstående.

	Jag motsätter mig helt och hållet	Jag motsätter mig snarare än instämmer	Jag varken motsätter mig eller instämmer	Jag instämmer snarare än motsätter mig	Jag instämmer helt och hållet	Vet ej
Mitt hushåll använder mindre dricksvatten om vi nås av information om att det är ont om vatten i vattentäkten varifrån vårt dricksvatten tas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Om det är torka är det bra att myndigheterna inför restriktioner så att dricksvatten inte får användas för utomhusbevattning med spridare eller slang, tvätt utomhus med slang av t.ex. husfasad, och inte heller för att fylla swimmingpooler, badtunnor etc.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Där jag bor är det stor risk att drabbas av totalt leveransavbrott av dricksvatten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Där jag bor är det stor risk att drabbas av otjänligt dricksvatten, alltså att behöva koka vattnet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Där jag bor är det stor risk att drabbas av restriktioner mot att använda dricksvatten för ändamål utomhus (t.ex. utomhusbevattning med spridare eller slang).	☐	☐	☐	☐	☐	☐

>>

NÅGRA FRÅGOR OM DIN BAKGRUND

För att hjälpa oss att förstå dina svar behöver vi veta lite mer om dig.

>>

Vad är din högsta utbildningsnivå?

- ☐ Förgymnasial utbildning (grundskola)
- ☐ Gymnasial utbildning (även t.ex. realexamen, folkhögskola eller motsvarande)
- ☐ Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år (t.ex. högskola, universitet, yrkesutbildning)
- ☐ Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre (t.ex. högskola, universitet, yrkesutbildning)
- ☐ Forskarutbildning

>>

Vad är din nuvarande sysselsättning?

- ☐ Heltidsanställd
- ☐ Deltidsanställd
- ☐ Egenföretagare
- ☐ Studerande
- ☐ Arbetsökande
- ☒ Föräldraledig
- ☐ Sjukskriven
- ☐ Pensionerad
- ☐ Arbetar inte och söker inte jobb
- ☐ Annat:

>>

Vad är ditt hushålls totala inkomst per månad (efter skatt) i genomsnitt?

Inkludera hushållets alla inkomstkällor efter skatt: Lön, förmåner, bidrag, pension med mera. Summera alla vuxnas (18 år och äldre) inkomster, inte bara din egen. Om du inte vet exakt, uppge din bästa gissning.

- ☐ Upp till 10 000 kr
- ☐ 10 001 – 20 000 kr
- ☐ 20 001 – 30 000 kr
- ☐ 30 001 – 40 000 kr
- ☐ 40 001 – 50 000 kr
- ☐ 50 001 – 60 000 kr
- ☐ 60 001 – 80 000 kr
- ☐ 80 001 – 100 000 kr
- ☐ 100 001 – 125 000 kr
- ☐ 125 001 – 150 000 kr
- ☐ 150 001 – 175 000 kr
- ☐ 175 001 – 200 000 kr
- ☐ Mer än 200 000 kr
- ☐ Vill ej uppge

>>

AVRUNDANDE FRÅGOR

Hur lätt eller svårt var det att förstå informationstexterna i den här enkäten?

- ☐ Mycket lätt
- ☐ Lätt
- ☐ Varken lätt eller svårt
- ☐ Svårt
- ☐ Mycket svårt

>>

Hur lätt eller svårt var det att besvara frågorna i den här enkäten?

- ☐ Mycket lätt
- ☐ Lätt
- ☐ Varken lätt eller svårt
- ☐ Svårt
- ☐ Mycket svårt

>>

Tack för dina svar! Om det är något du skulle vilja tillägga går det bra att göra det här:

>>

Svenskt Vatten

UTVECKLING

Svenskt Vatten Utveckling

Svenskt Vatten AB

POSTADRESS BOX 14057, 167 14 Bromma

BESÖKSADRESS Gustavslundsvägen 12, 167 51 Bromma

TELEFON 08-506 002 00

E-MAIL svensktvatten@svensktvatten.se

www.svensktvatten.se